

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
SAMENVATTING PROGRAMMABEGROTING 2011	5
I BEGROTING BESTAAND BELEID	6
II NIEUWE BELEIDVOORNEMENS	6
III OMBUIGINGSVOORSTELLEN	9
IV AANVULLENDE WENSEN EN OMBUIGINGEN	12
1. INLEIDING	17
1.1. ALGEMEEN	17
1.2. PLANNING & CONTROLCYCLUS 2011	17
1.3. LEESWIJZER	18
1.4. KERNGEGEVENS GEMEENTE NEERIJNEN	20
DEEL 1 BELEIDSBEGROTING	21
2. PROGRAMMAPLAN	21
2.1. ALGEMEEN	21
2.2. PROGRAMMA 0 - ALGEMEEN BESTUUR	23
2.3. PROGRAMMA 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	27
2.4. PROGRAMMA 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	30
2.5. PROGRAMMA 3 - ECONOMISCHE ZAKEN	33
2.6. PROGRAMMA 4 - ONDERWIJS	35
2.7. PROGRAMMA 5 - CULTUUR EN RECREATIE	38
2.8. PROGRAMMA 6 - MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	42
2.9. PROGRAMMA 7 - VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	47
2.10. PROGRAMMA 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING	51
2.11. PROGRAMMA 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	56
3. PARAGRAFEN	59
3.1. WEERSTANDSVERMOGEN	59
3.1.1. RISICOPARAGRAAF	61
3.2. VERBONDEN PARTIJEN	68
3.3. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	72
3.4. GRONDBELEID	74
3.5. BEDRIJFSVOERING	77
3.6. FINANCIERING	79
3.7. LOKALE HEFFINGEN	81
DEEL 2 FINANCIËLE BEGROTING	85
4. OVERZICHT BATEN EN LASTEN	85
4.1. ALGEMEEN	85

4.2.	OVERZICHT PROGRAMMA'S 2011- 2014	85
4.3.	RESULTAATBEPALING EN – BESTEMMING	88
5.	<u>BIJLAGEN</u>	89
5.1.	MEERJAREN INVESTERINGS- EN ACTIVITEITENPLAN	89
5.2.	RESERVES EN VOORZIENINGEN	91
5.3.	SPECIFICATIE ALGEMENE UITKERING	92

Colofon

Opgesteld door: team Bedrijfsvoering
Datum: 12 oktober 2010
Zaaknummer: 11193-2227

Voorwoord

Raadsvoorstelnummer: 2010-08-11193

Neerijnen, 12 oktober 2010

Voor u ligt de eerste Programmabegroting van het nieuwe college van B&W in deze nieuwe raadsperiode. In de Programmabegroting 2011 is het nieuwe collegeprogramma "Met elkaar, voor elkaar, maar bovenal voor de burgers van Neerijnen" verwerkt. Door de bezuinigingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds heeft ook de gemeente Neerijnen te maken met lagere inkomsten. In de programmabegroting 2011 is, net als vorig jaar, een voorstel opgenomen voor ombuigingen van budgetten. Deze moeten ervoor zorgen dat minder geld wordt uitgegeven aan bestaand beleid en er voldoende financiële ruimte is voor nieuw beleid voortkomend uit wettelijke en/of noodzakelijke taken terwijl nog steeds sprake is van een sluitende meerjarenbegroting.

De programma's voor de Programmabegroting 2011 zijn:

- Programma 0 Algemeen bestuur
- Programma 1 Openbare orde en veiligheid
- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat
- Programma 3 Economische zaken
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Cultuur en recreatie
- Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning
- Programma 7 Volksgezondheid en milieu
- Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

De ombuigingen en nieuwe beleidvoornemens zijn niet in de programma's van hoofdstuk 2 verwerkt, maar afzonderlijk opgenomen in het hoofdstuk Samenvatting programmabegroting 2011. Hierin is een aantal aanvullende wensen opgenomen (pagina 12) waaruit u als raad keuzes kan maken en dekking kan aangeven uit een aantal ombuigingsvoorstellen.

Wij stellen u voor de Programmabegroting 2011, met daarin opgenomen de meerjarenbegroting voor de periode 2011-2014 vast te stellen en daarmee in te stemmen met de nieuwe beleidvoornemens en ombuigingen.

Burgemeester en wethouders van Neerijnen,
de secretaris, de loco-burgemeester,

P.W. Wanrooy

J.C. Koedam

Samenvatting programmabegroting 2011

Inleiding

De programmabegroting 2011 is opgesteld op basis van bestaand beleid. Daarmee is de begroting beleidsarm. Dat wil niet zeggen dat er geen nieuwe beleidvoornemens zijn. Echter de nieuwe beleidvoornemens en de ombuigingen die noodzakelijk zijn om te komen tot een structureel sluitende begroting, zijn niet in de programma's verwerkt, maar in dit hoofdstuk opgenomen. Wij verwachten dat de Raad op deze wijze beter zicht heeft op de nieuwe beleidvoornemens, de ombuigingen en de keuzes die daarover gemaakt moeten worden.

Uitgangspunt is het meerjarenperspectief op basis van bestaand beleid (zoals opgenomen in de programmateksten), waarbij de consequenties voortkomend uit de junicirculaire verwerkt zijn. Vervolgens komen de nieuwe beleidvoornemens en de ombuigingsvoorstellen aan de orde.

De nieuwe beleidvoornemens zijn opgesplitst in een drietal categorieën:

- A. Wettelijk verplichte/noodzakelijke beleidvoornemens
- B. Budgettair neutrale beleidvoornemens
- C. Gewenste beleidvoornemens

De ombuigingsvoorstellen zijn ook opgesplitst in drie categorieën, te weten:

- A. Bezuinigingen op bestaand beleid dat nog beïnvloedbaar is/verhoging inkomsten/efficiency
- B. Ombuigingsvoorstellen die bij de behandeling van de begroting 2010 niet zijn gehonoreerd
- C. Overige bezuinigingen op bestaand beleid dat nog beïnvloedbaar is

Per nieuw beleidvoornemen en per ombuigingsvoorstel wordt een toelichting gegeven.

Het bestaande beleid, aangevuld met de nieuwe beleidvoornemens uit de categorieën A en B (die gedekt worden uit de ombuigingsvoorstellen categorie A), leidt tot het volgende meerjarenperspectief 2011-2014.

	2011	2012	2013	2014
I. Begroting bestaand beleid	-/- 94.145	-/- 261.114	-/- 247.600	-/- 239.031
II. Nieuwe beleidvoornemens (A en B)	-/- 7.270	-/- 10.020	-/- 14.520	-/- 14.520
III. Ombuigingsvoorstellen (A)	192.767	291.909	287.601	283.294
Totaal saldi	91.352	20.775	25.481	29.743

In bovenstaande tabel wordt een totaalbeeld gegeven van de saldi van de begroting op basis van bestaand beleid en de door het College voorgestelde nieuwe beleidvoornemens A en B en ombuigingsvoorstellen A. Op basis van deze voorstellen resulteert voor 2011 t/m 2014 een sluitende meerjarenbegroting.

I Begroting bestaand beleid

Evenals de Voorjaarsnota 2010 is de begroting 2011 opgesteld op basis van bestaand beleid. Separaat van de begroting is een lijst met nieuwe beleidvoornemens opgesteld en is een onderzoek naar mogelijke ombuigingen verricht.

II Nieuwe beleidvoornemens

De nieuwe beleidvoornemens zijn opgesplitst in een drietal categorieën:

- A. Wettelijk verplichte/noodzakelijke beleidvoornemens
- B. Budgettair neutrale beleidvoornemens
- C. Gewenste beleidvoornemens

Het College stelt voor de categorieën A en B te honoreren. Uitgangspunt bij de dekking van de lasten is dat incidentele uitgaven gedekt worden uit incidentele middelen (reserves) en structurele uitgaven ten laste van het begrotingsresultaat gebracht worden. Per saldo wordt voorgesteld € 225.000,- ten laste van de algemene reserve en € 46.763,- ten laste van de reserve onderhoud buitenkant schoolgebouwen te brengen. Een jaarlijks bedrag van € 30.000,- kan budgettair neutraal binnen de begroting bestaand beleid worden gedekt. Slechts de gedeerde rente over de aanwending van de algemene reserve dient ten laste van het begrotingsresultaat gebracht te worden.

De gewenste beleidvoornemens (categorie C) worden afzonderlijk gepresenteerd. Hieruit kunt u keuzes maken. Voor de dekking kunt u een keuze maken uit de ombuigingsvoorstellen van de categorieën B en C.

Onderstaand worden de nieuwe beleidvoornemens van de categorieën A en B weergegeven.

Nieuwe beleidvoornemens Categorieën A en B			Jaar investering	Bedrag investering	Termijn afschrijving	Lasten			
Cat	Nr	Omschrijving				2011	2012	2013	2014
A	1	Actualisatie bestemmingsplannen				50.000	90.000		20.000
A	2	Actualisatie oude bestemmingsplannen				55.000			
A	3	Actualisatie welstandsnota				10.000			
A	4	Uitbreiding openbare basisschool Est	2011	150.000	40		12.000	11.794	11.588
A	5	Rentlederving beroep algemene reserve					5.750	10.250	10.250
A	6	Instandhouding verkeerseexamens				1.120	1.120	1.120	1.120
A	7	Instandhouding verkeerssubsidies				6.150	3.150	3.150	3.150
B	1	Leefbaarheidsproblematieken				20.000	20.000	20.000	20.000
B	2	Waterplan 2010: verwijderen kroosdekken				10.000	10.000	10.000	10.000
Subtotaal lasten categorieën A en B						152.270	142.020	56.314	76.108
T.I.v. algemene reserve:									
A	1	Actualisatie bestemmingsplannen				-50.000	-90.000		-20.000
A	2	Actualisatie oude bestemmingsplannen				-55.000			
A	3	Actualisatie welstandsnota				-10.000			
T.I.v. reserve onderh schoolgebouwen:									
A	4	Uitbreiding openbare basisschool Est					-12.000	-11.794	-11.588
T.I.v. WMO-budgetten:									
B	1	Leefbaarheidsproblematieken				-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
T.I.v. Opbrengst verbreed rioolrecht:									
B	2	Waterplan 2010: verwijderen kroosdekken				-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Structurele lasten categorieën A en B						7.270	10.020	14.520	14.520

Toelichting nieuwe beleidvoornemens A en B

Categorie A: Wettelijk verplichte/noodzakelijke beleidvoornemens

Tot de wettelijk verplichte/noodzakelijke beleidvoornemens behoren de beleidvoornemens die zijn opgelegd door een hogere overheid/instantie en/of beleidvoornemens waarvan het niet uitvoeren leidt tot hogere kosten dan het wel uitvoeren.

1. Actualisatie bestemmingsplannen

Het is wettelijk verplicht bestemmingsplannen éénmaal per 10 jaar te actualiseren. Inventarisatie van de geldende bestemmingsplannen heeft aangetoond dat gedurende de periode 2011-2015 een viertal bestemmingsplannen geactualiseerd dienen te worden.

Dit betreft de volgende bestemmingsplannen:

- Bestemmingsplan Buitengebied (actualisatie in 2011 en 2012)
- Bestemmingsplan Beschermd dorpsgezicht Neerijnen (actualisatie in 2012)
- Bestemmingsplan Kern Heesselt (actualisatie in 2012)
- Bestemmingsplan Kern Varik (actualisatie in 2014)

De totale kosten voor de actualisatie van deze bestemmingsplannen bedragen € 160.000,- verdeeld over 2011 (€ 50.000,-), 2012 (€ 90.000,-) en 2014 (€ 20.000,-). Aangezien het hier om eenmalige aanpassingen gaat, kunnen de kosten gedekt worden uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Aanwending van een deel van de vrije algemene reserve heeft overigens wel consequenties voor de rente over het eigen vermogen die als dekkingsmiddel wordt ingezet voor de jaarlijkse exploitatielasten; zie hiervoor het afzonderlijke kopje verderop in de tekst.

2. Actualisatie oude bestemmingsplannen

Voor de jaren 2007 t/m 2010 was in totaal een bedrag van € 300.000,- onttrokken aan de algemene reserve voor het actualiseren van oude bestemmingsplannen. Deze actualisatie betreft niet de wettelijk verplichte actualisatie van éénmaal per 10 jaar, maar een actualisatie van bestemmingsplannen die reeds (veel) ouder zijn dan 10 jaar. Overigens is het wel een verplichting om uiterlijk 1 juli 2013 alle bestemmingsplannen actueel te hebben (omdat we anders geen leges meer mogen innen). Nu blijkt dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn om alle bestemmingsplannen te actualiseren. De volgende bestemmingsplannen zijn nog niet geactualiseerd:

- Bestemmingsplan Kern Haaften (afronding)
- Bestemmingsplan Kern Hellouw
- Bestemmingsplan Waardenburg west
- Bestemmingsplan De Geer, Ophemert
- Bestemmingsplan 't Overrijke, Haaften
- Bestemmingsplan Slimwei, Waardenburg
- Bestemmingsplan Kerkewaard, Haaften

Via de Najaarsnota 2010 wordt een aanvullend bedrag voor 2010 gevraagd. Voor het deel van de actualisatie dat in 2011 zal dienen plaats te vinden, is eenmalig een bedrag vereist van € 55.000,- nodig. Aangezien het hier om een eenmalige actualisatie gaat, kunnen de kosten gedekt worden uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Ook hier heeft aanwending van een deel van de vrije algemene reserve gevolgen voor de rente over het eigen vermogen; zie hiervoor het afzonderlijke kopje verderop in de tekst.

3. Actualisatie welstandsnota

De in 2004 vastgestelde welstandsnota is toe aan een actualisatie. In de eerste plaats zijn de uitbreidingsgebieden die sinds 2004 zijn ontwikkeld, niet volledig opgenomen in de huidige nota. Ook dient de nota aangepast te worden aan de eisen die gesteld worden in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, WABO. Verder is er naast de nota een webapplicatie die geactualiseerd moet worden om de gegevens voor de burger toegankelijk te houden. Omdat de WABO per 1 oktober van kracht wordt, is het gewenst de noodzakelijke aanpassingen zo spoedig mogelijk te laten uitvoeren. Het streven is erop gericht om de actualisering in het eerste kwartaal van 2011 te realiseren voor een bedrag van € 10.000,-. Aangezien het hier om een eenmalige actualisatie gaat, kunnen de kosten gedekt worden uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Wederom heeft deze wijze van dekking gevolgen voor de rente over het eigen vermogen; zie hiervoor het afzonderlijke kopje elders in de tekst.

4. Uitbreiding openbare basisschool Est

In het Integraal Huisvestings Plan 2008-2017 is voor 2011 niet voorzien in de uitbreiding met één lokaal van de openbare basisschool Est. De opstellers van het IHP gingen er destijds vanuit dat de ruimtelijke knelpunten door interne aanpassingen opgelost konden worden, waarbij het initiatief bij het schoolbestuur zou liggen. Nu blijkt echter dat alleen een uitpandige uitbreiding tot de mogelijkheden behoort.

Door een onevenwichtige leeftijdsopbouw van de kinderen (de onder- en middenbouw zijn oververtegenwoordigd ten opzichte van de bovenbouw) ontstaat ruimtegebrek door het opschuiven van de grote onder- en middenbouwgroepen naar de midden- en bovenbouw. In het schooljaar 2010-2011 zit de school met een overvolle groep 3/4-combinatie van 35 leerlingen, omdat het niet langer mogelijk is de leerlingen van de 4^e groep in de hal van de school te plaatsen.

De Verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs gemeente Neerijnen bepaalt dat een adequate voorziening dient te worden gerealiseerd. Dit betekent dat uitgegaan kan worden van een offertebedrag in plaats van een normvergoeding, hetgeen goedkoper is (kosten normbedrag 2011 bij uitbreiding met één permanent lokaal bedragen € 291.104,-). De kosten op basis van een offerte worden geraamd op een bedrag van € 150.000,- inclusief btw. De kosten van deze investering zullen op de gebruikelijke wijze als kapitaallasten in de jaarlijkse begroting worden opgenomen en kunnen gedekt worden door middel van een beroep op de reserve onderhoud buitenkant schoolgebouwen.

5. Rentederiving door beroep op de algemene reserve

Binnen de gemeente Neerijnen wordt het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve gebruikt als intern financieringsmiddel. In de praktijk komt dit erop neer dat 5% rente over de stand van de vrije algemene reserve aan het begin van het jaar als inkomst (en dus als dekkingsmiddel) in de jaarlijkse exploitatie wordt verantwoord. Als een deel van de algemene reserve ingezet wordt als dekkingsmiddel voor incidentele uitgaven, wordt het saldo van de algemene reserve aan het begin van het daaropvolgende jaar lager en daarmee valt de rente over het ingezette deel weg als dekkingsmiddel voor de exploitatie van dat jaar.

De rentederiving als gevolg van het beroep op de algemene reserve voor de realisatie van de betreffende beleidvoornemens, dient als lasten vanaf 2012 in de meerjarenbegroting te worden meegenomen.

6. Instandhouding verkeersexamens

Door toename van het aantal verkeersexamenkandidaten en de daarmee gepaard gaande extra kosten is het huidige budget van € 380,- niet meer toereikend. Daarnaast vervalt in 2011 de subsidie voor de verkeersexamens die de gemeenten ontvangen in het kader van de Brede Doel Uitkering, waardoor de kosten volledig voor rekening van de gemeente komen. Instandhouding van de verkeersexamens vereist een totaalbudget van € 1.500,- waardoor het huidige budget met € 1.120,- verhoogd zal dienen te worden. Het betreft een structurele verhoging van het bestaande budget. Er zal een onderzoek tot afbouw van de subsidies worden ingesteld.

7. Instandhouding verkeerssubsidies

Door het vervallen van de subsidie in het kader van de Brede Doel Uitkering van 75% van de kosten van de verkeerssubsidies, komen de kosten van de verkeersacties op de scholen met ingang van 2011 volledig voor rekening van de gemeenten. Deze verkeersacties, die in overleg met de verkeersouders worden georganiseerd, zijn onderdeel van het educatieprogramma dat in het gemeentelijk verkeersveiligheidsplan is opgenomen als speerpunt van beleid. Instandhouding van de verkeersacties op de scholen vergt jaarlijks een additioneel budget van € 6.150,-. Het budget wordt taakstellend afgebouwd met € 3.000 structureel per jaar vanaf 2012.

Categorie B: budgettair neutrale beleidvoornemens

Budgettair neutrale beleidvoornemens zijn beleidvoornemens die budgettair neutraal binnen de begroting bestaand beleid kunnen worden gerealiseerd en die dus geen beslag op reserves vereisen en waarvan de lasten ook niet ten laste van het begrotingsresultaat hoeven te worden gebracht.

1. Leefbaarheidsproblematieken

Drugsgebruik en -handel in Neerijnen is een zorgelijke ontwikkeling. Het verschijnsel, dat met de aanpak in de grotere omliggende plaatsen, overlastsituaties verschuiven naar het platteland, doet zich ook in Neerijnen gelden. Onze inzet richt zich op het voeren van ketenregie met als doel te bereiken dat de leefbaarheid niet te ernstig wordt geschaad en veiligheid en openbare orde kunnen worden gegarandeerd. Gemeentelijke inzet via expertise van het jeugdwerk is nieuw, maar uitermate belangrijk en onmisbaar. Voor structurele aanpak en inzet van professionals is jaarlijks € 20.000,- nodig. Dekking van dit bedrag kan plaatsvinden binnen de bestaande WMO-budgetten.

2. Waterplan 2010: verwijderen kroosdekken

Het is de planning het Waterplan Neerijnen in de raadsvergadering van december 2010 vast te stellen. Op basis van dit Waterplan dient een groot aantal investeringsprojecten gerealiseerd te worden. Met betrekking tot de financiering van deze investeringen is vooralsnog besloten deze gedurende de looptijd van het Gemeentelijk Riolerings Plan 2008-2012 te dekken vanuit het verbrede rioolrecht. Bij de herziening van het GRP in 2012 zullen daarin de maatregelen uit het Waterplan voor 2013 t/m 2015 financieel worden opgenomen.

Het periodiek verwijderen van kroosdekken uit waterlopen betreft echter geen eenmalige investering, maar een continue activiteit, waarbij jaarlijks uit een deel van de daarvoor in aanmerking komende waterlopen de kroosdekken verwijderd zullen worden. De hieraan verbonden kosten worden structureel geraamd op € 10.000,-, maar kunnen gedekt worden uit de opbrengst van het verbrede rioolrecht.

Opmerking met betrekking tot nieuwe beleidvoornemens

In de raadsvergadering van september is een voorstel aan de orde geweest inzake Maatregeltoets 2010 wegnemen gemeente Neerijnen en de investeringsdekking reconstructies mee te nemen in de integrale afweging bij de meerjarenbegroting 2011-2014. Aangezien de reconstructies van wegen een directe link hebben met het benodigde budget van € 900.000 voor het wegwerken het achterstallig onderhoud, zullen zowel de reconstructies als het achterstallig onderhoud worden meegenomen in het kader van de samenstelling van de Voorjaarsnota 2011.

III Ombuigingsvoorstellen

Om een structureel sluitende meerjarenbegroting 2011-2014 te presenteren met ruimte voor nieuwe beleidvoornemens zijn ombuigingen noodzakelijk. Daartoe is geïnventariseerd welke ombuigingen mogelijk zijn. De inventarisatie heeft plaatsgevonden door middel van een managementbijeenkomst, een begrotingsanalyse, een vergelijking van de realisatiecijfers over 2009 en 2010 (tot medio augustus) met de begroting op basis van bestaand beleid en tot slot een analyse van de ombuigingsvoorstellen die niet zijn gehonoreerd bij de behandeling van de begroting 2010.

De uitkomsten van deze inventarisatie zijn gerubriceerd in drie categorieën, te weten:

- A. Bezuinigingen op bestaand beleid dat nog beïnvloedbaar is/verhoging inkomsten/efficiency
- B. Ombuigingsvoorstellen die bij de behandeling van de begroting 2010 niet zijn gehonoreerd
- C. Overige bezuinigingen op bestaand beleid dat nog beïnvloedbaar is

Het College stelt voor de categorie A als ombuigingen in te boeken. Uit de categorieën B en C kunt u keuzes maken om gewenste nieuwe beleidvoornemens te dekken. Overigens zullen deze ombuigingsvoorstellen ook nodig zijn om de begroting 2012 en volgende jaren structureel sluitend te krijgen. Hoewel de exacte kortingen nog steeds niet bekend zijn, staat het inmiddels wel vast dat de gemeenten forse kortingen te wachten staan op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Als daarnaast ook de tendens tot decentralisatie van taken van de hogere overheid naar de lagere overheden wordt doorgezet zonder dat daar overheveling van de vereiste financiële middelen

onderdeel van uitmaakt, moge het duidelijk zijn dat een aanzienlijk ombuigingspakket noodzakelijk zal zijn.

De ombuigingsvoorstellen categorie A bestaan uit voorstellen voor bezuinigingen op bestaand beleid dat nog beïnvloedbaar is, voorstellen voor realisatie van hogere inkomsten en voorstellen voor efficiëncyverbetering en betreffen de volgende posten:

Ombuigingsvoorstellen Categorie A						
Cat	Nr	Omschrijving	Lasten			
			2011	2012	2013	2014
A	1	Taakstelling werving en selectie	15.000	15.000	15.000	15.000
A	2	Taakstelling kantoorkosten en -benodigdheden	15.000	15.000	15.000	15.000
A	3	Verhogen diverse leges	10.000	10.000	10.000	10.000
A	4	Externe inhuur t.b.v. milieubeheer	10.000	10.000	10.000	10.000
A	5	Niet verlengen tijdelijke contracten medewerkers BOR	41.450	82.900	82.900	82.900
A	6	Lager percentage rente financieringstekort	26.000	85.000	82.000	79.000
A	7	Ombuigingen op onderwijsachterstandenbeleid	28.000	28.000	28.000	28.000
A	8	Kosten stijging areaaluitbreiding	5.000	5.000	5.000	5.000
A	9	Vervroegd afschrijven rotonde Esterweg c.a.	42.317	41.009	39.701	38.394
Totaal categorie A			192.767	291.909	287.601	283.294

Toelichting ombuigingsvoorstellen A

Categorie A: Bezuinigingen op bestaan beleid dat nog beïnvloedbaar is/ verhoging inkomsten/efficiency

1. Werving en selectie

Voor werving en selectie is structureel een bedrag geraamd van € 27.500,- Taakstellend zou € 15.000,- omgebogen kunnen worden.

2. Kantoorkosten en kantoorbenodigdheden

Voor kantoorkosten en kantoorbenodigdheden is structureel een bedrag geraamd van € 205.820,-. Taakstellend zou € 15.000,- omgebogen kunnen worden waarbij met name gedacht kan worden aan abonnementen en boekwerken en schrijf- en bureaubehoeften.

3. Verhogen diverse leges

Voor wat betreft in rekening te brengen leges geldt dat deze maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Een quick scan doet vermoeden dat de kostendekkendheid van een aantal leges in Neerijnen lager is dan 100% en er dus mogelijkheden zijn tot verhoging van de leges. Een nader onderzoek per legestartief moet aantonen waar deze mogelijkheden liggen, maar op voorhand zou een structureel bedrag van € 10.000,- als taakstelling voor verhoging van de leges kunnen worden geraamd.

4. Externe inhuur t.b.v. milieubeheer (bedrijven en particulieren)

Vanaf 2010 is jaarlijks een bedrag van € 60.000,- opgenomen voor inhuur van personeel van derden voor toezicht en handhaven voor milieubeheer voor bedrijven en particulieren. Een taakstellende ombuiging van € 10.000,- behoort tot de mogelijkheden.

5. Niet verlengen tijdelijke contracten medewerkers BOR

Binnen het taakgebied BOR zijn momenteel twee medewerkers in dienst met een tijdelijk contract. Deze beide contracten lopen per 1 juli 2011 af. Het niet verlengen van de beide contracten levert voor 2011 een besparing op van € 41.450,- en met ingang van 2012 een structurele besparing van € 82.900,-.

6. Toepassen lager percentage voor rente financieringstekort

Het financieringstekort van de gemeente (boekwaarde minus eigen en vreemd lang vermogen) wordt met korte middelen gefinancierd. Als rentepercentage voor deze korte middelen is uitgegaan van een percentage van 5%. Gezien de actuele rentepercentages is dit aan de hoge kant. Het moet dan ook mogelijk zijn korte middelen aan te trekken voor 4%. Dit leidt tot lagere rentelasten variërend van € 26.000,- in 2011 tot € 66.000,- en hoger voor de volgende jaren.

7. Onderwijsachterstandenbeleid

De beschikbare middelen voor onderwijsachterstandenbeleid bedragen jaarlijks circa € 78.000,- (bestaande uit € 43.000,- voor onderwijsbegeleiding LEA, € 8.000,- voor logopedie (VJN 2009) en € 27.500,- vanuit de stelpost onderwijsachterstanden). Daarnaast worden van het Rijk geormerkte middelen beschikbaar gesteld voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2009 is het convenant Lokale Educatieve Agenda afgesloten tussen scholen, kinderopvangorganisaties en de gemeente. De kosten van de afspraken in het convenant zijn lager dan het totaal beschikbare budget. Een verlaging van het budget van € 28.000 is mogelijk.

8. Kosten stijging areaaluitbreiding

In de begroting is structureel vanaf 2010 een bedrag van € 10.000,- opgenomen voor areaaluitbreidingen. Voor openbaar groen en een drietal begraafplaatsen zijn echter al specifieke areaaluitbreidingen ten bedrage van € 20.301,- (m.i.v. 2010) resp. € 3.521,- (m.i.v. 2011) opgenomen. Gezien de huidige economische situatie staan de bouwactiviteiten momenteel op een lager pitje met als gevolg dat ook de areaaluitbreidingen voor openbaar groen zullen achterblijven. Wellicht zijn ook besparingsmogelijkheden aanwezig door de stelpost voor stijging van de areaaluitbreidingen taakstellend te verlagen met € 5.000,-.

9. Vervroegd afschrijven van investeringen met een maatschappelijk nut

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording kunnen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut ineens of vervroegd worden afgeschreven. Hiermee kan structureel ruimte worden gecreëerd omdat de kapitaallasten gedurende de (restant) levensduur dan vrijvallen. Daartegenover staan dan wel eenmalige lasten als gevolg van het in één keer afboeken van de (restant) boekwaarde.

Eén van de bestaande investeringen die vervroegd kan worden afgeschreven, is de rotonde Esterweg/Bommelsestraat/Zandweg met een boekwaarde per 1 januari 2011 van € 320.729,- en jaarlijkse lasten van € 40.398,- (in 2011).

Dekking van de vervroegde afschrijving van € 320.729,- kan gevonden worden via een tweetal bronnen.

- a. De verkoopopbrengsten van de woningen Dreef 16 en Dreef 18 te Haaften. De verkoopopbrengst van beide woningen bedraagt in totaal € 215.000,- terwijl de restant boekwaarde € 16.336,- bedraagt; per saldo is dus € 198.664,- beschikbaar voor vervroegde afschrijving van bovengenoemde rotonde. Bijkomend voordeel is de vrijval van de kapitaallasten van de woningen aan de Dreef van structureel een kleine € 2.000,-.
- b. Het eenmalig inzetten van de jaarlijkse vrijval van het ABN AMRO Garantieplan. Jaarlijks komt een deel van de in dit Garantieplan belegde middelen vrij en dit deel wordt vervolgens ingezet voor de aankoop van effecten. In principe is dit deel echter ter vrije beschikking en kunnen deze middelen ook elders worden ingezet. Het gaat hierbij om een vrijval van circa € 200.000,-. Aanwending van een bedrag van € 122.065,- uit de vrijval van dit Garantieplan is dan vereist om de boekwaarde van bovengenoemde rotonde mogelijk te maken. De restant vrijval uit het Garantieplan kan op de gebruikelijke wijze worden herbelegd.

IV Aanvullende wensen en ombuigingen

Hieronder zijn de gewenste nieuwe beleidvoornemens (categorie C) opgenomen. Deze beleidvoornemens zijn weliswaar niet wettelijk verplicht of noodzakelijk, maar worden door het College wel wenselijk geacht in relatie tot de in het Collegeprogramma en de begroting bestaand beleid geformuleerde beleidsdoelstellingen. Uit deze nieuwe beleidvoornemens kan de raad een keuze maken. Voor de dekking van de lasten van deze beleidvoornemens kan gebruik gemaakt worden van de positieve saldi (zie pagina 5) en/of gekozen worden uit de ombuigingen van de categorieën B en C.

Ook met betrekking tot de lasten van de aanvullende wensen dient het uitgangspunt gehanteerd te worden dat incidentele uitgaven gedekt worden uit incidentele middelen (algemene reserve of andere reserve of voorziening) en dat structurele uitgaven ten laste van het begrotingsresultaat gebracht worden. De lasten van de aanvullende wensen hebben allen een structureel karakter.

Nieuwe beleidvoornemens Categorie C			Jaar investering	Bedrag investering	Termijn afschrijving	Lasten			
Cat	Nr	Omschrijving				2011	2012	2013	2014
C	1	Schoolmaatschappelijk werk (SMW)				3.850	3.850	3.850	3.580
C	2	Fietsvoorziening Zandweg/Meterensekade	2011	214.000	30		18.903	18.511	18.119
C	3	Realisatie aansluiting Hellouw op provinciale weg	2011	p.m.	30	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
C	4	Stimuleren/instandhouden cultuurhistorische waarden				15.000	15.000	15.000	15.000
C	5	Uitgaven van een gemeentelijke nieuwsbrief				20.000	20.000	20.000	20.000
C	6	Onderzoek verkeersmaatregelen dijk (snelheid/overlast)				3.500			
		Subtotaal lasten categorie C				42.350	57.753	57.361	56.699
		Structurele lasten categorie C				42.350	57.753	57.361	56.699

Toelichting nieuwe beleidvoornemens C

Categorie C: Gewenste beleidvoornemens

1. Schoolmaatschappelijk werk (SMW)

Het onderwijs wordt in toenemende mate geconfronteerd met gedrags- en ontwikkelingsproblemen bij leerlingen en opvoedingsproblemen in de gezins- en schoolsituatie. Het schoolmaatschappelijk werk vervult een brugfunctie tussen leerling, ouders, school en hulpverleningsinstellingen. Het SMW is doelgroepgerichte hulpverlening die bij uitstek is gericht op de psychosociale- en gedragsproblematiek bij de leerlingen. Het SMW wordt gebracht onder de paraplu van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) zodat er één dekkend zorgnetwerk ontstaat. In het Collegeprogramma 2010-2014 is de invoering van het schoolmaatschappelijk werk tegelijkertijd voorzien met de inrichting van het zorgnetwerk. De kosten van het schoolmaatschappelijk werk worden geraamd op € 3.850,- per jaar.

2. Realisatie projecten uit het Fietsbeleidsplan

In december 2010 wordt het Fietsbeleidsplan aangeboden aan de raad. In het beleidsplan worden voorstellen gedaan voor het verbeteren van fietsroutes voor schoolgaande jeugd, woon-/werkfietsverkeer en recreatief fietsverkeer. Met ingang van 2011 zal een aanvang genomen worden met de benoemde projecten. Voor 2011 betreft het de realisatie fietsvoorziening Zandweg-Meterense Kade (investeringskosten € 214.000,-); dit bedrag betreft een netto investering, dus na aftrek van subsidies. Met de lasten van de aanleg van de fietsvoorziening Zandweg-Meterense Kade is nog geen rekening gehouden en dit betekent dat dit bedrag gedurende de afschrijvingstermijn als jaarlijkse kapitaallast aan de exploitatie moet worden toegerekend. Alle mogelijke opties van de aanleg zullen worden bekeken.

3. Realisatie aansluiting kern Hellouw op provinciale weg

Al jaren wil de bevolking van Hellouw een veilige aansluiting op de provinciale weg N 830 (Graaf Reinaldweg). In het Collegeprogramma 2010-2014 is als één van de actiepunten met betrekking tot de verkeersveiligheid op doorgaande wegen opgenomen een functionele en veilige ontsluiting van de kern Hellouw. De wijze waarop de aansluiting op de provinciale weg zal worden gerealiseerd is nog onderwerp van nader onderzoek; als gevolg daarvan kan ook nog niets gezegd worden over de hoogte van de investerings- en onderhoudskosten en de wijze waarop deze gedekt kunnen worden; de kosten zijn dan ook vooralsnog p.m. geraamd.

4. Stimuleren en instandhouden cultuurhistorische waarden

Aan het cultuurhistorisch beleid is door besluitvorming van de gemeenteraad in december 2009 geen budget meer gekoppeld. Het stimuleren van het duurzaam instandhouden van cultuurhistorische waarden vinden wij van wezenlijk belang. Wij gaan er van uit dat met een structureel bedrag van € 15.000,- voldoende middelen beschikbaar zijn voor het stimuleren van de instandhouding van cultuurhistorische waarden. Indien de gemeente subsidie beschikbaar stelt voor gemeentelijke monumenten, kan een eigenaar naast deze gemeentelijke subsidie, in principe ook een provinciale subsidie krijgen. Deze provinciale subsidie is nooit meer dan de gemeentelijke bijdrage.

5. Uitgave van een gemeentelijke nieuwsbrief

In het Collegeprogramma 2010-2014 is onder andere als speerpunt van het programma algemeen bestuur het versterken van de communicatie opgenomen. Eén van de daarbij behorende actiepunten is het ontwikkelen van een gemeentelijke nieuwsbrief, zowel in digitale vorm als op papier. Bij een aantal nieuwsbrieven per jaar zullen de kosten van het ontwikkelen, het redigeren van teksten, de layout, het drukken en de verspreiding jaarlijks circa € 20.000,- bedragen. In deze kosten is tevens meegenomen de aanpassing van de techniek in de website om de nieuwsbrief ook digitaal te kunnen publiceren.

6. Onderzoek verkeersmaatregelen dijk (snelheid/overlast)

Al enkele jaren wordt geklaagd door omwonenden van de dijken over de snelheid en geluidsoverlast op de dijken. Een onderzoek zal worden ingesteld om de overlast te kunnen gaan beperken. Hiervoor zal naar verwachting € 3.500,- benodigd zijn.

Ombuigingsvoorstellen Categorieën B en C						
Cat	Nr	Omschrijving	Lasten			
			2011	2012	2013	2014
B	1	Kosten opruimen zwerfafval doorberekenen	15.000	15.000	15.000	15.000
B	2	Inkomensgrens WMO vervoervoorzieningen	5.000	5.000	5.000	5.000
B	3	Inkomensgrens WMO woningaanpassingen	3.000	3.000	3.000	3.000
		Subtotaal categorie B	23.000	23.000	23.000	23.000
C	1	Taakstelling vergoeding reis- en verblijfkosten	5.000	5.000	5.000	5.000
C	2	Schrappen fractie-ondersteuning raad/commissies	4.500	4.500	4.500	4.500
C	3	Taakstelling juridische adviezen	2.500	2.500	2.500	2.500
C	4	Beroepsondersteuning brandweer 2009	6.000	6.000	6.000	6.000
C	5	Kosten leerlingenvervoer	5.000	5.000	5.000	5.000
		Subtotaal categorie C	23.000	23.000	23.000	23.000
		Totaal categorieën B en C	46.000	46.000	46.000	46.000

Toelichting ombuigingsvoorstellen B en C

Categorie B: Ombuigingsvoorstellen die bij de behandeling van de begroting 2010 niet zijn gehonoreerd

1. Zwerfvuil

1/3^e Deel van de kosten van zwerfvuil mag worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Globaal zijn de kosten van het inzamelen van zwerfvuil (inclusief straatvegen) € 45.000,- per jaar. Hiervan kan € 15.000,- via de AVRI in de afvalstoffenheffing worden opgenomen, maar dit betekent wel een verhoging van de woonlasten voor de burgers.

2. WMO Vervoer algemeen

De mogelijkheid bestaat om een inkomensgrens voor vervoer in te voeren. De burgerparticipatieraad Wmo heeft dit voorstel in het verleden afgewezen. Mocht hiertoe alsnog besloten worden, is een ombuiging van structureel € 5.000,- haalbaar. Daarnaast kan bekeken worden of het aantal zones gemaximeerd kan worden.

3. WMO Woonvoorzieningen niet bouwkundige woningaanpassingen

In het kader van de begroting 2010 is een besparing van € 10.000,- voorgesteld op deze post door het begrip 'algemeen gebruikelijk voor lichte woningaanpassingen' aan te scherpen en een inkomensgrens te stellen (personen met een inkomen van 1,5 maal de bijstandsnorm of meer voor aanpassingen beneden de € 400,- geen subsidie meer verstrekken). Van deze ombuiging is een bedrag van € 7.000,- gehonoreerd, waardoor in principe voor 2011 en volgende jaren nog een additionele ombuigingsmogelijkheid van € 3.000,- resulteert.

Categorie C: Overige bezuinigingen op nog beïnvloedbaar bestaand beleid

1. Vergoeding reis- en verblijfkosten

De vergoeding voor reis- en verblijfkosten is structureel geraamd op € 30.000,-. Taakstellend zou € 5.000,- omgebogen kunnen worden.

2. Schrappen fractie-ondersteuning raad en commissies

In de begroting is structureel een bedrag van € 4.500,- opgenomen voor fractie-ondersteuning van raad en commissies (2010: € 4.000,-). Praktijk is dat in het verleden hoogst zelden uitgaven ten laste van deze begrotingspost zijn geboekt. Het is dan ook de vraag in hoeverre deze raming gehandhaafd dient te blijven voor 2011 en volgende jaren.

3. Juridische adviezen

Voor juridische adviezen is structureel een bedrag geraamd van € 10.000,-. Taakstellend zou € 2.500,- omgebogen kunnen worden.

4. Uitbreiding beroepsondersteuning brandweer uit begroting 2009

Bij de behandeling van de begroting 2009 is besloten tot formatie-uitbreiding van de brandweer GNL. De kosten voor Neerijnen hadden in twee gelijke delen van elk € 6.000,- in de begroting 2009 en 2010 geraamd moeten worden. Voor 2009 is dit wel geëffectueerd, maar voor 2010 niet. In de begroting 2011 is deze omissie hersteld. Het is echter de vraag of niet alleen volstaan kan worden met de verhoging van € 6.000,- die in 2009 is geëffectueerd.

5. Kosten leerlingenvervoer

Als kosten voor het leerlingenvervoer is structureel € 220.000,- geraamd. De bijdragen in kosten van het leerlingenvervoer waren in 2010 nog geraamd op € 11.000,-, maar zijn met ingang van 2011 nog slechts begroot op € 6.000,-. Voorgesteld wordt de raming voor 2011 en volgende jaren terug te brengen op het niveau van 2010. Daarnaast wordt onderzocht of door aanpassing van de verordening leerlingenvervoer een hogere eigen bijdrage gerealiseerd kan worden vanaf 2012.

1. Inleiding

1.1. Algemeen

In het duale stelsel werken we met een programmabegroting voor de gemeenteraad (kaderstellende en controlerende functie) en een productenraming voor het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie (uitvoerende functie). De gemeente heeft wat dit betreft de plicht een meerjarenbegroting te presenteren. Het doel hiervan is dat de gemeente inzicht geeft in de financiële positie op de wat langere termijn. Door aan te tonen dat de komende jaren de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn, ook wel een structureel sluitende meerjarenbegroting genoemd, laat de gemeente zien dat ze er financieel gezond voor staat. In het programmaplan is bij de programma's het meerjarenperspectief opgenomen.

De begroting inclusief het meerjaren investeringsplan (als bijlage bijgevoegd) is op basis van bestaand beleid opgesteld. Beleidsvoornemens en voorstellen tot ombuigingen zijn opgenomen in het hoofdstuk Samenvatting programmabegroting 2011. Onder de beleidsvoornemens vallen alle plannen en activiteiten waarover (nog) geen raadsbesluit is genomen. In de productenraming wordt een vertaalslag gemaakt van de door college en ambtelijke organisatie te ondernemen acties om datgene wat in de strategische visie aan effecten en doelstellingen is opgenomen, te kunnen waarmaken. Zowel de programmabegroting als de productenraming is in meerjarig perspectief opgesteld.

1.2. Planning & controlcyclus 2011

De planning en controlcyclus bestaat uit de volgende onderdelen:

- Coalitieprogramma en collegeprogramma
- Programmabegroting en productenraming
- Tussentijdse rapportages (Voorjaarsnota en Najaarsnota)
- Verantwoording (Jaarverslag en jaarrekening)

Coalitieprogramma en collegeprogramma

In het coalitieprogramma geeft de raad de kaders en de belangrijkste prioriteiten aan waarbinnen het college de komende raadsperiode 2010 - 2014) moet werken. Het college heeft dit vervolgens vertaald in haar collegeprogramma 2010 - 2014. Het collegeprogramma geeft aan hoe het college de punten uit het coalitieprogramma wil gaan uitwerken voor het eerste volledige collegejaar. De opgenomen prioriteiten door het college van B&W zijn nog niet in deze begroting vertaald, maar als apart voorstel opgenomen in het hoofdstuk Samenvatting programmabegroting 2011.

Programmabegroting en productenraming

De programmabegroting en natuurlijk ook de programmarekening moeten de gemeenteraad ondersteunen bij het sturen en controleren op hoofdlijnen. In de programmabegroting is vastgelegd wat de maatschappelijke doelen en de beoogde effecten zijn. Uitgangspunt hierbij is het bestaande beleid alsmede het nieuwe beleid dat in de strategische visie is opgenomen.

Een programma wordt gedefinieerd als een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en middelen die gericht is op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.

De programmabegroting heeft een compact karakter, er wordt gerapporteerd over de 10 programma's zoals destijds door de raad bepaald.

Vragen die bij de programmabegroting aan de orde komen zijn:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daar voor doen?
- Wat mag het kosten?

Met name de eerste vraag "Wat willen we bereiken?" is erg belangrijk. Hier spreekt uw raad uit welke maatschappelijke effecten u wilt bereiken met het programma. Hierbij is het bovendien belangrijk dat meetbare effecten worden benoemd. Het college moet straks immers verantwoording afleggen over de uitvoering van het beleid en de gerealiseerde maatschappelijke effecten. Hoewel de afgelopen jaren belangrijke stappen zijn gezet op het terrein van verbetering van de programmabegroting, zal de komende jaren extra aandacht besteed moeten worden aan heldere formulering van maatschappelijke doelen en bijbehorende indicatoren die inzicht geven in welke mate de geformuleerde doelen zijn gerealiseerd.

Tussentijdse rapportages

Net als in 2010 wordt in 2011 een tweetal bestuursrapportages opgesteld die u inzicht verschaffen in de stand van zaken en mogelijke afwijkingen (of te verwachten afwijkingen) van de realisatie van de voornemens uit deze programmabegroting. Uitgangspunt hierbij is dat de inhoud van de rapportages aansluit op de nu voorliggende programmabegroting. Dat wil zeggen dat er informatie verschaft wordt over de verschillende programma's en paragrafen, waarbij de nadruk ligt op de beleidsmatige kant en de actuele financiële stand van zaken. Evenals dit jaar hebben deze rapportages het karakter van afwijkingenrapportages.

Eind juni of begin juli 2011 wordt de 1ste bestuursrapportage, ook wel Voorjaarsnota genoemd, aan uw raad aangeboden. Eind oktober of begin november 2011 verschijnt de 2de bestuursrapportage ofwel de Najaarsnota.

De Najaarsnota heeft alleen de functie van een tussentijdse rapportage. De Voorjaarsnota heeft een meer tweeledig karakter. Enerzijds is dit ook een tussentijdse rapportage, zij het beperkt gezien de periode waarover wordt gerapporteerd. Anderzijds bevat de Voorjaarsnota de kaders en uitgangspunten voor de komende meerjarenbegroting 2012-2016. Het gaat hierbij dan om het formuleren van nieuwe beleidvoornemens en noodzakelijke ombuigingen: waarvoor wilt u als raad het komende jaar de beschikbare middelen inzetten. De Voorjaarsnota moet dan ook gezien worden als het startdocument voor het college voor de uitwerking van de programmabegroting 2012 en volgende jaren.

Verantwoording

Het jaarverslag en de jaarrekening (ook wel verantwoording genoemd) over het begrotingsjaar 2011 worden in het voorjaar van 2012 aan de raad gepresenteerd. De opzet hiervan komt overeen met de voorliggende programmabegroting. Het jaarverslag vormt een weerslag van de daadwerkelijke realisatie van het voorgenomen beleid en de te realiseren beleidseffecten over het begrotingsjaar. De nadruk ligt ook hier dus veel meer op de beleidsmatige informatie. Uiteraard zal de verantwoording ook de nodige financiële informatie bevatten.

1.3. Leeswijzer

De Programmabegroting 2011 – 2014 kent de volgende indeling:

Samenvatting Programmabegroting 2011

Dit hoofdstuk bevat de uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het samenstellen van de programmabegroting en een korte samenvatting van die programmabegroting. Tevens zijn de voorstellen voor de ombuigingen en de nieuwe beleidvoornemens hier opgenomen.

Hoofdstuk 1 - Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een algemene inleiding gegeven en komen de producten uit de planning en controlcyclus 2011 aan de orde. Ook maakt deze leeswijzer onderdeel uit van dit hoofdstuk. Tot slot bevat dit hoofdstuk ook een aantal kerngegevens van onze gemeente.

Hoofdstuk 2 - Programmaplan

Hier komen de verschillende programma's aan de orde. De raad heeft op 23 april 2009 de volgende programma's vastgesteld:

- Programma 0 Algemeen bestuur
- Programma 1 Openbare orde en veiligheid
- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat
- Programma 3 Economische zaken
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Cultuur en recreatie
- Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning
- Programma 7 Volksgezondheid en milieu
- Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Per programma wordt besteed aan de drie W-vragen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daar voor doen?' en 'Wat mag het kosten?'. In programma 9 wordt aandacht besteed aan de lokale heffingen, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de overige dekkingsmiddelen.

Hoofdstuk 3 - Paragrafen

In de programmabegroting zijn conform de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording, de volgende paragrafen opgenomen:

1. Weerstandsvermogen, inclusief de risicoparagraaf
Het weerstandsvermogen geeft de relatie tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die de gemeente heeft om die niet begrote kosten op te vangen. In de risicoparagraaf worden de (mogelijke) risico's voor de gemeente verwoord en financieel gewaardeerd.
2. Verbonden partijen
In de paragraaf Verbonden partijen wordt ingegaan op de partijen waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang van enige omvang heeft en de consequenties daarvan voor de gemeente.
3. Onderhoud kapitaalgoederen
In deze paragraaf komt aan de orde hoe beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen wordt vormgegeven en uitgevoerd. Tot de gemeentelijke kapitaalgoederen worden onder andere gerekend wegen, openbare verlichting, riolering en gebouwen, maar ook zaken als water, groen en begraafplaatsen.
4. Grondbeleid
In deze paragraaf wordt ingegaan op het gemeentelijk grondbeleid. Zaken die aan de orde komen zijn: de visie op het gebied van het grondbeleid, de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd, resultaten van de grondexploitatie, een onderbouwing van de winstneming, de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de reserves op het gebied van grondbeleid en dergelijke.
5. Bedrijfsvoering
Deze paragraaf gaat nader in op de bedrijfsvoering van de gemeente. Aan de orde komen onder andere (bestuurlijke) organisatie, personeel, communicatie en automatisering.
6. Financiering
In deze paragraaf komen aan de orde treasurybeheer, financieringsbeleid, beleggingen, renterisicobeheer en renterisiconorm.
7. Lokale heffingen
De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen, rechten en leges in onze gemeente. Aspecten waaraan aandacht wordt besteed zijn een overzicht op hoofdlijnen, het beleid met betrekking tot lokale heffingen, de geraamde inkomsten van de lokale heffingen, de lokale belastingdruk en de mogelijkheden van kwijtschelding van heffingen.

Hoofdstuk 4 - Overzicht baten en lasten

De hier opgenomen overzichten van lasten en baten geven, met inachtneming van de voorschriften en de dualisering, het autorisatieniveau van uw raad weer. Per onderscheiden programma wordt inzicht gegeven in de exploitatiebudgetten. Daarnaast wordt inzichtelijk gemaakt wat de invloed van de reserves op de exploitatie is.

In hoofdstuk 5 zijn de volgende bijlagen opgenomen:

Bijlage 5.1 - Meerjaren investerings- en activiteitenplan

Bijlage 5.2 - Reserves en voorzieningen

Bijlage 5.3 - Specificatie algemene uitkering uit het Gemeentefonds

1.4. Kerngegevens gemeente Neerijnen

Onderstaande gegevens hebben betrekking op de situatie per 1 januari van het betreffende jaar. De gegevens voor 1 januari 2011 berusten op een schatting.

Bestuurlijke structuur	Raadsleden	Wethouders
Gemeentebelangen Neerijnen	3	1
CDA	3	1
VVD	3	-
SGP	3	-
PvdA	2	1
Lijst Beukers	1	-

Sociale structuur	01-01-2010	01-01-2011
Aantal inwoners	11.881	11.906
0 – 4 jaar	804	809
5 – 14 jaar	1.689	1.694
15 – 19 jaar	766	769
20 – 64 jaar	7.000	7.008
65 jaar en ouder	1.622	1.626
Aantal bijstandsgerechtigden	68	75
waarvan:		
Wet Werk en Bijstand (WWB)	58	60
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	1	4
Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers en gewezen Zelfstandigen (IOAW/IOAZ)	9	11

Fysieke structuur	01-01-2010	01-01-2011
Oppervlakte gemeente	7.301 ha	7.301 ha
Aantal woningen	4.554	4.565
Aantal bijzondere woongebouwen	69	69
Aantal woonwagens (8 standplaatsen met 12 wooneenheden)	12	12
Aantal gemeentelijke monumenten	146	146
Aantal Rijksmonumenten	96	97
Openbaar groen		
<ul style="list-style-type: none"> • Heesters • Gazon • Bomen • Bermen • Watergangen • Groenafval 	97.000 m ² 105.000 m ² 7.300 stuks 237 km 115 km 2.700 ton	97.000 m ² 106.000 m ² 7.400 stuks 237 km 115 km 1.800 ton
Begraafplaatsen		
<ul style="list-style-type: none"> • Graven • Openbare ruimte • Bomen 	7.350 55.000 m ² 111 stuks	7.400 64.300 m ² 125 stuks
Wegverhardingen (asfalt-, element- en halfverhardingen)		
<ul style="list-style-type: none"> • Hoofdrijbaan • Parkeren • Trottoirs • Fietspaden • Overig 	733.348 m ² 44.078 m ² 67.950 m ² 33.572 m ² 14.188 m ²	735.848 m ² 44.578 m ² 68.700 m ² 33.572 m ² 14.188 m ²

Deel 1 Beleidsbegroting

2. Programmaplan

2.1. Algemeen

In de planning en controlcyclus is de Voorjaarsnota het belangrijkste instrument voor uw raad om richting te geven aan de uit te zetten beleidskoers. Medio 2010 is echter een beleidsarme Voorjaarsnota gepresenteerd. Het aanbieden van een beleidsarme nota was gestoeld op een drietal overwegingen:

- De verwachte forse kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
- Het op de langere termijn beter tot zijn recht laten komen van de kaderstellende rol van de raad.
- Het aantreden van een nieuwe raad en een nieuw college na de verkiezingen van 3 maart 2010.

Als gevolg van de verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer en de daaropvolgende moeizame kabinetsformatie, zijn al te grote kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2011 uitgebleven. Het staat echter inmiddels vast dat vanaf 2012 die kortingen er wel komen. Om de kaderstellende rol van uw raad optimaal tot zijn recht te laten komen, is er voor gekozen een sluitende meerjarenbegroting 2011-2014 te presenteren op basis van de medio september 2010 bekende gegevens. Na het verschijnen van de zogenaamde septembercirculaire, waarin hopelijk meer duidelijkheid wordt geschapen over de ontwikkelingen met betrekking tot het Gemeentefonds, zal in een projectorganisatie met vertegenwoordiging van leden van uw raad, een traject worden gestart dat moet leiden tot kaders voor beleidvoornemens en ombuigingen. Het samenstellen van beleidvoornemens en ombuigingen moet, met inachtneming van de (verwachte) kortingen op het Gemeentefonds, als resultaat leiden tot een structureel sluitend meerjarenperspectief dat in de Voorjaarsnota 2011 aan de voltallige raad ter besluitvorming kan worden voorgelegd.

Hoewel de kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2011 vooralsnog beperkt zijn gebleven, is het wel noodzakelijk te besluiten tot een aantal ombuigingen, mede in het licht van de mogelijkheden tot het uitvoeren van een beperkt aantal nieuwe beleidvoornemens. Deze nieuwe voornemens zijn samen met de ombuigingsvoorstellen opgenomen in het hoofdstuk Samenvatting programmabegroting 2011.

In het navolgende deel van de beleidsbegroting wordt op programmaniveau aangegeven hoe we de komende tijd Neerijnen willen gaan besturen, waar de accenten liggen en welke budgetten beschikbaar zijn. Daarbij is gekozen voor een aanpak die gebruik maakt van de drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

Omdat de meerjarenbegroting 2011-2014 beleidsarm is, betreffen de drie W-vragen en de antwoorden daarop het bestaande beleid oftewel beleid waartoe door uw raad besloten is tot medio september 2010. Nieuw beleid en ombuigingen zijn in een afzonderlijk hoofdstuk opgenomen.

In dit programmaplan komen achtereenvolgens de volgende programma's aan de orde:

- Programma 0 Algemeen bestuur
- Programma 1 Openbare orde en veiligheid
- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat
- Programma 3 Economische zaken
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Cultuur en recreatie
- Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning
- Programma 7 Volksgezondheid en milieu
- Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Per programma komen de volgende zaken aan bod:

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma	Hier wordt een korte en krachtige omschrijving van het programma gegeven.
Effect	Hier wordt aangegeven wat het algemeen beoogd maatschappelijk effect is voor het jaar 2011 van dit programma. Wat wil de gemeente bereiken?
Beleidsdoelstelling	Bij dit onderdeel wordt het belangrijkste door de gemeente nagestreefde doel (of doelen) op de verschillende onderdelen van dit programma beschreven. Hierbij is ook aangegeven wat de relatie is tot meerjarige beleidvoornemens en wordt aandacht besteed aan de relatie met het collegeprogramma.
Uitvoeringskaders	De gewenste effecten zijn in het algemeen in afzonderlijke beleidsnotities beschreven. Op deze manier zijn de effecten van het beleid expliciet door de gemeenteraad vastgelegd. Deze notities zijn hier weergegeven met de datum van vaststelling door de gemeenteraad of het college van B&W. Naast in beleidsnotities zijn de gewenste effecten ook beschreven in wettelijke kaders of (gemeenschappelijke) regelingen.
Ontwikkelingen	Permanent is sprake is van nieuwe ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de haalbaarheid van de effecten. Dit kan een bijstelling van de effecten betekenen, maar kan ook een aanpassing van de producten tot gevolg hebben. De actuele ontwikkelingen zijn hier beknopt beschreven. Dit zijn trouwens zowel interne als externe ontwikkelingen. Tevens wordt hierbij aangegeven hoe op de gesignaleerde ontwikkelingen kan worden ingespeeld. Dit kan zijn door het benoemen van een actiepoint voor nieuw beleid, het benoemen van een prioriteit binnen het bestaande beleid of het actualiseren van het beleidskader. Een actiepoint voor nieuw beleid is uitgewerkt in meerjarenperspectief. Overigens wil het benoemen van een actiepoint voor nieuw beleid nog niet zeggen dat dit actiepoint ook wordt uitgevoerd. Dit wordt aan de hand van een totale afweging door uw raad gedaan, waarbij uiteraard rekening moet worden gehouden met de financiële mogelijkheden. Bij het volgende onderdeel is een beschrijving van de activiteiten opgenomen die het college de komende tijd denkt op te pakken.

Wat gaan we daar voor doen?

Activiteiten	Hier zijn de verschillende activiteiten en beleidsintensiveringen op het niveau van de programma's weergegeven zoals die worden uitgevoerd om de doelstellingen zoals boven beschreven te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn het opstellen van een beleidsnota, een verordening of een regeling.
--------------	--

Wat mag het kosten?

Financiële informatie	De financiële informatie is op hoofdlijnen weergegeven (de baten en lasten per programma), onderverdeeld naar producten. De opgenomen informatie is meerjarig (2011 tot en met 2014). Bij dit onderdeel is onderscheid gemaakt tussen: <ol style="list-style-type: none"> Prioriteiten (dit jaar opgenomen in het hoofdstuk Samenvatting Programmabegroting 2011) Bestaand beleid. Reserves.
-----------------------	--

2.2. Programma 0 - Algemeen bestuur

Portefeuillehouder: Burgemeester

Programmamanager: P. Wanrooy

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma

Het programma 'Algemeen bestuur' is opgebouwd uit de onderdelen bestuursorganen, intergemeentelijke samenwerking, voorlichting en representatie, rechtsbescherming en klachtenbehandeling en dienstverlening. Neerijnen heeft te maken met een veranderende samenleving. Burgers, bedrijven en instellingen vragen om een andere overheid, een overheid die snel, efficiënt en klantgericht werkt en niet steeds naar de bekende weg vraagt. Om dit te bereiken zijn vanuit het Rijk afgelopen jaren tal van ontwikkelingen gestart voor de modernisering van de overheid, zoals de aanwijzing van gemeenten als overheidsloket en het nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en E-overheid (NUP). Ook als Neerijnen kunnen wij niet voorbijgaan aan deze maatschappelijke ontwikkeling. Dit betekent dat betere dienstverlening is vereist met minder administratieve lasten en goede en tijdige communicatie.

Effect

Door goede en tijdige communicatie is het bestuur erop gericht om draagvlak voor verandering te verwerven en burgers in staat te stellen meningen kenbaar te maken en daarmee kan de gemeente het beleid en de uitvoering ervan beïnvloeden.

Als organisatie willen we de dienstverlening voortdurend verbeteren. De burger, de ondernemer en het maatschappelijk veld mag op ons rekenen als een eerste klas dienstverlener. In onze productontwikkeling maken we meer en meer gebruik van verschillende aanbodkanalen. Vanaf 2009 is onze digitale dienstverlening geoptimaliseerd en we gaan daarmee verder.

Door het bij elkaar brengen van producten, diensten en vragen met betrekking tot de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO), burgerzaken, het (beperkte) WMO-loket, het leerplichtloket, het loket antidiscriminatie en de receptie in één loket wordt een flinke verbetering in kwaliteit, service en efficiency van onze dienstverlening gemaakt. De burgers kunnen vanaf 1 oktober 2010 in een soort van 'Gemeentewinkel' terecht voor producten, diensten, vragen, ideeën en klachten.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Vergroten aanbod digitale dienstverlening
2. Professionaliseren van vraag- en klantgericht werken.
3. Vergroten toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid.
4. Verhogen prestatie en kwaliteit van de dienstverlening.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Realisatieplan E-overheidsvoorzieningen gemeente Neerijnen	College	04-05-2009
• Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden	Raad	10-07-2008
• GBA beheersregeling	College	04-12-2007
• GBA privacyreglement	College	04-12-2007
• GBA verordening	Raad	12-11-2007
• Communicatienota Neerijnen 2007	College	04-09-2007
• Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie Neerijnen 2010	Raad	01-04-2010
• Verordening Burgerinitiatief	Raad	06-10-2005
• Inspraakverordening	Raad	27-05-2004
• Klachtenverordening	Raad	17-12-2003

Ontwikkelingen

Het programmaonderdeel dienstverlening is het integrale antwoord van de gemeente Neerijnen op de "andere overheid". Het programma legt de basis voor een gemeentelijke dienstverlening, waarbij burgers, bedrijven en instellingen centraal staan. Met het programma wordt bereikt dat de dienstverlening voor al deze klantgroepen de komende jaren snel, gemakkelijk, betrouwbaar, deskundig en transparant wordt met als belangrijkste resultaat een tevreden klant en een efficiënte bedrijfsvoering. Waar mogelijk getemporeerd, geven wij invulling aan de wettelijke verplichtingen.

In de eerste helft van 2010 zijn reeds diverse stappen gezet voor verbetering van de dienstverlening. Er zijn een klanttevredenheidsonderzoek en burgerpeiling uitgevoerd om de nul-situatie vast te stellen. De dienstverlening is verbeterd door het aanbieden van een tiental producten die digitaal zijn aan te vragen en af te rekenen en een vernieuwde digitale balie (de regionale kennisbank). Daarnaast is de gemeente aangesloten op de landelijke voorzieningen voor de basisregistraties personen (GBA) en adressen en gebouwen (BAG), de samenwerkende catalogi en KLIC-meldingen in het kader van de Wet informatie uitwisseling ondergrondse netwerken (WION). Dit alles zal verder uitgebreid en geoptimaliseerd worden.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Vergroten aanbod digitale dienstverlening.

Planning: 2010 – 2011

Toelichting: De geplande activiteiten voor 2011 sluiten aan bij hetgeen reeds in 2010 in gang is gezet.

- Vernieuwing van de website.
- Uitbreiding van het aanbod van producten in de digitale balie.
- Uitbreiding van het aantal e-formulieren.

Voor klanten betekent dit de mogelijkheid om onafhankelijk van tijd en plaats gemeentelijke producten en diensten via het internet af te nemen en te betalen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toenemende behoefte van de klant aan het zelfstandig vanuit huis kunnen regelen van zaken. Aansluiting op landelijke voorzieningen en een optimale beschikbaarheid van digitale dienstverlening is een permanent aandachtspunt.

Doelstelling 2: Professionaliseren van vraag- en klantgericht werken

Planning: 2010 – 2011

Toelichting: Ook voor doelstelling 2 sluiten de geplande activiteiten aan bij hetgeen reeds in 2010 in gang is gezet.

- Vaststelling van een dienstverleningsconcept.
- Implementatie van de omgevingsvergunning (Wabo) voor integrale vergunningverlening.

- Inrichting van mogelijkheden voor dienstverlening op afspraak.
- Vermindering van administratieve lasten.

Professionalisering van vraag- en klantgericht werken betekent dat de klant regie en keuzevrijheid heeft in het contact met de gemeente en inzicht heeft in de dienstverlening van de gemeente. Hiervoor wordt voor de verschillende klantgroepen een centrale ingang ingericht met diverse kanalen (balie, post, telefonie, e-mail en internet). Met behulp van duidelijke normen, richtlijnen en contactmomenten wordt de dienstverlening sneller, gemakkelijker en beter.

Doelstelling 3: Vergroting toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid.

Planning: 2010 – 2011

Toelichting: Voor doelstelling 3 sluiten de geplande activiteiten wederom aan bij hetgeen in 2010 in gang is gezet.

- Aanschaf en implementatie van een midoffice/broker (koppeling frontoffice en backoffice applicaties)
- Verbetering van het aanbod met statusinformatie voor burgers via MijnOverheid.nl
- Optimalisatie van gegevens door toepassing van geografische informatie.
- Voldoen aan de webrichtlijnen met de gemeentelijke websites.
- Tweejaarlijkse deelname aan de benchmark 'Waarstaatjegemeente' (klanttevredenheidsonderzoek en burgerpeiling).

Vergroting van toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid leidt tot optimaal inzicht, gemak en snelheid van de dienstverlening voor de klant. Met standaardisatie van de werkprocessen worden alle dienstverlenende activiteiten genormeerd, objectief en meetbaar. Met optimalisatie van deze activiteiten wordt het werk vervolgens nog sneller en transparanter gemaakt. Dit betekent in de organisatie geïmplementeerde processen en procedures met de daarbij behorende organisatie-inrichting.

Doelstelling 4: Verhogen prestatie en kwaliteit van dienstverlening

Planning: 2010 – 2011

Toelichting: Ook voor de laatste doelstelling van het programma Algemeen bestuur sluit de geplande activiteit voor 2011 weer aan bij hetgeen in 2010 al in gang is gezet.

- Vaststelling van gemeentelijke servicenormen.

De objectivering en normering van de dienstverlening wordt vastgelegd in kwaliteit- en servicenormen voor de klant. Dit verhoogt de transparantie en kwaliteit van de dienstverlening, maar vraagt om een organisatie die kan voldoen aan de gestelde ambities, kwaliteit en servicenormen.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>					

b. Bestaand beleid

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Bestuursorganen	94.921	490.720	592.906	592.716	592.529	592.347
Bestuursond. College	769.792	783.818	805.855	805.855	805.855	805.855
Burgerzaken	457.078	624.957	555.778	503.503	510.728	532.953
Secretarieleges	58.428	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000
Bestuurlijke samenwerking	80.938	73.686	77.175	77.175	77.175	77.175
Bestuursond. Raad	252.469	278.272	317.557	317.585	317.613	317.642
Totaal lasten	1.713.627	2.315.453	2.413.271	2.360.834	2.367.900	2.389.972

Bestuursorganen	0	0	0	0	0	0
Bestuursond. College	0	0	0	0	0	0
Burgerzaken	967	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Secretarieleges	266.930	260.318	256.818	256.818	256.818	256.818
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
Bestuursond. Raad	720	400	260	264	268	272
Totaal baten	268.617	261.718	258.078	258.082	258.086	258.090

Saldo baten/lasten

	-1.445.010	-2.053.735	-2.155.193	-2.102.752	-2.109.814	-2.131.882
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

c. Reserves

	Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)
Rekenkamercommissie	0	3419	3419	3419	3419	3419

2.3. Programma 1 - Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouders: Burgemeester Programmamanager: I. van Hemert

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma

Het programma 'Veiligheid' omvat de volgende elementen: openbare orde en veiligheid, politie en brandweer, crisisbeheersing en incidentenbestrijding en overige beschermende maatregelen.

Effect

Voorkomen, beperken en beheersen van externe veiligheidsrisico's ter voorkoming en beperking van grote calamiteiten en/of rampen en het adequaat en effectief optreden tijdens daadwerkelijke incidenten.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Zorgdragen voor een adequate brandweezorg, uitgevoerd door vrijwilligers (parttime professionals) met voldoende beroepsondersteuning.
2. Invoering van landelijke wetgeving: Wet veiligheidsregio's, waarbij nog de keuze gemaakt kan/moet worden of de basisbrandweezorg gemeentelijk (GNL-verband, Geldermalsen-Neerijnen-Lingewaal) of regionaal georganiseerd gaat worden.
3. Politiek meetbaar/stuurbaar maken van de basisbrandweezorg.
4. Digitalisering van de operationele informatievoorziening ten behoeve van incidentbestrijding en crisisbeheersing (rampenbestrijding).
5. Een snellere en gerichte aanpak bij incidenten op de Waal.
6. Terugdringen van het aantal loze meldingen door automatische brandmeldsystemen.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Besluit Organisatie brandweezorg en hulpverlening	College	19-08-2008
• Nota Integrale handhaving	College	20-05-2008
• Nota Integrale veiligheid	College	01-04-2008
• Algemeen plaatselijke verordening (APV) gemeente Neerijnen 2010	Raad	01-07-2010
• Rampenplan (deel 1 en 2)	College	12-07-2005
• Rampenbestrijdingsplannen	Burgemeester	diverse
• Preventie Actieplan PREVAP	Raad	2003
• Convenant brandweer GNL	Raad	2001

Ontwikkelingen

- Invoering van de Wet veiligheidsregio's kan/heeft grote invloed (hebben) op de lokale autonomie met betrekking tot de brandweerzorg.
- Uit een regionale kwaliteitstoets (0-meting) blijkt de brandweer GNL (met gemiddeld een 3,7) regionaal gezien goed te scoren. Het regionale Veiligheidscollege heeft nu de intentie om de regionale kwaliteit nog hoger (tot 4) op te trekken.
- Politie, er is beperkte inzet van de politie, bestuurlijk is continu aandacht gevraagd voor de beperkte beschikbaarheid van de politie. Blijvend zal bestuurlijk worden uitgedragen dat de politie er ook is voor de plattelandsgemeente.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Een adequate brandweerzorg

Aanschaf warmtebeeldcamera's Brandweer GNL (Geldermalsen-Neerijnen-Lingewaal)

Planning: 2010 - 2011

Toelichting: Het hebben en houden van een (gezamenlijke) sterke brandweerorganisatie GNL, waarin we personeel (vrijwilligers en beroeps) faciliteren met adequate middelen en mogelijkheden.
De geplande aanschaf van warmtecamera's voor 2010 is gerealiseerd, de geplande aanschaf van meer warmtecamera's voor 2011 zal worden doorgeschoven naar 2012. Werving, opleiding en oefening heeft een structureel karakter en vindt permanent plaats.

Revitalisering/uitbreiding oppervlakte brandweerkazerne Neerijnen west

Planning: 2011

Toelichting: De kazerne west (1995) dient aangepast te worden op de huidige bedrijfsvoering, het gebruiksoppervlak wordt uitgebreid en dient ten gevolge van het intensieve gebruik te worden gerevitaliseerd. In de begroting 2010 is dit beleidsvoornemen opgenomen onder categorie C (gewenst) (zie begroting 2010, hoofdstuk samenvatting programmabegroting 2010, onderdeel IV aanvullende wensen en ombuigingen). Bij de behandeling van de begroting 2010 heeft de raad besloten deze wens te honoreren voor uitvoering in 2011. Voorgesteld wordt deze verbouwing aan te houden.

Doelstelling 2: Gemeentelijke of geregionaliseerde basisbrandweerzorg

Planning: 2011

Toelichting: Er moet een bestuurlijk besluit worden genomen of de basisbrandweerzorg gemeentelijk moet blijven of in totaliteit (inclusief vrijwilligers) moet worden geregionaliseerd. Medio 2010 was nog geen geheel uitgewerkt voorstel tot regionalisering beschikbaar. Met name ten aanzien van de financiële consequenties is nog niets bekend. Vooralsnog is terughoudendheid hierdoor op zijn plaats, bestuurlijk is weinig draagvlak voor schaalvergroting, vanuit de positie van de vrijwilliger en gezien het functioneren van de brandweer GNL.

Doelstelling 3: Kwaliteitszorg

Planning: 2011

Toelichting: In de programmabegroting 2009 zijn structureel middelen geraamd voor uitbreiding van de beroepsondersteuning van de brandweer omdat de taken voor die beroepsondersteuning nog steeds toenemen. Met name de kwaliteitszorg opleidingen en oefeningen vraagt extra formatie om onder andere vrijwilligers voldoende te kunnen faciliteren. Invulling van de in de begroting 2009 van Neerijnen geplande extra formatie van 1 fte. in GNL-verband (waarvan 22,5% ten laste van Neerijnen) heeft in 2010 nog niet plaatsgevonden, maar de verwachting is dat dit in 2011 wel gaat lukken.

Doelstelling 4: Digitalisering brandweer/rampenbestrijding (100% mobiel)

Planning: 2011 – 2015

Toelichting: Betreft het regionale plan 100%-mobiel. ICT-voorzieningen (informatie en communicatietechnologie) op kazernes en in auto's ter ondersteuning van het uitrukken en operationeel optreden alsmede koppeling tussen gemeentelijke digitale informatie (vastgoed/bestemmingsplannen) en operationele informatie. Het regionale plan zal in 2011 conform planning worden uitgevoerd.

Doelstelling 5: Incidentbestrijding en crisisbeheersing op de Waal

Planning: 2011

Toelichting: De gemeente Neerijnen is verantwoordelijk bij incidenten op de Waal. Onderzoek naar betere mogelijkheden en materiaal om op te kunnen treden is noodzakelijk. Dit onderzoek vindt reeds op regionaal niveau plaats.

Doelstelling 6: TOOM (terugdringen van ongewenste meldingen door openbare meldsystemen)

Planning: 2011-2012

Toelichting: Vaststellen en uitvoering geven aan regionaal beleidsplan "terugdringen ongewenste brandmeldingen". Het uitvoeringsplan is inmiddels door het college vastgesteld en medio 2010 is gestart met voorlichting aan bedrijven en instellingen. De uitvoering loopt zoals gepland door over meerdere jaren. Intentie is de inzet van brandweerpersoneel terug te dringen en zondig in bepaalde gevallen kosten in rekening te brengen.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>					

b. Bestaand beleid

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Brandweer	891.061	918.346	918.094	916.766	903.777	894.008
Openbare orde	79.540	87.511	77.805	77.789	77.479	77.479
Totaal lasten	970.602	1.005.857	995.899	994.555	981.256	971.487

Brandweer	33.456	42.500	40.000	40.000	40.000	40.000
Openbare orde	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	33.456	42.500	40.000	40.000	40.000	40.000

Saldo baten/lasten

	-937.146	-963.357	-955.899	-954.555	-941.256	-931.487
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

c. Reserves

Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)

2.4. Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder: Wethouder Koedam Programmamanager: P. Wanrooij

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma

Het programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat' omvat het beheren, onderhouden, verbeteren en uitbreiden van de infrastructuur binnen de gemeentelijke grenzen.

Effect

Een veilig wegennet voor de burgers van Neerijnen en een goede staat van de openbare ruimte. Het waarborgen van een goede afvoer van afvalwater en oppervlaktewater.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Zorgen voor een adequaat kwaliteits- en (verkeers)veiligheidsniveau van de gemeentelijke wegen en daarbij aansluiten op infrastructuur van de aangrenzende wegbeheerders (Rijk, provincie, buurgemeenten etc.).
2. Het voldoen aan alle waterschapseisen ten aanzien van het beheren van het oppervlaktewater en watergangen.
3. Het stimuleren van een goed openbaar vervoer in samenwerking met Rijk en provincie.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Beheerplan openbare verlichting	College	december 2010
• Uitvoeringsovereenkomst Waterschap Waterplan 2 ^e fase	College	december 2010
• Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)	Raad	februari 2009
• Meerjaren onderhoudsplan wegen	Raad	09-09-2010
• Projectenplan uitwerking Duurzaam Veilig 2007-2016	College	03-07-2007
• Beleid hogere grenswaarde weg- en railverkeer gemeente Neerijnen	College	26-06-2007
• Meerjaren onderhoudsbestek maaien wegbermen en schonen watergangen 2011 t/m 2014	College	11-11-2010
• Planuitwerking Duurzaam Veilig	Raad	2002

Ontwikkelingen

- In 2010 is de Uitvoering waterwettaken 2008-2013 aan college en raad voorgelegd. Voor de uitvoering zullen regelmatig voorstellen worden gedaan aan college en raad.
- In deze bestuursperiode zal aandacht besteed worden aan fietsverbindingen. Het is de bedoeling dekking te vinden vanuit te ontvangen subsidies en vanuit de reserve bovenwijkse investeringen (voorheen dorpsuitleg/bovenwijkse voorzieningen). Aanvullende maatregelen voor onderlinge fietsverbindingen tussen dorpen zullen als nieuw beleid worden behandeld.
- Om het onderhoudsniveau van de wegen op een aanvaardbaar niveau te brengen overeenkomstig het wegenonderhoudsprogramma wordt eenmalig een bedrag van € 580.000,- geïnvesteerd. Het jaarlijkse onderhoudsbudget voorziening onderhoud wegen van € 581.000,- zal gecontinueerd worden. Voor reconstructies zullen afzonderlijke voorstellen worden voorgelegd aan college en raad in 2011. Bij de voorjaarsnota 2011 zal het resterende bedrag van € 900.000,- integraal worden afgewogen.
- Begin 2011 wordt het beheersplan openbare verlichting voorgelegd aan de raad. Hierin worden voorstellen gedaan om het openbare verlichtingsnet te optimaliseren en aan te passen.
- In juni 2010 heeft de Tweede Kamer het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) aangenomen. Hiermee wil het Rijk het openbaar vervoer op een aantal lijnen (waaronder de lijn Utrecht-'s-Hertogenbosch) sterk verbeteren. Daarnaast wordt het goederenvervoer richting het zuiden voor een belangrijk deel afgewikkeld via de Betuweroute en bovengenoemde spoorlijn.
- Het toepassen van bestrijdingsmiddelen in het openbaar groen zullen binnen afzienbare tijd worden beperkt. Er wordt geanticipeerd op deze ontwikkeling door een andere aanplant en een gewijzigde aanpak van het groenbeheer is reeds in werking gezet.
- Het beheer van bomen verloopt goed en het risico voor schade is tot een minimum afgenomen.
- De veiligheid rond schollen is een belangrijk aandachtspunt en maatregelen op dit terrein worden in 2011 voorbereid en gefaseerd uitgevoerd.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Kwaliteit en veiligheid wegen en vervoer

Planning: Planningperiode van 5 jaar

Toelichting: In regionaal verband wordt overlegd met verschillende instanties om uniforme uitgangspunten voor veiligheid en beheer van wegen te realiseren. Voor beheer en onderhoud is structureel door de raad € 581.000,- extra beschikbaar gesteld. Voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud wordt éénmalig een bedrag van € 580.000,- geïnvesteerd. Voor reconstructies zullen afzonderlijke voorstellen worden voorgelegd aan college en raad. Dit betreft zowel straatwerkzaamheden en asfaltwerken als het onderhoud van bermen en wegranden. In het najaar van 2010 wordt een nieuw plan voor de openbare verlichting opgesteld, afgestemd op duurzaamheid, energieverbruik en veiligheid (het zogenaamde politiekeurmerk). Voor het Programma Hoogfrequent Spoor moet een boog worden aangelegd die de Betuweroute en de lijn Utrecht-'s-Hertogenbosch vanuit het westen richting het zuiden met elkaar verbindt. Het spreekt voor zich dat deze ontwikkelingen en het toenemende treinverkeer grote consequenties hebben voor het dorp Waardenburg en dan ook scherp in het oog moeten worden gehouden.

Doelstelling 2: Beheer oppervlaktewater en watergangen.

Uitvoering gemeentelijke waterwettaken

Planning: Structureel

Toelichting: De toename van alle waterwettaken, toetsingen, begeleiding en advisering noodzaakt tot een structurele aanpak. Dit betreft de gemeentelijke taken waaronder taken van het verbreed rioolrecht, het éénwaterloket, de overdracht van stedelijk water, het peilbuizenbesluit, het afvalwaterakkoord, de aandacht voor brede zorgplicht waterberging etc. Watercompensatie van de kernen is vastgelegd in het waterplan 2^e

fase. Volgens waterschapseis zijn de gemeenten verplicht de baggerspecie die door het waterschap op gemeentegrond wordt neergezet, te verwijderen voor rekening van de gemeente. Voor de komende vier jaar is hiervoor structureel € 36.000,- opgenomen.

Planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier/WaalWeelde

Planning: 2008 - 2014

Toelichting: Naast de planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier, is ook de nieuwe beleidslijn voor de Grote Rivieren van kracht geworden. Als riviergemeente zijn en blijven wij nauw betrokken bij de verschillende ontwikkelingen op dit gebied. Onder de naam WaalWeelde wordt een regionaal initiatief voor ruimtelijke synergie van de verschillende aan de rivier gerelateerde projecten opgestart, waaraan ook de gemeente Neerijnen zal deelnemen. In 2009 is de visie WaalWeelde afgerond en in 2010 is een aanvang gemaakt met het opstellen van een inpassingsplan.

Heesseltsche Uiterwaarden

Planning: 2009 -2011

Toelichting: De startnotitie/Milieu Effect Rapportage (MER) heeft voor inspraak en advies ter inzage gelegen. De door de Commissie voor de MER opgestelde richtlijnen zijn door de gemeente overgenomen. Nadat het overeengekomen voorkeursalternatief is uitgewerkt in een bestemmingsplan, zal tegelijkertijd met de MER-procedure een voorontwerp bestemmingsplan ter inzage worden gelegd. Volgens de planning wordt in 2011 na de ontwerpfase het bestemmingsplan vastgesteld.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>					

b. Bestaand beleid

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Wegen, straten, pleinen	1.675.283	1.701.687	1.632.757	1.622.862	1.586.066	1.577.085
Verkeersmaatregelen	151.689	113.484	98.542	96.986	96.986	96.986
Openbaar vervoer	0	0	2.184	2.184	2.184	2.184
Veerdiensten	13.795	9.231	9.222	9.222	9.222	9.222
Waterkering, afwatering	230.146	240.019	129.754	129.754	104.754	104.754
Totaal lasten	2.070.913	2.064.421	1.872.459	1.861.008	1.799.212	1.790.231

Wegen, straten, pleinen	49.367	14.150	16.500	16.500	16.500	16.500
Verkeersmaatregelen	0	0	0	0	0	0
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Veerdiensten	7.945	2.250	2.500	2.500	2.500	2.500
Waterkering, afwatering	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	57.313	16.400	19.000	19.000	19.000	19.000

Saldo baten/lasten

	-2.013.601	-2.048.021	-1.853.459	-1.842.008	-1.780.212	-1.771.231
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

c. Reserves

	Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)
Calamiteiten bomen	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000

2.5. Programma 3 - Economische zaken

Portefeuillehouder: Wethouder Van den Heuvel   Programmamanager: J. Vonk

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma

Het programma ' Economische zaken' omvat het voorbereiden, uitvoeren en handhaven van beleid met betrekking tot de economie. Dit wordt bereikt door het benutten en stimuleren van een goed werk- en leefmilieu in de gemeente.

Effect

Een goed werk- en leefmilieu voor de inwoners en bedrijven van de gemeente Neerijnen.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Stimuleren van economische activiteiten die bijdragen aan leefbaarheid van dorpen.
2. Stimuleren van gezonde bedrijven met groeikansen en stimuleren van werkgelegenheid. Zie ook programma 6 bij doelstelling 1, arbeidsparticipatie. De gezonde agrarische bedrijven dienen ruimte te krijgen om onder ruimtelijke voorwaarden te groeien naar een duurzame omvang. Aanvullend hierop kunnen agrarische nevenactiviteiten en agrarische verbreding de instandhouding van de agrarische sector ondersteunen. De agrarische bedrijven die willen stoppen, moeten dit op een ruimtelijk, economisch en maatschappelijk verantwoorde wijze kunnen doen.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Sociaal economische Visie Rivierenland 2009-2020	Regio	15-12-2008
• Economie op Koers	Raad	26-05-2005
• Convenant Bedrijventerreinen Rivierenland	Regio	december 2001
• Economisch Programmerings- en Ontwikkelingsdocument (EPO)	Raad	10-12-2009

Ontwikkelingen

- De verwachting is dat de lopende trend van beëindiging bedrijfsvoering in de agrarische sector zich zal voortzetten. Dit betekent dat rekening gehouden moet worden met mogelijkheden voor functieverandering en verbrede agrarische bedrijfsvoering.
- Regionale samenwerking, met name herstructurering en ontwikkeling van bedrijventerreinen.
- Beleid van hogere overheden stuurt bedrijventerreinontwikkeling (herstructurering versus uitbreiding), onder andere EPO (Economisch Programmerings- en Ontwikkelingsdocument).
- Zorgvuldig en meervoudig ruimtegebruik op bedrijventerreinen en het revitaliseren van de terreinen.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Stimuleren economische activiteiten

Regionale sociaal economische visie

Planning: 2009 en verder

Toelichting: Het actieplan dat is voortgekomen uit de Sociaal Economische Visie, wordt uitgevoerd.

Doelstelling 2: Stimuleren bedrijven en werkgelegenheid

Ik Start Smart

Planning: 2008-2011

Toelichting: "Ik Start Smart" is een project in Gelderland om meer en betere starters te creëren. Ondernemers worden individueel begeleid met extra aandacht voor ontwikkeling en verbetering van ondernemersvaardigheden en een professionele bedrijfsvoering. Het project liep aanvankelijk in de periode 2008-2010, maar is door de provincie Gelderland verlengd tot 31 december 2011. Het project wordt gefinancierd door provincie Gelderland, Kamers van Koophandel, gemeenten en ondernemers.

Economische beleidsvisie

Planning: 2011

Toelichting: In 2011 zal de geactualiseerde beleidsvisie 'Economie op koers' ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>					

b. Bestaand beleid

Rekening	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Handel en ambacht	53.286	35.647	3.225	3.225	3.225	3.225
Industrie	22.296	17.878	30.952	30.595	30.238	29.881
Nutsbedrijven	28.531	14.086	11.878	11.878	11.878	11.878
Agrarische zaken	3.821	11.496	6.560	6.560	6.560	6.560
Totaal lasten	107.933	79.107	52.615	52.258	51.901	51.544

Handel en ambacht	0	0	0	0	0	0
Industrie	0	0	0	0	0	0
Nutsbedrijven	0	0	0	0	0	0
Agrarische zaken	605	0	0	0	0	0
Totaal baten	605	0	0	0	0	0

Saldo baten/lasten

-107.328	-79.107	-52.615	-52.258	-51.901	-51.544
-----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

c. Reserves

Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)

2.6. Programma 4 - Onderwijs

Portefeuillehouder: Wethouder Andriesse

Programmamanager: G. de Kruiff

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma

Het programma 'Onderwijs' omvat de zorg voor de onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden, het stimuleren van de onderwijskwaliteit en het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van diverse doelgroepen.

Effect

Zorgen voor adequate en passende huisvesting voor de leerlingen in het primair onderwijs, het verhogen van de startkwalificatie, het behoud van het aanbod van basisonderwijs verspreid over de kernen van Neerijnen, maar ook een goed beheer en onderhoud van de scholen. De school is een van de basisvoorzieningen in de dorpen.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Adequate uitvoering geven aan de handhaving van de leerplicht om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Jongeren moeten na het afsluiten van hun leerplichtperiode in het bezit zijn van een startkwalificatie om daarmee een goede kans te verwerven op de arbeidsmarkt.
2. Het opstellen en uitvoeren van een Lokaal Educatieve Agenda (LEA) waarin op basis van gelijkwaardigheid in overleg tussen gemeente en schoolbesturen de kwaliteit van het basisonderwijs wordt verhoogd.
3. Invulling geven aan een zorgstructuur binnen het basisonderwijs.
4. Zorgen voor goede vroeg- en voorschoolse educatie. Deze doelstelling heeft een directe relatie met doelstelling 2. De doelstellingen 1 t/m 4 hebben alle tot doel zorg en ondersteuning te bieden aan leerlingen en hun ouders.
5. Zorgen voor passende en adequate onderwijshuisvesting.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Integraal Huisvestings Plan	Raad	10-07-2008
• Verordening Leerlingenvervoer	Raad	18-12-2008
• Verordening onderwijshuisvesting	Raad	22-11-2007

Ontwikkelingen

- Ontwikkeling van de smalle brede school gedachte.
- Het voorzien in adequate en passende huisvesting van scholen.
- Het realiseren en organiseren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA).
- ZAT (Zorg Advies Team) primair onderwijs: het in relatie met het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) ontwikkelen van zorgstructuren binnen het primair onderwijs, waarbij de focus komt te liggen bij het opzetten van een aantal multidisciplinaire teams (behandelen eenvoudige hulpvragen).
- Het ontwikkelen van de doorlopende leerlijn van voorschoolse educatie naar het basisonderwijs.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Handhaving leerplicht

Planning: Structureel

Toelichting: De beoogde regionale samenwerking bij de uitvoering van de leerplicht heeft per 1 augustus 2010 zijn beslag gekregen. De gezamenlijke administratie en applicatiebeheer van de leerplicht is hiermee overgedragen aan de Regio Rivierenland. Verder heeft Neerijnen de overige leerplichttaken ook overgedragen aan de Regio. De operatie zal budgettair neutraal verlopen. Door samenwerking worden meer garanties geboden voor continuïteit, zijn we minder kwetsbaar en kan extra aandacht geschonken worden aan kwaliteit en een efficiënte uitvoering van de leerplichttaken.

Doelstelling 2: Het realiseren van een lokale educatieve agenda (LEA)

Planning: 2011

Toelichting: Gemeente en schoolbesturen bepalen op basis van gelijkwaardigheid de inhoud van de lokale educatieve agenda met als doel de onderwijsachterstanden bij kinderen te voorkomen en/of te bestrijden en de onderwijskwaliteit te stimuleren. Besloten is te komen tot een verdiepingsslag. Deze verdiepingsslag dient met name zichtbaar te worden in de opbrengstgegevens van de basisvaardigheden taal/lezen en rekenen van de leerlingen. Dit uitgangspunt sluit naadloos aan op de invulling van de LEA. De lokale educatieve agenda is de inhoudelijke onderlegger van het lokale onderwijsbeleid. Het instrument van de LEA wordt optimaal benut om met de schoolbesturen en overige partners tot gezamenlijke afspraken te komen over het onderwijs- en jeugdbeleid. Minimaal twee maal per jaar wordt een LEA-bijeenkomst georganiseerd. Voor een evaluatie en actualisatie van met gemeentelijke middelen gefinancierde onderwijsprogramma's, kan circa een maal per jaar een overleg worden georganiseerd met een vertegenwoordiging van de gemeenteraad en schoolbesturen.

Doelstelling 4: Voorschoolse educatie (uitvoering wet OKE)

Planning: 2011

Toelichting: De wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) is in werking getreden op 1 augustus 2010. Vanaf die datum krijgen gemeenten de wettelijke verantwoordelijkheid om een goed voorschools aanbod te doen aan alle jonge kinderen met een taalachterstand. De wet heeft als doel:

- De taalontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren.
- De kwaliteitseisen voor de peuterspeelzalen en -leidsters te verbeteren.

Hierdoor zullen kinderen zonder taalachterstanden aan de basisschool kunnen beginnen. In het kader van de wet OKE zal de gemeente een regierol gaan vervullen en de samenwerking zoeken met consultatiebureaus, peuterspeelzalen, kinderdagopvangorganisaties en scholen (zie ook doelstelling 2, het realiseren van de lokale educatieve agenda).

Doelstelling 5: Onderwijshuisvesting

Planning: 2011

Toelichting: Op basis van het Integraal Huisvestings Plan (IHP) Neerijnen 2008-2017 wordt de huisvesting van het primair onderwijs voor de komende jaren gerealiseerd. De voorbereidingen voor de nieuwbouw en uitbreiding van scholen (onder andere bestemmingsplanprocedure, opstellen programma van eisen) in Haaften, Tuil en Varik zijn gestart en worden in 2011 verder uitgewerkt. Voor het IHP zijn voor 2010 en verder structureel middelen beschikbaar gesteld. De uitbreiding van OBS Est en de vervangende nieuwbouw van CBS Klingelenburg te Tuil, OBS Willem Alexander en CBS De Goudenstein, beide te Haaften zijn gepland in 2011 en 2012. De uitbreiding van OBS Est is niet voorzien in het IHP; niettemin is het noodzakelijk dat een uitpandige uitbreiding wordt gerealiseerd (zie verder de nieuwe beleidvoornemens).

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>					

b. Bestaand beleid

Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Openbaar (excl huisv.)	227.022	254.065	88.357	88.357	88.357
Openbaar (huisv.)	409.178	290.870	284.758	390.742	439.363
Bijzonder (excl huisv.)	174.749	91.796	96.577	96.577	96.577
Bijzonder (huisv.)	231.099	319.749	233.572	523.354	480.944
Voortgezet speciaal	3.359	688	0	0	0
Gem. baten/lasten	425.803	517.879	488.643	481.977	477.475
Totaal lasten	1.471.209	1.475.047	1.191.907	1.581.007	1.582.716

Openbaar (excl huisv.)	170507	170627	2196	0	0	0
Openbaar (huisv.)	109413	0	0	0	0	0
Bijzonder (excl huisv.)	0	0	0	0	0	0
Bijzonder (huisv.)	5023	0	0	0	0	0
Voortgezet speciaal	0	0	0	0	0	0
Gem. baten/lasten	39028	49297	17012	17012	17012	17012
Totaal baten	323.971	219.924	19.208	17.012	17.012	17.012

Saldo baten/lasten

	-1.147.238	-1.255.123	-1.172.699	-1.563.995	-1.589.485	-1.565.704
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

c. Reserves

	Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	954.925	1.082.705	1.282.557	1.544.637	1.369.156	1.159.880
L.E.A.	148.102	214.645	214.645	214.645	214.645	214.645

2.7. Programma 5 - Cultuur en recreatie

Portefeuillehouders: Burgemeester
Wethouder Koedam
Wethouder Andriessse

Programmamanager: G. de Kruiff

Wat willen we bereiken?

Omschrijving Programma

Het programma 'Cultuur en recreatie' omvat het realiseren en in stand houden van voorzieningen op het gebied van kunst, toerisme, cultuur en sport. Het stimuleren van de culturele en sportieve ontplooiing en ontwikkeling van de inwoners van Neerijnen en in het bijzonder van de jeugd. Ook omvat het programma het beheer van het openbare groen in de gemeente en het monumentenbeleid, dat tot doel heeft het in stand houden van de zichtbare bouwhistorie/geschiedenis.

Effect

Een breed aanbod van diverse kunst-, cultuur- en sportactiviteiten voor de burgers en het actief stimuleren van deelname door de bevolking. Daarnaast het in stand houden van cultuurhistorische elementen in onze leefomgeving. Realiseren van economische groei en welzijn in Neerijnen en Rivierenland door bevordering van toerisme.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Het in stand houden van voorzieningen die dit kunnen bewerkstelligen, zoals de bibliotheekvoorzieningen.
2. Het met subsidies ondersteunen van culturele- en sportorganisaties om op deze wijze een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving.
3. Het zorgen voor voldoende en kwalitatief goede speelvoorzieningen.
4. Stimuleren van actieve en passieve recreatie die qua aard en schaal passen in hun omgeving.
5. Het onderhouden, aanvullen en duurzaam in stand houden van het "structurele" openbare groen in de gemeente.
6. Het in stand houden van monumenten om zo de geschiedenis zichtbaar te houden. Cultuurhistorie draagt positief bij aan de leefbaarheid en is een pijler voor toerisme en recreatie.
7. Herdenken op 4 mei en vieren op 5 mei.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
<ul style="list-style-type: none"> • Bomen beheersplan • Nota afstoten snippergroen • Cultuurhistorisch beleid Neerijnen 	Uitvoering Raad Raad	2009/2010 2009 09-07-2009
<ul style="list-style-type: none"> • Monumentenverordening • CultuurPact 2009-2012, vervolg op het "Gebiedsgericht cultuurbeleid" 	Raad Regionaal portefeuillehoudersoverleg	21-12-2006 9-10-2008
<ul style="list-style-type: none"> • Archiefverordening • Groenbeheerplan • Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 2008-2013 	Raad College Uitvoering	24-04-2008 07-02-2008 08-02-2008
<ul style="list-style-type: none"> • Nota Kunst en cultuurbeleid Neerijnen 2006-2009 	Raad	21-12-2006
<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Subsidieverordening 2010 	Raad	10-12-2009
<ul style="list-style-type: none"> • Kampeerbeleid • Toeristisch recreatieve visie/actieplan Rivierenland 2007-2011 "Kansen tussen de dijken" 	Raad Raad	20-12-2007 08-02-2007
<ul style="list-style-type: none"> • Sportaccommodatiebeleid 2010 	Raad	2010

Ontwikkelingen

- Door vernieuwing van de bibliotheekvestiging in Ophemert en Haaften in het te realiseren MFC/Kulturhus is sprake van een kwalitatieve verbetering van het aanbod.
- In CultuurPact worden de succesvolle programma's gecontinueerd (De Zitpijl, Aan het Woord (van het WriteUp), Op Sterk Water) en worden volop nieuwe initiatieven ontwikkeld.
- De uitwerking van het cultuurhistorisch beleid zal zijn vervolg krijgen in 2011.
- Gemeente participeert in regionale toeristische projecten die voor Neerijnen (en de regio) van belang zijn.
- De vraag naar recreatie, (cultuur-historisch) toerisme, verblijfsrecreatie en sport zal toenemen.
- Door de ontwikkeling van het fietsknooppuntensysteem wordt onze regio steeds aantrekkelijker voor fietsers.
- Het succesvolle BOS-project loopt eind 2010 ten einde. Dit project wordt lokaal gecontinueerd door middel van cofinanciering vanuit de regio middels het RSP-project C4. Er is een gemeentelijk projectplan gemaakt waarin onder andere de financiën zijn geregeld voor het jaar 2011. Op basis van het projectplan wordt een uitvoeringsplan gemaakt.

Wat gaan we daar voor doen?Doelstelling 1: Voorzieningen

Meer inwoners gebruik laten maken van een eigentijdse bibliotheekvoorziening

Planning: 2010 en verder

Toelichting: Neerijnen subsidieert een basisbedrag per inwoner, dat jaarlijks wordt geïndexeerd conform de "Subsidieverordening basisbibliotheek Rivierenland". Deze subsidie staat los van de huisvestingskosten die voor rekening van de gemeente zijn. Het is de bedoeling dat de twee vestigingen in onze gemeente, Ophemert en Haaften, opgaan in de toekomstige multifunctionele centra/kulturhusen. Door een bredere opzet kan de kwaliteit van het aanbod en de dienstverlening verbeterd worden. Door een verruiming van de openstelling kan een groter deel van de bevolking beter bereikt worden.

De bibliobussen staan landelijk onder druk, gezien het geringe gebruik en de provinciale subsidie gaat verdwijnen. Dit biedt kansen om de lokale bibliotheekvestigingen te versterken en de dienstverlening naar een hoger niveau te tillen.

Doelstelling 2: Subsidies

Deelname aan CultuurPact

Planning: 2009-2012

Toelichting: Met het CultuurPact worden de succesvolle programma's zoals 'De Zitpijl vertelt', 'Aan het Woord' (van het Write up!) en 'Op Sterk Water' voortgezet en worden volop nieuwe initiatieven ontwikkeld. Met deelname aan 'Bakens aan het Water' wordt geparticipeerd in een breed gedragen beeldende kunst programma rondom de Waal.

Duurzaam in stand houden van (sport)accommodaties binnen de gemeente

Planning: 2010 en verder

Toelichting: Binnen het nieuwe accommodatiebeleid 2010 wordt de komende jaren vorm en perspectief geboden voor instandhouding van de sportaccommodaties in onze gemeente. Wel zal een brede discussie worden opgestart om te bezien of schaalvergroting tot kansen voor de sportverenigingen en de sporters kan leiden en tot oplossing van knelpunten bij verschillende verenigingen.

Doelstelling 3: Speelvoorzieningen

Opstellen speelplekkenbeleid

Planning: 2010 en verder

Toelichting: Het Speelplekken actiePlan (SaP) geeft uitvoering aan het kwalitatief en kwantitatief verbeteren en uitbreiden van de speelplekken in onze gemeente. Het uitvoeringsplan dient als onderlegger om het SaP handen en voeten te geven. Het beschikbare budget dient zo doelmatig mogelijk te worden ingezet.

Voortzetten BOS-project

Planning: 2010-2011

Toelichting: Door middel van cofinanciering vanuit de RSA (Regionale Sociale Agenda) is het mogelijk het lokale bos-project SportFFMee voort te zetten. Doelstellingen en financiële kaders zijn vastgelegd in een gemeentelijk projectplan en activiteiten worden uitgevoerd.

Doelstelling 4: Stimuleren van actieve en passieve recreatie

Uitvoering van actiepunten voortkomend uit de toeristisch-recreatieve Visie en Actieplan Rivierenland 2007-2011 "Kansen tussen de dijken":

Planning: 2010 en verder

Toelichting: De volgende actiepunten zijn in uitvoering of worden opgestart:

- Website gemeente Neerijnen voorzien van toeristische informatie.
- Waar mogelijk en wenselijk faciliteren van initiatieven voor kleinschalige verblijfsrecreatie. Hier zijn mogelijk (provinciale) planologische problemen te verwachten. Dit vraagt de nodige aandacht van het taakveld ruimtelijke ordening.
- Stimulering van het plattelandstoerisme en de beleving ervan.
- Ontwikkeling TOP (toeristisch opstappunt).
- Vervolg & Route.
- Doorontwikkelen regionaal meerjarenprogramma recreatie en toerisme.
- Ontwikkelen toeristische objectbewegwijzering (bruine borden).

Doelstelling 7: Herdenken op 4 mei en vieren op 5 mei

Planning: 2011

Toelichting: In Nederland vinden door het jaar heen veel herdenkingen plaats, verbonden aan specifieke historische gebeurtenissen. Tijdens de Nationale Herdenking komen alle herinneringen samen. Uit het Nationaal Vrijheidsonderzoek blijkt dat het vieren van 4 en 5 mei voor de Nederlanders duurzaam relevant is, ook al zal het in 2011 langer dan 65 jaar geleden zijn dat Nederland is bevrijd. Herdenken en vieren hebben niet uitsluitend met de

Tweede Wereldoorlog te maken, maar hebben een meer universele waarde en betekenis gekregen. Het college hecht er waarde aan dat ook in Neerijnen herdenking en viering aandacht in de samenleving blijft krijgen, waarbij wij de aanwezigheid en beleving van de jongeren bij 4 en 5 mei erg belangrijk vinden. In erfgoed-educatie-programma's op scholen moeten we aansluiting zoeken bij projecten en monumenten die hieraan kunnen bijdragen. Vanaf 2011 gaan we hiervoor aanbod ontwikkelen.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Zie voorstel in samenvatting

Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014

b. Bestaand beleid

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Bibliotheekwerk	156.737	157.698	163.226	167.632	174.039	174.595
Vormingswerk	76.377	83.881	60.625	58.875	58.875	58.875
Sport	244.258	222.859	245.176	207.514	203.253	202.142
Groene sportvelden	14.687	55.771	24.233	24.016	23.800	23.529
Oudheidkunde / musea	289.543	231.919	243.541	252.812	261.365	271.147
Natuurbescherming	102.384	6.964	13.825	13.825	13.825	13.825
Openbaar groen	767.983	781.767	803.467	803.463	803.484	803.506
Recreatieve voorzien.	58.300	112.166	89.842	77.342	95.342	77.342
Totaal lasten	1.710.267	1.653.025	1.643.935	1.605.479	1.633.983	1.624.961

Bibliotheekwerk	0	0	0	0	0	0
Vormingswerk	6.548	0	0	0	0	0
Sport	212.211	47.964	76.715	47.762	47.649	47.536
Groene sportvelden	0	0	0	0	0	0
Oudheidkunde / musea	25.119	24.500	32.000	35.000	38.000	40.000
Natuurbescherming	89.211	0	0	0	0	0
Openbaar groen	163.518	131.725	134.225	131.725	131.725	131.725
Recreatieve voorzien.	9.106	9.106	620	620	620	620
Totaal baten	505.714	213.295	243.560	215.107	217.994	219.881

Saldo baten/lasten

	-1.204.553	-1.439.730	-1.400.375	-1.390.372	-1.415.989	-1.405.080
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------

c. Reserves

	Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)
Kunstbeleid	54.438	61.368	35.368	35.368	35.368	35.368
Buitensportaccomm.	120.146	148.880	160.062	200.913	242.582	285.083
Monumenten	53.868	0	0	0	0	0
B.O.S.-project	51.058	50.170	40.835	28.335	28.335	10.335

2.8. Programma 6 - Maatschappelijke Ondersteuning

Portefeuillehouder: Wethouder Andriesse   Programmamanager: G. de Kruiff

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma Het programma 'Maatschappelijke ondersteuning' omvat de sociale voorzieningen, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), vluchtelingen-opvang, sociaal-cultureel werk (jeugd en jongeren, ouderen en andere doelgroepen) en de kinderopvang.

Effect Het bevorderen van het welzijn van de inwoners door ze de mogelijkheid te bieden op een volwaardige wijze deel te nemen aan de samenleving en het bieden van zorg waar nodig.

Beleidsdoelstelling Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Burgers (gedurende een zo kort mogelijke tijd) voorzien van een inkomen (bestaansminimum) gekoppeld aan het activeren van uitkeringsgerechtigden naar arbeid (arbeidsparticipatie).
2. Verbreden en versterken van de gemeentelijke (WMO-)voorzieningen.
3. Inwoners een prettige en veilige omgeving bieden.
4. Uitvoeren integraal ouderenbeleid op terreinen wonen, welzijn en zorg.
5. Bevorderen van lezen bij kinderen en ouders.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Nota ouderenbeleid	Raad	19-02-2009
• Verordening burgerparticipatieraad	Raad	18-12-2008
• Maatregelenverordening Wet investeren in jongeren	Raad	01-04-2010
• Toeslagen en verlagingen verordening Wet investeren in jongeren	Raad	01-04-2010
• Verordening werkleeraanbod Wet investeren in jongeren	Raad	01-04-2010
• Verordening cliëntparticipatie WWB en WIJ gemeente Neerijnen	Raad	01-04-2010
• Maatregelenverordening Wet werk en bijstand Neerijnen	Raad	01-04-2010
• Toeslagen en verlagingen Verordening Wet werk en bijstand Neerijnen	Raad	01-04-2010
• Beleid Niet Uitkeringsgerechtigden	College	20-05-2008
• (Schuld)hulpsanering	College	13-05-2008
• Nota Bijzondere bijstand en voorzieningen voor minima	College	11-03-2008
• Regionale Sociale Agenda	Raad	20-12-2007
• Verordening Wet inburgering	Raad	22-03-2007
• WMO beleidsplan 2007-2010	Raad	28-09-2006
• WMO verordening	Raad	28-09-2006
• Nota Volksgezondheid gemeente Neerijnen 2010 t/m 2013	Raad	11-02-2010
• Beleidsplan Interne controle	Raad	2005

Ontwikkelingen

- Verdere ontwikkeling gemeentelijke regiefunctie in kader van de WMO en vormgeven aan de leefbaarheid in de dorpskernen. Versterking van de samenwerking tussen gemeenten en anderen als uitvoerder van welzijns- en zorgvoorzieningen (ondersteunende begeleiding pakketmaatregel Algemene wet bijzondere ziektekosten - Wet Maatschappelijke Ondersteuning).
- Het voorbereiden van een nieuwe aanbesteding regiotaaxi.
- Implementatie ouderenbeleid.
- Implementatie van het participatiebudget.
- Implementatie vernieuwd gemeentelijk subsidie- en accommodatiebeleid.
- Implementatie beleid vrijwilligers en mantelzorgers.
- Beleid peuterspeelzalen waarin de landelijke ontwikkelingen van de wet OKE gevolgd zullen worden. Harmonisatie van peuterspeelzalen met voor- en vroegtijdse educatie zal een grote rol gaan spelen. Een eerste stap is de verhoging van de opleidingseisen van de peuterspeelzaalleidsters.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Arbeidsparticipatie

Tegengaan (langduriger) werkloosheid

Planning: 2011

Toelichting: Via een aantal sporen wordt een bijdrage geleverd aan de aanpak van werkloosheid.

1. Ontsluiting en benutting van arbeidsmarktinformatie.
Gedetailleerde arbeidsmarktinformatie naar beroep, opleiding, sector en regio wordt gebruikt voor matching met vacatures in onder meer het mobiliteitscentrum Tiel.
2. Intensivering van de arbeidsbemiddeling.
Vanuit een landelijk netwerk van mobiliteitscentra wordt snel en intensief ingezet op grote groepen werklozen, waarbij publieke en private partijen in de regio actief betrokken worden. Binnen de reguliere dienstverlening blijft maatwerk en selectieve inzet van middelen onverkort van belang. Hierbij wordt sterker ingezet op bemiddeling van mensen naar tekortsectoren, waar nodig met gerichte inzet van scholing.
3. Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.
Aanvulling van de maatregelen die het kabinet in de afgelopen periode heeft genomen om de arbeidsmarktpositie van kwetsbare groepen te ondersteunen, blijft een belangrijk aandachtspunt van het gemeentelijk beleid.

De participatie van jongeren op de arbeidsmarkt vergroten in 2011

Planning: 2011

Toelichting: De 'Wet investeren in jongeren' verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. De inzet van de gemeente is gericht op het stimuleren van jongeren hun school af te maken, werken en leren te combineren of een baan te aanvaarden. Jongeren moeten met een goede opleiding duurzaam aan de slag komen, zodat voorkomen wordt dat ze afhankelijk worden van de bijstand.

Implementatie van wettelijke regels voor schuldhulpverlening

Planning: 2011

Toelichting: De staatssecretaris gaat wettelijke eisen stellen aan de gemeentelijke schuldhulpverlening. In de regels komt bijvoorbeeld te staan hoe lang iemand met schulden maximaal op de gemeentelijke wachtlijst mag staan en hoe lang de gemeente er over mag doen om een oplossing voor te stellen. Mogelijk wordt ook de vorm waarin schuldhulpverlening mogelijk is, wettelijk geregeld. Het wetsvoorstel was medio 2010 nog niet ingediend. De gemeentelijke activiteiten zullen aangepast moeten worden aan de nieuwe wettelijke regels.

Doelstelling 2: Verbreden en versterken gemeentelijke (Wmo-)voorzieningen

Implementatie van een kanteling van het Wmo-loket.

Planning: 2011

Toelichting: Het streven van het kabinet is erop gericht de AWBZ-zorg te beperken tot de meest kwetsbare doelgroepen. Personen die hiertoe niet gerekend worden, dienen hun hulp- of zorgvraag zelf op te lossen onder andere door gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wmo biedt. Om de kosten van de uitvoering van de Wmo voor de gemeente op termijn beheersbaar te houden, zal het Wmo-loket anders moeten gaan werken: de zogenaamde kanteling. Een middel om de zelfredzaamheid van klanten te stimuleren. We willen werken aan het versterken van het aanbod van eenvoudig toegankelijke en laagdrempelige algemene (welzijns)voorzieningen ter vervanging van duurdere individuele voorzieningen.

Het blijvend ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Planning: 2011

Toelichting: Op grond van de Wmo moeten gemeenten het participeren van individuen in de maatschappij faciliteren. Eén van de mogelijkheden hiertoe is stimulering van de onderlinge betrokkenheid van burgers, de zogenaamde civil society. Voor de inzet en ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers is een samenhangend beleid ontwikkeld. Eén van de actiepunten uit dit beleid is de realisatie van een steunpunt voor vrijwilligers en mantelzorgers in samenwerking met de Stichting Welzijn voor Ouderen Neerijnen (SWON) betrokken. Dit steunpunt dient in de loop van 2011 volledig operationeel te zijn. Belangrijkste taken van dat steunpunt worden:

- Een periodiek spreekuur voor mantelzorgers.
- Een vacaturebank, gevuld met flex- zorgvrijwilligers, waar vraag en aanbod bij elkaar komen.
- Het in beeld brengen van de behoeften en wensen op het gebied van ondersteuning van de mantelzorgers met als mogelijke consequentie het versterken van het bestaande aanbod aan voorzieningen.

Het voorbereiden van een nieuwe aanbesteding regiotaxi

Planning: 2011

Toelichting: Met ingang van 1 januari 2013 loopt de huidige samenwerkingsovereenkomst met de provincie met betrekking tot de regiotaxi af. Medio 2011 moeten de Rivierenlandse gemeenten weten of ze verder willen met de huidige samenwerking met de provincie of dat ze zelf een geheel nieuw collectief vervoersysteem willen opzetten. Indien de gemeenten er voor kiezen om de huidige opzet te continueren, moet de provincie opnieuw gaan aanbesteden. Dit is voor de gemeenten in Rivierenland een mogelijkheid om een aantal eisen op tafel te leggen om de kwaliteit van het vervoer met de regiotaxi te verbeteren. Het ligt overigens niet in de verwachting dat de Rivierenlandse gemeenten ervoor zullen kiezen de samenwerking met de provincie op te zeggen.

Doelstelling 3: Een prettige en veilige omgeving

Het bevorderen van de leefbaarheid, sociale cohesie en veiligheid in de dorpskernen

Planning: 2011

Toelichting: De gemeente Neerijnen doet mee aan het project 'Versterking leefbaarheid Regio Rivierenland'. Dit project wordt uitgevoerd met een aantal andere gemeenten in Rivierenland in het kader van de Regionale Sociale Agenda (RSA). Voor dit project is in samenwerking met de Vereniging voor kleine kernen (VKK) een leefbaarheidsvisie voor de kleine kernen in Neerijnen geschreven. In 2011 wordt verder gegaan met het opstellen van leefbaarheidsplannen in een drietal dorpskernen te weten Haaften, Ophemert en Hellouw. Bij de totstandkoming van die leefbaarheidsplannen zullen de burgers, met extra aandacht voor jeugdigen, actief worden betrokken en wordt een appèl gedaan op het zelforganiserend vermogen van de burgers. Het kan hierbij gaan om het actief meedenken bij projecten in de gemeente tot het zelf organiseren van buurtfeesten, schoonmaakacties en dergelijke ter bevordering van de sociale cohesie binnen de eigen wijk of het eigen dorp. De gemeente zal het proces en de daaruit voortkomende burgerinitiatieven, indien ze passen binnen het gemeentelijk beleid, faciliteren. Bekeken zal worden op

welke wijze een aanspreek-/coördinatiepunt gerealiseerd kan worden dat functioneert als een voelspriet van de gemeente in de dorpsgemeenschap en van waaruit vragen, wensen, problemen en ideeën binnen de gemeentelijke organisatie kunnen worden uitgezet.

Om de jongeren te betrekken bij de leefbaarheidsplannen wordt in 2011 de haalbaarheid van de instelling van een jongerengemeenteraad onderzocht.

Uitvoeren actieplan speelplekkenbeleid

Planning: 2011

Toelichting: Het in 2010 opgestelde actieplan speelplekkenbeleid is qua uitwerking reeds in dat jaar in gang gezet, maar zal in 2011 verder worden uitgewerkt.

Doelstelling 5: Leesstimulering

Planning: 2011

Toelichting: In samenwerking met de bibliotheek Rivierenland en de STMR neemt Neerijnen deel aan de Gelderse pilot Boekstart, een leesbevorderingsprogramma gericht op alle kinderen en ouders. Dit programma is onderdeel van het landelijke programma Kunst van Lezen van het ministerie van OCW.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten	Investing	Jaar	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		Besteding	2011	2012	2013	2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>						

b. Bestaand beleid	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bijstandsverlening	1.435.155	1.429.120	1.539.502	1.539.502	1.539.502	1.539.502
Werkgelegenheid	1.314.354	1.322.466	1.260.968	1.260.968	1.260.968	1.260.968
Inkomensvoorzieningen	107.717	100.757	99.600	99.600	99.600	99.600
Minimabeleid	88.972	141.549	208.365	208.365	208.365	208.365
Maatsch.begeleiding	655.320	703.101	731.348	729.383	729.209	729.046
Huishoudelijke verzorg.	746.804	819.683	747.023	747.023	747.023	747.023
Participatiebudget	497.276	457.419	375.551	375.551	375.551	375.551
Sociaal Cultureel werk	285.608	254.279	208.371	207.683	206.993	204.301
Kinderopvang	50.210	150.524	124.343	123.652	123.033	122.387
Voorz.gehandicapten	473.539	563.798	555.260	555.260	555.260	555.260
Totaal lasten	5.654.955	5.942.696	5.850.331	5.846.987	5.845.504	5.842.003

Bijstandsverlening	1.019.001	946.803	1.086.972	1.086.972	1.086.972	1.086.972
Werkgelegenheid	1.311.754	1.301.877	1.252.720	1.252.720	1.252.720	1.252.720
Inkomensvoorzieningen	104.077	96.914	0	0	0	0
Minimabeleid	0	0	0	0	0	0
Maatsch.begeleiding	0	0	0	0	0	0
Huishoudelijke verzorg.	69.481	100.500	100.500	100.500	100.500	100.500
Participatiebudget	435.280	420.579	321.356	321.356	321.356	321.356
Sociaal Cultureel werk	77.048	20.001	22.548	22.548	22.548	22.548
Kinderopvang	2.220	18.500	18.500	18.500	18.500	18.500
Voorz.gehandicapten	93.074	68.000	91.376	91.376	91.376	91.376
Totaal baten	3.111.935	2.973.174	2.893.972	2.893.972	2.893.972	2.893.972

Saldo baten/lasten	-2.543.020	-2.969.522	-2.956.359	-2.953.015	-2.951.532	-2.948.031
---------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

c. Reserves	Stand per	Stand per	Stand per	Stand per	Stand per	Stand per
	31-12-'08	31-12-'09	31-12-'10 (Raming)	31-12-'11 (Raming)	31-12-'12 (Raming)	31-12-'13 (Raming)
Accommodatiebeleid	147.009	167.009	167.009	167.009	167.009	167.009
W.M.O.	57.209	57.209	36.314	17.792	12.070	6.348
M.F.C.'s	1.505.373	1.433.220	1.461.884	1.491.122	1.520.944	1.551.363
Ophemert/Haaften						

2.9. Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders: Wethouder Andriessse
Wethouder Koedam

Programmamanager: G. de Kruiff

Wat willen we bereiken?

Omschrijving programma

Het programma 'Volksgezondheid en milieu' omvat gezondheidszorg en milieu.

Effect

Een gezonde leefomgeving voor de inwoners van de gemeente Neerijnen. Het waarborgen van een goede afvoer van afvalwater en hemelwater. Een goede afstemming tussen milieuwetgeving en praktijk. Aanbod van mogelijkheden tot begraven of bijzetten van overleden burgers.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Gezondheid van de inwoners bevorderen.
2. Het vroegtijdig (en oplossingsgericht) signaleren van problemen bij en met jongeren.
3. Het in stand houden van het rioolstelsel overeenkomstig de wetgeving en zorgplicht van de gemeente
4. Voldoen aan de verplichtingen in de Wet Milieubeheer en andere relevante wetgeving op het gebied van milieu.
5. De komende jaren willen wij duurzaamheid stimuleren.
6. Voldoende mogelijkheden bieden tot het begraven van overledenen in de gemeente Neerijnen overeenkomstig de wet op de lijkbezorging.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Stookbeleid aanpassing 2009	Raad	09-07-2009
• Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2008 t/m 2012)	Raad	26-03-2009
• Beleid begraafplaatsen & tarieven	Raad	26-03-2009
• Bodemfunctiekaart	College	2009
• Verordening Wet geurhinder en veehouderij inbreidingslocatie Kruijt (Melssingdreef/Langstraat te Tuil)	Raad	18-12-2008
• Beleidsvisie externe veiligheid	Raad	25-09-2008
• Beleid Hogere grenswaarde weg- en railverkeer gemeente Neerijnen	College	26-06-2007
• Nota volksgezondheid gemeente Neerijnen 2010 t/m 2013	Raad	11-02-2010
• Duurzame Energie in Rivierenland	Raad	08-09-2005
• Professionalisering van de Milieuhandhaving - Kleine aanpassing 2008	Raad	03-02-2005
	College	02-12-2008

Ontwikkelingen

- Implementatie lokaal gezondheidsbeleid
- Implementatie elektronisch kinddossier (EKD)
- Voorbereiding en uitvoering Centrum Jeugd en Gezin (CJG)
- Omgevingsvergunning (2010)
- Regionale uitvoeringsdienst milieu 2012
- Overlast- en leefbaarheidsproblematiek doet zich ook voor op het platteland. Helaas ook in Neerijnen. De gemeente zet zich in de overlast weg te nemen, waarbij ook de inwoner zal worden aangesproken op de eigen verantwoordelijkheid.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Uitvoering geven aan gezondheidsbeleid in Neerijnen

Planning: 2011 en verder

Toelichting: Uit het door de GGD in oktober 2007 verrichte onderzoek "Gezondheidsprofiel Rivierenland 2007" blijkt dat de gezondheid in Rivierenland en ook in Neerijnen minder goed is dan in Nederland (lagere levensverwachting, hogere sterfte aan hart- en vaatziekten, alcoholgebruik, overgewicht, medicijngebruik bij ouderen). Ook drugsgebruik en de handel daarin in Neerijnen is een zorgelijke ontwikkeling. De gemeentelijke inzet is gericht op het voeren van ketenregie met als doel dat de leefbaarheid verbetert en de veiligheid en openbare orde kan worden gegarandeerd. In dit kader is gemeentelijke inzet via expertise van het jeugdwerk nieuw, maar uitermate belangrijk en onmisbaar. In 2010 is een start gemaakt met het nieuwe gezondheidsbeleid en in 2011 zal verdere invulling worden gegeven aan de door de raad aangegeven prioriteiten (overmatig alcoholgebruik, drugsgebruik, depressieverschijnselen, overgewicht en roken).

Doelstelling 2: Signaleren van problemen bij en met jongeren

De implementatie van het elektronisch kinddossier (EKD)

Planning: 2011 en verder

Toelichting: Gemeenten zijn wettelijk verplicht er voor zorg te dragen dat de papieren kinddossiers worden geautomatiseerd. De feitelijke uitvoering van de digitalisering in Rivierenland wordt overgelaten aan de uitvoerders van de JGZ, te weten de STMR (0-4 jarigen) en de GGD (4-19 jarigen). In 2010 is doorgegaan met de feitelijke implementatie bij genoemde organisaties. In 2011 dient feitelijk gewerkt te worden met het EKD.

Realisering Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Planning: 2011

Toelichting: In 2011 moet in iedere gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) aanwezig zijn. Minister Rouvoet van Jeugd en Gezin heeft gemeenten deze opdracht gegeven. De invoering van het CJG is wettelijk geregeld in de Wet publieke gezondheid en de Wmo. De gemeenten zijn in 2010 belast met de voorbereiding en uitvoering. Over de lokale invulling van het CJG worden aan de gemeenteraad voorstellen gedaan.

Doelstelling 4: Milieubeheer

Opstellen eventueel geurbeleid als gevolg van Wet geurhinder en veehouderij

Planning: 2009-2011

Toelichting: Om inzicht te krijgen in de (toekomstige) geurbelasting van intensieve veehouderijen op (toekomstige) geurgevoelige objecten (o.a. nieuwe bouwprojecten) zullen op basis van een quick scan de mogelijke knelpunten naar voren komen. Voor deze knelpunten kan gebiedsspecifiek geurbeleid worden opgesteld.

Gebiedsgericht geluidbeleid

Planning: 2010-2011

Toelichting: Tussen de provincie Gelderland en de Regio Rivierenland is een regiecontract (RSP) afgesloten, waarbij diverse projecten binnen de regio door de provincie worden gesubsidieerd. Eén van deze projecten is gebiedsgericht geluidbeleid. Dit project bestaat uit twee fasen, namelijk het maken van geluidskarten van de gemeente en

eventueel opstellen van geluidbeleid. Na het maken van geluidskaarten zal een afweging voor eventueel beleid moeten worden gemaakt.

Bodemkwaliteitskaart

Planning: 2010-2011

Toelichting: Tussen de provincie Gelderland en de Regio Rivierenland is een regiecontract (RSP) afgesloten, waarbij diverse projecten binnen de regio door de provincie worden gesubsidieerd. Eén van deze projecten is het opstellen van een regionale bodemkwaliteitskaart met daarbij een bodembeheernota. Door dit regionale beleid moet het nuttig hergebruik van grond goedkoper en eenvoudiger worden.

Duurzame energie

Planning: 2009-2012

Toelichting: Nadere invulling geven aan de besluitvorming met betrekking tot de realisatie van biovergistingsinstallaties binnen de gemeente en aandacht voor het aspect duurzame energie binnen de verschillende (ruimtelijke) projecten.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten

Investering	Jaar	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	Besteding	2011	2012	2013	2014
<i>Zie voorstel in samenvatting</i>					

b. Bestaand beleid

Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gezondheidszorg	266.225	246.808	229.355	229.355	229.355
J.G.Z., uniform	270.595	219.563	202.633	35.044	35.044
J.G.Z., maatwerk	0	92.215	85.166	0	0
Afvalverwijdering	1.183.925	1.090.416	1.099.776	1.099.776	1.099.776
Milieubeheer	425.986	477.431	469.941	469.941	469.941
Lijkbezorging	400.954	428.206	360.184	359.887	359.583
Rioolheffing	0	0	0	0	0
Bedrijfsafvalwater	1.311.117	1.193.079	1.271.315	1.386.315	1.514.315
Inzameling/verwerking	0	55.000	55.000	55.000	55.000
Maatreg. grondwater	0	0	0	0	0
Begraafplaatsrechten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	3.858.801	3.802.718	3.773.370	3.635.318	3.763.014

Gezondheidszorg	0	0	0	0	0
J.G.Z., uniform	167.589	167.589	167.589	0	0
J.G.Z., maatwerk	51.571	67.269	85.166	0	0
Afvalverwijdering	1.119.624	1.176.000	1.176.000	1.176.000	1.176.000
Milieubeheer	0	0	0	0	0
Lijkbezorging	78.634	78.634	78.634	78.634	78.634
Rioolheffing	1.537.901	1.605.000	1.699.000	1.803.000	1.911.000
Bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	0
Inzameling/verwerking	0	0	0	0	0
Maatreg. grondwater	0	0	0	0	0
Begraafplaatsrechten	212.501	257.223	217.808	217.808	217.808
Totaal baten	3.167.820	3.351.715	3.424.197	3.275.442	3.383.442

Saldo baten/lasten

-690.980	-451.003	-349.173	-359.876	-379.572	-381.262
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

c. Reserves

	Stand per	Stand per	Stand per	Stand per	Stand per
	31-12-'08	31-12-'09	31-12-'10	31-12-'11	31-12-'12
			(Raming)	(Raming)	(Raming)
					(Raming)
Egalisatie begraafplaatsen	13.519	57.396	57.396	57.396	57.396
Egalisatie riolering	226.784	248.705	248.705	248.705	248.705

2.10. Programma 8 - Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Portefeuillehouders: Wethouder Van den Heuvel   Programmamanager: J. Vonk
Wethouder Koedam

Wat willen we bereiken?

Omschrijving Programma

Het programma 'Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting' omvat het voorbereiden, uitvoeren en handhaven van beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Dit wordt bereikt door het treffen van planologische maatregelen, het stimuleren van een optimale en evenwichtige indeling en inrichting en het benutten en stimuleren van een goed woon- en leefmilieu in de gemeente. Het ontwikkelen van duurzame en onderhoudsarme gebouwen voor openbare doeleinden.

Effect

Op basis van planologische regels, dusdanige sturing kunnen geven aan een optimale en evenwichtige indeling en inrichting van de bebouwde en onbebouwde omgeving, zodat een goed woon- en leefmilieu in de gemeente ontstaat.

Beleidsdoelstelling

Binnen dit programma gelden de volgende doelstellingen:

1. Een actueel ruimtelijk ordeningsbeleid waardoor het aantal ontheffingsprocedures en partiële herzieningen verder kan worden beperkt.
2. In de gemeente Neerijnen worden op het juiste moment en op de juiste plek, de juiste woningen en voorzieningen gerealiseerd.
3. Zorgen voor een goede ontwikkeling en beheer van openbare gebouwen en openbare ruimtes.
4. Verbetering van de dienstverlening richting de burger door invulling te geven aan digitalisering van de ruimtelijke kaders (bestemmingsplannen en structuurvisie).
5. Het verbinden van ruimtelijk ordeningsbeleid, volkshuisvestingsbeleid en economisch beleid door middel van een mix van faciliterend en actief grondbeleid.

Uitvoeringskaders

Omschrijving (BP= Bestemmingsplan)	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• Nota bovenwijkse zaken	Raad	11-02-2010
• 1 ^e Bouwsteen Structuurvisie Neerijnen	Raad	11-02-2010
• BP partiële herziening buitengebied	Raad	11-02-2010
• BP Kern Est	Raad	29-10-2009
• BP Kern Opijnen	Raad	24-09-2009
• Woonvisie	Raad	09-07-2009
• BP Kern Ophemert	Raad	23-04-2009
• BP Kern Tuil	Raad	23-04-2009
• Handboek digitale bestemmingsplannen	Raad	06-03-2009
• Zoekzones landschappelijke versterking	Regio	15-12-2008
• BP Kern Waardenburg	Raad	20-11-2008
• BP Correctie herziening Heesselt 2008	Raad	10-07-2008

Uitvoeringskaders

Omschrijving (BP= Bestemmingsplan)	Vastgesteld door	Datum vaststelling
• BP Hoenderkampen te Hellouw	Raad	05-06-2008
• BP Walgtsestraat te Varik	Raad	24-04-2008
• Nota Grondig Grondbeleid	Raad	17-11-2005
• Visie Wonen/Werken	Raad	01-07-2004
• Welstandsnota	Raad	01-07-2004

Ontwikkelingen

Met de invoering van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening met daarin de Grondexploitatiewet op 1 juli 2008, zijn de ruimtelijke regels en procedures drastisch gewijzigd.

- Een belangrijke wijziging is de wijze waarop de bevoegdheden ten aanzien van het vaststellen van nieuw ruimtelijk beleid zijn verdeeld. Beleidsonderdelen die niet van provinciaal belang zijn, kunnen op gemeentelijk niveau worden geregeld. Dit betekent voor deze onderwerpen dat na het gemeentelijke vaststellingsbesluit geen goedkeuringsbesluit van de provincie meer nodig is om het nieuwe beleid in werking te laten treden.
- Daarnaast is het onder de nieuwe wet niet meer mogelijk om op de bekende wijze vrijstelling van het huidige beleid te verlenen. Enkel op basis van een projectbesluit is vrijstelling mogelijk. Omdat een procedure voor een projectbesluit niet sneller is dan een planherziening en het wenselijk is dat een projectbesluit binnen een jaar alsnog in een bestemmingsplan wordt opgenomen, zal hier in de praktijk nauwelijks gebruik van worden gemaakt.
- Wettelijk zijn eisen gesteld aan de digitalisering en standaardisering van ruimtelijke plannen. De gemeenten hebben de nodige inspanningen geleverd om de taakstelling op dit onderdeel te halen.
- Voor het totale gemeentelijke grondgebied dient een structuurvisie te worden vastgesteld. Een structuurvisie is van grote betekenis bij het toerekenen van bovenplanse kosten, kosten voor ruimtelijke ontwikkeling en bovenwijkse investeringen in een fondsbijdrage binnen een exploitatieplan of een privaatrechtelijke overeenkomst.
- De nieuwe Grondexploitatiewet regelt kort gezegd dat ontwikkelende partijen meebetalen aan openbare voorzieningen en plankosten en dat gemeenten eenvoudiger aanwijzingen kunnen geven over soorten woningen en de bijbehorende kwaliteitseisen. Bij het opstellen van een bestemmingsplan of projectbesluit wordt steeds bezien of we tevens een exploitatieplan opstellen.
- In het licht van de economische crises zullen er vervelende effecten optreden wat de woningbouwproductie betreft. De verkoop van nieuwbouw loopt traag.

Onder verantwoordelijkheid van de provincie Gelderland is het project Waalweelde gestart dat een alternatief moet bieden voor de 'ruimte voor de rivier'-opgave. De gemeente Neerijnen valt binnen het deelgebied Waalweelde-west. Publieke en private partijen werken binnen dit deelgebied aan een ruimtelijk kader (structuurvisie) voor ontwikkeling. Het aantal formele bezwaar- en beroepszaken op ruimtelijk gebied neemt af. Er is wel sprake van een toename van het aantal planschadeclaims. Bij nieuwe ontwikkelingen worden met initiatiefnemers overeenkomsten gesloten over de afwenteling van toekomstige planschadeclaims. Binnen het project 'Ruimte voor ruimte' is een aantal bestemmingsplanprocedures afgerond en zijn al diverse woningen gerealiseerd.

Wat gaan we daar voor doen?

Doelstelling 1: Actueel ruimtelijk ordeningsbeleid

Uitvoering nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro)

Planning: 2008 – 2011

Toelichting: De volgende activiteiten/werkzaamheden zullen als gevolg van de inwerkingtreding van de wet plaatsvinden:

- Actueel houden van gemeentelijke verordeningen zoals bijvoorbeeld de mandaatregeling, de legesverordening en de planschadeverordening.
- Actueel houden van Handboek digitale bestemmingsplannen.
- Doorontwikkelen DURP, digitalisering van bestemmingsplannen
- Opstellen exploitatieplan(nen) en privaatrechtelijke overeenkomsten.
- Aanvullende cursussen personeel.

Actualisering bestemmingsplannen

Planning: 2008 en verder.

Toelichting: Het team Ontwikkeling en Toezicht benut een deel van zijn capaciteit voor het uitvoeren van reguliere ruimtelijke ordeningswerkzaamheden (RO) en voor het uitvoeren van werkzaamheden voor ruimtelijke projecten. De actualisering van bestemmingsplannen behoort ook tot de reguliere RO-taak, maar wordt, gelet op de beperkte ambtelijke capaciteit, zoveel mogelijk uitbesteed aan externe adviesbureaus. Bij team Ontwikkeling en Toezicht blijft in dit kader de regiefunctie over. Voor het actualiseren van de bestemmingsplannen zijn vanaf 2007 extra (incidentele) middelen beschikbaar gesteld. De meeste Neerrijnense bestemmingsplannen waren sterk verouderd. Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Die nieuwe Wro stelt een sanctie op het niet tijdig herzien van bestemmingsplannen. Gemeenten moeten bestemmingsplannen om de 10 jaar herzien. Doet een gemeente dat niet, dan kan in het plangebied van dat verouderde bestemmingsplan geen leges geheven worden.

De planning voor de actualisering van bestemmingsplannen ziet er als volgt uit:

In 2010:

- afronding actualisering bestemmingsplan kern Haaften
- start actualisering bestemmingsplan kern Hellouw
- start actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein Slimwei
- start actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein 't Overrijke
- start actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein Kerkewaard
- start actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein De Geer
- start actualisering bestemmingsplan Buitengebied (integraal)

In 2011/2012:

- actualisering bestemmingsplan Buitengebied (integraal)
- afronding actualisering bestemmingsplan kern Hellouw
- afronding actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein Slimwei
- afronding actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein 't Overrijke
- afronding actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein Kerkewaard
- afronding actualisering bestemmingsplan bedrijventerrein De Geer
- start actualisering bestemmingsplan beschermd Dorpsgezicht Neerrijnen
- start actualisering bestemmingsplan kern Heesselt.

Opstarten diverse bestemmingsplannen

Planning: 2009 en volgende jaren.

Toelichting: In de nieuwe Wet ruimtelijke ordening is de voormalige vrijstellingsprocedure artikel 19 Wro geschrapt. Daarvoor in de plaats zullen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen separaat partiële bestemmingsplanherzieningen opgestart worden.

Waardenburg-West

Planning: 2010 - 2012

Toelichting: Het bestemmingsplan wordt geactualiseerd. Er zal onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden van invulling van het gebied gelegen tussen de Steenweg-Waalbandijk-Achterweg te Waardenburg. Vooralsnog wordt gedacht aan een invulling met (kleinschalige) industriële activiteiten. Op basis van het onderzoek zal een bestemmingsplan worden opgesteld.

Duurzame energie

Planning: 2009 - 2012

Toelichting: Nadere invulling geven aan de besluitvorming omtrent de realisatie van biovergistingsinstallaties binnen de gemeente en aandacht voor het aspect duurzame energie binnen de verschillende (ruimtelijke) projecten.

Doelstelling 2: Tijdige realisatie woningen en voorzieningen

Structuurvisie

Planning: 2009- 2011

Toelichting: De Wet Ruimtelijke ordening verplicht gemeenten tot het vaststellen van een structuurvisie voor het gehele grondgebied. Het betreft een verregaande actualisering van de bestaande Visie Wonen en Werken welke betrekking had op woonkernen en industrieterreinen.

Kwalitatief woonprogramma III (KWPIII)

Planning: 2009 en verder

Toelichting: Uitvoering geven aan het samen met Regio Rivierenland en de provincie Gelderland vastgestelde regionale woonprogramma (KWP III).

MFC Haaften

Planning: 2010 - 2011

Toelichting: Het realiseren van een Multifunctioneel Centrum/Kulturhus met scholen op het perceel in Haaften-noord langs de Bernhardstraat. De bestemmingsplanprocedure is in 2010 opgestart en wordt begin 2011 afgerond.

Woonvisie

Planning: 2010 en verder

Toelichting: Uitvoering geven aan de afspraken uit de in 2009 door de gemeenteraad vastgestelde woonvisie.

Doelstelling 3: Ontwikkeling en beheer openbare gebouwen en openbare ruimtes

Planning: Structureel

Toelichting: Het gaat hier om openbare gebouwen bestemd voor onderwijs, brandweer, gemeentehuis/gemeentewerken en multifunctionele behuizingen. Bij ontwikkeling en beheer wordt uitgegaan van een programma van eisen, waarvan duurzaamheid als randvoorwaarde zo mogelijk deel uitmaakt. Verder is er aandacht voor kwaliteit en onderhoud op termijn en voor de waterhuishouding, leefomgeving, veiligheid en infrastructuur.

Doelstelling 5: Actief grondbeleid

Slingerbos Ophemert

Planning: 2009 - 2013

Toelichting: De gemeente heeft grond gekocht ten oosten van de kern Ophemert binnen de rode contouren. Deze locatie zal ontwikkeld worden voor woningbouw. Eind 2010 zal de visie voor dit gebied aan de raad aangeboden worden en kan de bestemmingsplanprocedure opgestart kan worden.

Haaften-Noord

Planning: 2009 - 2015

Toelichting: De gemeente heeft grond gekocht ten noorden van de kern Haaften in de zoekzone binnen de rode contouren. Deze locatie zal ontwikkeld worden voor onder andere woningbouw. Ook is in dit gebied ruimte gevonden voor het realiseren van een MFC (Multifunctioneel Centrum) inclusief schoolvoorzieningen.

Nota Grondbeleid

Planning: 2011

Toelichting: In het licht van de huidige economische situatie en de veranderde wetgeving (Wro) is het gewenst de nota Grondbeleid van de gemeente Neerijnen te actualiseren.

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten	Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Zie voorstel in samenvatting						
b. Bestaand beleid	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Ruimtelijke ordening	642.488	420.420	367.872	367.872	367.872	367.872
Woningexploitatie	61.850	65.666	58.205	57.237	57.156	57.075
Volkshuisvesting	888.772	833.305	961.333	961.062	960.790	956.301
Bouwvergunningen	0	0	0	0	0	0
Bouwgrondexploitatie	2.894.799	803.896	814.820	494.820	494.820	494.820
Totaal lasten	4.487.909	2.123.287	2.202.230	1.880.991	1.880.638	1.876.068
Ruimtelijke ordening	312.668	125.500	155.631	155.631	155.631	155.631
Woningexploitatie	59.323	58.550	57.718	56.832	55.891	54.893
Volkshuisvesting	6.157	84.831	48.103	48.103	48.103	48.103
Bouwvergunningen	604.162	440.000	440.000	440.000	440.000	440.000
Bouwgrondexploitatie	2.829.300	611.180	746.967	426.967	426.967	426.967
Totaal baten	3.811.608	1.320.061	1.448.419	1.127.533	1.126.592	1.125.594
Saldo baten/lasten	-676.300	-803.226	-753.811	-753.458	-754.046	-750.474
c. Reserves	Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)
Afbouw complexen	444.091	355.089	362.191	369.435	376.824	384.360
A.R. Bouwgrond	925.829	1.035.548	1.035.548	1.035.548	1.035.548	1.035.548

2.11. Programma 9 - Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten?

a. Prioriteiten	Investering	Jaar Besteding	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Zie voorstel in samenvatting						
b. Bestaand beleid	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Financiële middelen	351	5.585	3.510	3.510	3.510	3.510
Geldleningen > 1 jaar	149.066	149.324	149.324	148.978	148.978	148.978
Algemene Uitkering	2.880	3.000	3.370	3.370	3.370	3.370
Algemene baten/lasten	-61.767	52.000	65.000	79.400	79.400	79.400
Wet W.O.Z.	205.539	138.000	145.000	145.000	146.000	149.000
Baten OZB gebruikers	136	0	0	0	0	0
Baten OZB eigenaren	0	0	0	0	0	0
Baten toeristenbelast.	0	0	0	0	0	0
Lasten heffing/invord.	25.421	4.000	26.000	26.000	27.000	27.000
Saldo kostenplaatsen	424.716	265.137	-121.391	-140.195	-160.263	-202.271
Saldo voor bestemming	0	415.552	0	0	0	0
Mutaties reserves	1.904.862	800.967	634.358	633.678	635.874	637.892
Saldo na bestemming	835.898	-385.953	0	0	0	0
Totaal lasten	3.487.103	1.447.612	905.171	899.741	883.869	846.879
Financiële middelen	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Geldleningen > 1 jaar	1.093.528	601.934	519.151	521.283	523.132	524.297
Algemene Uitkering	9.629.629	9.602.079	9.307.799	9.102.343	9.009.535	8.976.686
Algemene baten/lasten	414.498	0	0	0	0	0
Wet W.O.Z.	0	0	0	0	0	0
Baten OZB gebruikers	266.813	295.000	300.000	305.000	310.000	310.000
Baten OZB eigenaren	1.482.501	1.510.000	1.525.000	1.547.000	1.580.000	1.580.000
Baten toeristenbelast.	2.402	0	0	0	0	0
Lasten heffing/invord.	5.692	0	0	0	0	0
Saldo kostenplaatsen	0	288.968	387.679	410.154	413.988	417.123
Saldo voor bestemming	0	401.249	0	0	0	0
Mutaties reserves	1.357.217	810.206	419.980	724.136	772.421	735.437
Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	14.252.280	13.510.436	12.460.609	12.610.916	12.610.076	12.544.543
Saldo baten/lasten	10.765.177	12.062.824	11.555.438	11.711.175	11.726.207	11.697.664
c. Reserves	Stand per 31-12-'08	Stand per 31-12-'09	Stand per 31-12-'10 (Raming)	Stand per 31-12-'11 (Raming)	Stand per 31-12-'12 (Raming)	Stand per 31-12-'13 (Raming)
B.T.W. Compensatie	174.135	55.874	0	0	0	0
Sociaal Statuut	22.474	78.739	78.739	78.739	78.739	78.739
Eigen Wijs Riv.land	250.000	250.000	248.800	239.550	239.550	239.550

Toelichting

Belastingen en heffingen

Voor een toelichting op de belastingen en heffingen verwijzen wij naar de paragraaf 3.7 "Lokale heffingen".

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is berekend op basis van de junicirculaire gemeentefonds 2010. Gebruikelijk is een meicirculaire, maar uitstel tot juni maakte het mogelijk om ook de uitkomsten van een naar eind mei uitgesteld bestuurlijk overleg over de Wet maatschappelijke ondersteuning in de circulaire op te nemen.

Zoals zich in de maartcirculaire al liet aanzien, is over de accresontwikkeling 2012 en volgende jaren geen nieuws te melden. Wel bevat de circulaire informatie over de middelen van de integratie-uitkering Wmo in 2011. Vermeldenswaard is verder dat in een Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen nog overleg plaatsvindt over het budget voor 2011 en een nieuw financieel arrangement. Voor de verdeling van de Wmo-middelen geldt met ingang van 2011 een verijnd en geactualiseerd verdeelmodel. Voor onze gemeente pakt dit verdeelmodel financieel ongunstig uit. In de circulaire is tevens veel aandacht voor nieuwe en gewijzigde decentralisatie-uitkeringen. Daarnaast is tevens aandacht voor twee nieuwe verdeelmaatstaven (explosieven uit de Tweede Wereldoorlog en extra middelen voor gemeenten met in dalend bevolkingsverloop in de provincies Groningen, Zeeland en Limburg).

Ten opzichte van de novembercirculaire 2009 (laatste circulaire waarin wijzigingen voor 2011 en volgende jaren bekend zijn gemaakt) heeft de junicirculaire 2010 onderstaande financiële gevolgen voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Raming algemene uitkering	2011	2012	2013	2014
Novembercirculaire 2009 (x € 1.000)	9.378	9.213	9.226	9.107
Junicirculaire 2010 (x € 1.000)	9.308	9.102	9.010	8.977
Daling (-)/stijging (+) (x € 1.000)	-/ 70	-/ 111	-/ 216	-/ 130

Naast een aantal relatief kleinere dalingen en stijgingen als gevolg van diverse oorzaken, heeft de grootste daling betrekking op de integratie-uitkering in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning; ten opzichte van de laatst bekende gegevens is voor het jaar 2011 sprake van een daling van ruim € 86.000,-.

De septembercirculaire 2010 zal verwerkt worden in de 1e begrotingswijziging van het dienstjaar 2011.

3. Paragrafen

3.1. Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft een belangrijk deel van de robuustheid van de financiële positie van de gemeente aan. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.

Het weerstandsvermogen is van belang voor de mate waarin risico's, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten, kunnen worden opgevangen. Het gaat om elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld reserves, verhogen belastingen en legestarieven, post onvoorziene uitgaven en stille reserves.

Het weerstandsvermogen wordt berekend als verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit (inschatting op basis van risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves, belastingcapaciteit en dergelijke).

Beleid

De kans dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen is nihil. Een weerstandscapaciteit die alle risico's gelijktijdig kan opvangen, is daarom te ruim. Door zowel de accountant als de provincie Gelderland is opgemerkt dat de risico's in financiële zin gekwantificeerd moeten worden. Daarom wordt in deze paragraaf per risico aangegeven hoe groot de kans is dat de tegenvaller daadwerkelijk zal optreden en de waarde van de verwachte tegenvaller. Op deze wijze kan bepaald worden of de gemeente beschikt over voldoende weerstandscapaciteit.

De risico's worden op de volgende wijze geclassificeerd:

Inschatting risicobedrag	Gemiddeld
I. < 100.000	50.000
II. 100.000- 250.000	175.000
III > 250.000	500.000

Inschatting kans dat het zich voor zal doen	Gemiddeld
L Laag= 0 – 25 %	12,5 %
G Gemiddeld= 26 – 75 %	50,0 %
H Hoog= 76 – 100%	87,5 %

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere wijze zijn op te vangen.

1. Een eerste categorie risico's betreft risico's waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten én de kans redelijkerwijs aanwezig is dat deze zich manifesteert. In dat geval dient hiervoor een voorziening te worden getroffen.
2. Een tweede categorie risico's geldt die risico's waarvoor de gemeente verzekerd is.
3. Een derde categorie risico's bestaat uit allerlei risico's waarvan de omvang (nog) niet redelijkerwijs is te schatten en/of de kans dat deze zich manifesteert niet is te kwalificeren. In de risicoparagraaf worden deze risico's benoemd waarbij een globale indicatie van de financiële omvang van de risico's gegeven wordt.

Weerstandscapaciteit

Naast de inventarisatie van de risico's is het ook van belang om een inschatting te maken van het (financiële) vermogen van de gemeente om dit soort risico's op te kunnen vangen. Dit is de beschikbare weerstandscapaciteit. Bij de bepaling van deze weerstandscapaciteit wordt in principe alleen naar de financiën gekeken. Er wordt geen aandacht besteed aan andere mogelijkheden die de gemeente heeft om de problemen het hoofd te bieden. Daarbij denken wij bijvoorbeeld aan flexibiliteit van de organisatie en de flexibiliteit van de kostenstructuur. Dit soort kwaliteiten is niet in een norm te vatten maar spelen uiteraard op de achtergrond wel mee.

In traditionele zin kan de weerstandcapaciteit als volgt in beeld worden gebracht:

Componenten van de weerstandcapaciteit

	<i>Manifest</i>		
<i>Incidenteel</i>	Algemene reserve Réserve Grondexploitatie	Onvoorzien	<i>Structureel</i>
	Stille reserves	Onbenutte belastingcapaciteit	
	<i>Latent</i>		

Hieronder volgt een toelichting op de componenten van de beschikbare weerstandcapaciteit:

- **Algemene reserve**
Deze reserve dient als algemene buffer voor onvoorziene tegenvallers. In de nota reserves en voorzieningen van april 2008 is bepaald dat de minimumomvang van de algemene reserve € 1,8 miljoen moet bedragen. Deze buffer is in de berekening van de weerstandcapaciteit opgenomen. Het saldo van de totale algemene reserve per 1 januari 2011 is € 4.936.767,--.
- **Reserve grondexploitatie**
De algemene reserve grondexploitatie is bedoeld om tegenvallers in de grondexploitatie op te vangen, welke niet voorzien zijn. Voorziene tegenvallers zijn namelijk ofwel in de grondexploitatie als kostenpost meegenomen danwel bij een geprognosticeerd negatief eindresultaat als voorziening gepresenteerd. In de paragraaf 'Grondbeleid' is een verdere beschrijving van deze reserve opgenomen.
- **Stille reserves**
Er is sprake van een stille reserve als de marktwaarde van de bezittingen (activa) de boekwaarde daarvan overstijgt. Hierbij moet vooral gedacht worden aan gemeentelijk onroerend goed niet voor de openbare dienst bestemd. De verhandelbaarheid van deze stille reserves is in het algemeen niet groot. Op grond van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is een waardering tegen marktwaarde niet toegestaan. Op basis van een quick scan blijkt dat de stille reserves in Neerijnen vrijwel nihil te zijn. De gemeente is in het bezit van een tweetal woningen. In 2001 is besloten dat de opbrengst van verkoop van woningen en garageboxen toegevoegd wordt aan de voorziening onderhoud gebouwen. Derhalve wordt de waarde van deze woningen niet aangemerkt als een stille reserve.
- **Onvoorzien**
In de programmabegroting is voor onvoorziene tegenvallers gedurende het begrotingsjaar een structurele post opgenomen van € 55.000,--. Uitgaven hieruit moeten voldoen aan de drie criteria: onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar.
- **Onbenutte belastingcapaciteit**
Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt alleen uitgegaan van de onbenutte belastingcapaciteit op de OZB (Onroerende Zaak Belasting). De afvalstoffenheffing wordt geheven door de AVRI en de rioolrechten zijn kostendekkend. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend als het verschil tussen de tarieven voor de OZB en het normtarief-OZB, wat geldt voor de toelating tot artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. Dit is het gemiddelde OZB-tarief wat een gemeente moet heffen om toegelaten te worden tot artikel 12. Op basis van dit artikel kunnen gemeenten een aanvullende uitkering ontvangen wanneer zij in financiële problemen zitten. De onbenutte belastingcapaciteit is afgerond € 350.000,--.

Kanttekeningen

Hierbij wordt opgemerkt dat het grootste gedeelte van de bespaarde rente van de reserves ingezet is als algemeen dekkingsmiddel. Dit betekent dat bij aanwending van de reserves er binnen de gemeentelijke exploitatie financiële ruimte gevonden moet worden voor de rentelasten. Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen in april 2008 is het bestaande beleid ten aanzien van de bespaarde rente over de reserves en voorzieningen tegen het licht gehouden. Het niet

langer toevoegen van de bespaarde rente aan de exploitatie heeft dusdanig grote structurele financiële consequenties dat besloten is het huidige beleid te continueren.

Per 1-1-2011 (bedragen * 1.000)	
Weerstandscapaciteit exploitatie	
Onvoorziene uitgaven	0
Onbenutte belastingcapaciteit:	
- OZB	350
- Rioolheffing	0
- Afvalstoffenheffing	0
- Legestarieven	0
Weerstandscapaciteit exploitatie	350
Weerstandscapaciteit vermogen	
- Algemene reserve	
Buffer	1.800
Aanwendbaar	3.137
- Reserve grondexploitaties	1.036
- Stille reserves	0
Weerstandscapaciteit vermogen	5.973
Totale weerstandscapaciteit	6.323

De weerstandscapaciteit van € 6.323.000,-- is voldoende om het risicoschadebedrag van € 2.581.250,-- op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn buiten de berekening van de weerstandscapaciteit gehouden. De bestemmingsreserves zijn grotendeels onderbouwd met voorgenomen bestedingsplannen. In de meeste situaties zijn al min of meer bindende uitspraken gedaan door uw Raad. Desondanks kan uw Raad in strikt formele zin nog afwijken van de voorgenomen besteding. Alternatieve inzet van bestemmingsreserves leidt onherroepelijk tot vertraging of zelfs afstel van de plannen. De bestemmingsreserves spelen in zoverre een rol bij het weerstandsvermogen dat als de bestuurlijke bereidheid aanwezig is om deze voor calamiteiten in te zetten ook zij ingezet kunnen worden op het moment dat een incidenteel financieel probleem zich voordoet.

3.1.1. Risicoparaagraaf

Deze paragraaf bevat een beschrijving van risico's, waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid, die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie. Met ingang van begrotingsjaar 2008 worden de risico's gerubriceerd naar programma.

Bij de bepaling van de risicowaarde wordt uitgegaan van het gemiddelde schadebedrag. Dit geldt eveneens voor het percentage inschatting van de kans of het risico zich voordoet. Zie ook de tabel in paragraaf 3.1 kopje Beleid.

Programma 0 Algemeen bestuur

- Juridische kwaliteitszorg (Categorie II G)
Als gevolg van externe factoren (nieuwe wetgeving, accountantscontrole op rechtmatigheid, toenemende risicoaansprakelijkheid, toenemende claimbereidheid van burgers, instellingen en bedrijven) en van interne factoren (onvolkomenheden in het juridische werkproces, verloop van juridisch personeel) zijn er financiële, bestuurlijke en politieke risico's voor de bestuursorganen bij het uitoefenen van hun bestuurstaak. De risico's kunnen beheersbaar gemaakt worden door structurele aandacht voor de juridische kwaliteitszorg binnen de gemeentelijke organisatie. Voor het implementeren van de juridische kwaliteitszorg in de organisatie is een plan van aanpak

opgesteld. Op basis van dit plan van aanpak is een belangrijke stap gezet door de invoering van de juridische control van B&W adviezen. Voordat een voorstel behandeld wordt in het College wordt het voorstel door de juridisch controller getoetst op juridische risico's. Dit zelfde gebeurt bij het afsluiten van contracten en overeenkomsten. In 2009 is een nieuwe mandaatregeling vastgesteld, welke geactualiseerd en aangepast is aan de organisatiestructuur en wetswijzigingen. Ook is er een richtlijn ontwikkeld voor de inschakeling van externe juridische adviseurs. Een richtlijn voor de behandeling van een bezwaar- en beroepsschrift zal nog opgesteld worden.

- “Inktvraat” akten van de Burgerlijke Stand 1985-1990 (Categorie I H)
Uit een quick scan door de Streekarchivaris is gebleken dat in de akten van de Burgerlijke Stand van Neerijnen inktvraat voorkomt. Dit is overigens een landelijk probleem. Daarom zal er een landelijk vervolgonderzoek komen, gecoördineerd door de VNG om de problematiek definitief in kaart te brengen. Hieraan zal Neerijnen ook deelnemen. De kosten zijn nog niet in te schatten.
- Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (Categorie I L)
Deze wet is bedoeld om ervoor te zorgen dat de overheid (nog) beter hun afspraken over termijnen zullen (moeten) nakomen over aanvragen van burgers. Als de gemeente niet tijdig beslist, wordt de beslissingstermijn overschreden en hieraan zijn consequenties verbonden. De wet biedt inwoners de mogelijkheid om een ingebrekestelling in te dienen indien de gemeente aanvragen voor subsidies, vergunningen en dergelijke of bezwaarschriften niet op tijd afhandelt. Als de gemeente niet binnen de wettelijke vastgestelde termijn een beslissing neemt op een aanvraag of bezwaarschrift verplicht de wet de gemeente tot het betalen van een dwangsom (boete). Wanneer een aanvrager een ingebrekestelling indient, heeft de gemeente nog een termijn van twee weken om alsnog een besluit te nemen. Indien dit niet lukt gaat er vervolgens een dwangsomperiode in van 42 dagen.

Programma 1 Openbare orde en veiligheid

- Regionalisering van de basis-brandweezorg (Categorie II G)
Zorgpunt is dat de rechtstreekse invloed op en betrokkenheid van vrijwilligers onder druk komt te staan ten gevolge van een te grote organisatiestructuur. Een gevolg zal zijn dat nog meer dan nu het geval een toename door beroepsondersteuning noodzakelijk wordt. Dit werkt kostenverhogend.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

- Wegen (Categorie III G)
Uit een inventarisatie van het onderhoud van de wegen blijkt dat het onderhoudsniveau achterloopt bij het door het College gewenste niveau. In de begroting is een taakstellend budget van € 581.000,-- opgenomen. Dit budget is bij de voorjaarsnota 2010 eenmalig verhoogd met € 125.400,-- voor herstel van vorstschade e.d. Daarnaast is in de raadsvergadering van september 2010 besloten € 580.000,-- beschikbaar te stellen voor het gedeeltelijk wegwerken van achterstallig onderhoud.

Programma 4 Onderwijs

- Uitvoering leerlingenvervoer (Categorie I H)
Het leerlingenvervoer is een open-einde-regeling. In Tiel is een cluster 4 school gerealiseerd (ZMOK de Sonnewijzer). De huidige leerlingen die gebruik moeten maken van een cluster 4 school zijn aangewezen op Den Bosch, Nijmegen of Oss. Nieuwe leerlingen zullen nu eerder naar Tiel gaan, waardoor de vervoerskosten voor cluster 4 leerlingen zal gaan afnemen.

Programma 5 Cultuur en recreatie

- Bomenonderhoud (Categorie 1G)
Het bomen onderhoud is voor een deel reeds opgepakt waardoor het risico aan het afnemen is.

- MFC Haaften (Categorie III G)
De investering van het MFC Haaften ad. € 8,3 miljoen wordt voor € 3,5 miljoen gedekt uit de opbrengst grondexploitatie van de diverse locaties die vrijkomen door de bouw van het MFC. Hiervoor is een intentieovereenkomst afgesloten met Dura Vermeer, en is per locatie een berekening gemaakt. Desondanks blijft er een risico inzake het realiseren van de opbrengst van € 3,5 miljoen.
- Subsidies (Categorie III G)
De ISV-subsidie (Investeringsubsidie Stedelijke Vernieuwing) voor het MFC Haaften ad. € 440.000,-- is in 2005 toegekend. Aangezien de uitvoering van het project vertraagd is, bestaat het risico dat niet voldaan wordt aan de subsidievoorwaarden en dat het subsidiebedrag niet wordt ontvangen. Hierdoor moet voor € 440.000,-- elders dekking gevonden worden. De inzet van het college is om de subsidie zeker te stellen. De verwachting is dat met de aanvullende voorwaarden van de provincie de subsidieverlening zal worden gecontinueerd.

Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning

- Tekort op het Inkomensdeel Wet werk en bijstand (WWB) (Categorie II H)
Eind 2009 bestaat het bestand WWB uit 58 cliënten. Daar uit het huidige bestand nauwelijks meer uitstroom zal plaatsvinden, is de verwachting dat mede als gevolg van de recessie het aantal uitkeringsgerechtigden fors zal toenemen door instroom. Het inkomensdeel voor Neerijnen wordt toegekend op basis van historische cijfers t-2. Dit zou bij een toename bestand vanaf 2010 tekorten op het inkomensdeel kunnen betekenen.
- Hogere kosten bijzondere bijstand (Categorie II H)
Door de verarming van de bevolking, in verband met de recessie, kan een groter beroep worden gedaan op deze inkomensondersteunende voorzieningen.
- Hogere kosten Bijstands Besluit Zelfstandigen (Categorie I G)
Het aantal zelfstandigen wat een beroep zal doen op de BBZ kan door de kredietcrisis verder toenemen. De gemeente draagt hiervan 10 % van de kosten.
- Hogere kosten schuldhulpverlening (Categorie II G)
Het aantal personen wat een beroep doet op schuldhulpverlening kan nog verdere toenemen (dit brengt toename uitvoeringskosten met zich mee). Hiernaast zal het bedrag waarvoor de gemeente garant moet staan (risico draagt) bij schuldsaneringen tegen finale kwijting toenemen.
- Wet maatschappelijke ondersteuning: Kosten Regio-taxi (Categorie I G)
De prognose is dat in 2010 meer Wmo-zones worden gereden dan in 2009. Het opheffen van de Zuydam-regeling (per 1 april 2009) heeft daarop invloed (dit zijn ook extra kostenstijgende - duurdere zones- effecten), naast vanzelf een besparing vanwege de beëindiging van de Zuydamregeling. Ook wordt een stijging voorzien van de beheerskosten naar € 0,15 per zone. Verder wordt de verantwoording en eindfacturering van de provincie laat in het aansluitende jaar ontvangen. De periodieke facturering vindt plaats naar 90 % van de ingeschatte Wmo-zones. Deze werkwijze brengt een financieel risico met zich.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (Categorie I L)
Een van de taken van de Veiligheid betreft de regionale ambulancevoorziening. Voor deze taak zijn de deelnemende gemeenten geen bijdrage verschuldigd. De kosten van deze voorziening worden gedragen door de zorgverzekeraars. De kosten van de ambulancevoorziening stijgen de komende jaren als gevolg van de lasten van het functioneel leeftijdsontslag. Indien de Veiligheidsregio er niet in slaagt om deze extra lasten te verhalen op derden, lopen de deelnemende gemeenten aan deze gemeenschappelijke regeling een (financieel) risico ten aanzien van het aanvullen van de tekorten van de Veiligheidsregio. Voor zover op dit moment bekend, zullen aan de gemeenten geen extra bedragen in rekening gebracht worden als gevolg van deze kostenstijging.

- Consequenties regionale uitvoeringsdiensten voor aantal milieutaken van bovenlokaal belang (categorie II H)
Per 1 januari 2012 wordt een aantal milieutaken van bovenlokaal belang (op het gebied van vergunningverlening en handhaving) wettelijk verplicht uitgevoerd door een nog op te richten Regionale Uitvoeringsorganisatie. Om de milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving uit te voeren is door het Ministerie van VROM een maatlat vastgesteld. Behalve kwaliteitseisen worden ook (kwantitatieve) eisen gesteld aan het minimum aan fte's (formatie + financiële middelen) dat beschikbaar moet zijn voor de vergunningverlening- en handhavingtaken op milieugebied. Het aantal fte's is gebaseerd op het aantal inrichtingen in een gemeente. Zoals het er nu naar uitziet zal de invoering van de regionale uitvoeringsdiensten voor de gemeente Neerijnen forse financiële gevolgen hebben. Op dit moment zijn deze nog niet concreet te berekenen. Daarom wordt dit als een risico opgenomen.
- Bodemsanering (Categorie III L)
De gemeente kan aangesproken worden voor (een deel van) de saneringskosten bij mogelijke bodemsaneringen ongeacht de eigendomssituatie. Op voorhand is niet in te schatten wat de kosten zijn van een eventuele sanering. Bij de voorbereiding van toekomstige ontwikkelingen voor woningbouw- en/of bedrijventerreinen dienen vooraf, voordat de definitieve keuze wordt gemaakt om de locaties te ontwikkelen, diverse onderzoeken plaats te vinden. Hierbij kunt u denken aan bodemonderzoek, archeologie en milieuzoneringen vanuit de omgeving. De kosten van dit soort onderzoeken wordt in de exploitatie van het plan opgenomen.

In de gemeente Neerijnen zijn 10 voormalige stortplaatsen geïnventariseerd door de provincie. Deze locaties zijn onderzocht op bodemverontreiniging. Over de resultaten van deze onderzoeken is de gemeente door de provincie geïnformeerd. Op basis van de onderzoekgegevens trekt de provincie voor de onderstaande locaties de volgende conclusies (citaten):

- Locaties Broekgraaf in Hellouw, Pompstraat/De Griend in Waardenburg:
  - Hoewel er sprake is van een voormalige stortplaats, die wij beschouwen als een geval van ernstige bodemverontreiniging, is gezien de aard, de concentratie en omvang van de aangetoonde verontreiniging in de contactzone (deklaag) en het grondwater geen aanleiding op dit moment maatregelen te nemen.
  - Dit betekent dat wij de locatie registreren als voormalig stortplaats en beschouwen dit onderzoek als afgerond.
- Locatie Parallelweg in Waardenburg:
  - Er is sprake van een voormalige stortplaats waarbij sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging.
  - Uitgangspunt Wet Bodembescherming (Wbb) is dat de veroorzakers, eigenaren/erfpachters zelf de bodem laten onderzoeken en eventueel saneren; ten aanzien van de verantwoordelijkheid in het geval van voormalige stortplaatsen wordt op landelijk niveau afstemming gezocht (gemeente wordt hier nader over geïnformeerd).
  - Als de verontreiniging zich verspreidt naar andere terreinen kunnen eigenaren van die terreinen de gemeente aansprakelijk stellen voor de opgelopen schade (= risico gemeente)
  - Indien nu zekerheid gewenst is adviseert de provincie de gemeente om op korte termijn een nader onderzoek uit te laten voeren; of dit te doen op een natuurlijk moment (verkoop en dergelijke).
- Locatie Esterweg in Est:
  - Uit het VOS-rapport (Vluchtige Organische Stoffen) blijkt dat minder dan 50% bodemvreemd materiaal op de locatie is waargenomen, de locatie voldoet daarmee niet aan de criteria "voormalige stortplaats".

Er is sprake van drie gevallen van ernstige bodemverontreiniging met alle daarbij behorende juridische en financiële consequenties. De resultaten van de resterende locaties van de Provincie zijn nog niet ontvangen. Zodra de gevolgen bekend zijn, worden deze meegenomen in de planning en control cyclus.

Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- **Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (Categorie II L)**
Iedereen die een huis of stuk grond koopt (volgens het Burgerlijk Wetboek een 'onroerende zaak'), wil weten wat er wel of niet mee mag of wat er juist mee moet. Welke publiekrechtelijke beperkingen (dus van overheidswege) zijn opgelegd aan het pand of de grond waar het pand op staat en door welke overheid? Te denken valt dan aan beperkingen die voortvloeien uit een bestemmingsplan, uit een toegekende monumentenstatus of uit een bodemsaneringplicht. Op dit moment is het voor een koper of eigenaar lastig een totaaloverzicht van al die publiekrechtelijke beperkingen te krijgen, omdat de registratie ervan verspreid is en divers. De Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen Onroerende Zaken moet ervoor zorgen dat dit verbetert. De wet is in werking getreden op 1 juli 2007. Er is een beperkingenregister ingericht. Binnen twee jaar moeten hierin alle beperkingen geregistreerd zijn. Tot die tijd is het alleen nodig de nieuwe beperkingen te registreren. Op dit moment vindt invulling plaats, verwachting is dat in 2010 dit verder afgerond wordt. Hiervoor moeten werkprocessen worden aangepast of op orde worden gebracht om alle nieuw en bestaande opgelegde beperkingen te kunnen registreren en ontsluiten. De burgers kunnen op basis van de Wet de schade op de gemeente verhalen die door hun geleden wordt als gevolg van het niet kunnen verstrekken van de publiekrechtelijke beperkingen.
- **Planschade ex artikel 49 Wet op de Ruimtelijke Ordening (Categorie I L)**
Per juni 2005 is een wijziging van artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening van kracht geworden. Deze wijziging betekent voor de gemeentelijke overheden, dat het weer mogelijk wordt gemaakt om eventuele planschade te verhalen op een initiatiefnemer van een bestemmingswijziging. De financiële risico's verbonden aan het wijzigen van nieuwe bestemmingsplannen kunnen derhalve worden afgewenteld. Voor reeds eerder vastgestelde plannen (waar in het verleden geen overeenkomsten konden/zijn afgesloten) blijft enig risico bestaan. Het aantal oude zaken neemt af. Momenteel loopt er één proces inzake het verhaal van planschade op een projectontwikkelaar.
- **Financiële positie grondexploitaties (Categorie III G)**
In 2005 heeft besluitvorming plaatsgevonden over de bedrijfsvoering van de grondexploitaties. Dit beleid is reeds in de begroting 2006 opgenomen in de paragraaf Grondbeleid. Essentieel hierbij is de manier waarop voor de grondexploitaties de planinhoudelijke financiële risico's worden bepaald en hiervoor het benodigde weerstandvermogen wordt gegenereerd. In de paragraaf grondbeleid is de buffer per 1 januari 2011 berekend op € 879.500,--. De stand van de reserve bouwgrond-exploitatie is per 1-1-2011 € 1.035.548,--. Voor een toelichting op de risico's van de grond-exploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

- **Overdracht rijkstaken naar gemeenten (Categorie II G)**
Door het rijk worden vaak taken naar de gemeenten gedecentraliseerd. Bij zo'n decentralisatie is het gebruikelijk dat, naast de overdracht van de verantwoordelijkheid voor het beleid en de uitvoering, ook het geld naar de gemeenten wordt overgeheveld. Hierbij is het echter gebruikelijk dat het rijk er vanuit gaat dat gemeenten efficiënter werken en er derhalve een korting mogelijk is van meestal 10%. Om met dit beperkte budget uit te komen, zullen gemeenten keuzes moeten maken of zelf ruimte binnen de begroting moeten creëren voor het opvangen van het tekort. Daarnaast sluit niet altijd de landelijke voorgestelde verdeling aan op de lokale situatie.
- **Algemene uitkering (Categorie III H)**
Algemene uitkering vormt een groot risico voor de komende jaren. In verband met de economische crisis gaat het Rijk de komende jaren flink bezuinigen.

- **Schadeclaims (Categorie I L)**
Met betrekking tot mogelijke schadeclaims is te denken aan schadeclaims in het kader van de wettelijke aansprakelijkheid en inzake waardeverminderingen aan woningen als gevolg van bestemmingsplanontwikkelingen. De tweede categorie wordt meegenomen bij de grondexploitatie en zal hier verder niet besproken worden. Voor de eerste categorie aansprakelijkheidsstellingen is een verzekering afgesloten. Het eigen risico voor personen-, zaak en vermogensschade is € 2.500,- per schadegeval. De tendens is waarneembaar dat burgers en bedrijven de gemeente sneller aansprakelijk stellen dan in het verleden.
- **Risico's die voortvloeien uit borgstellingen en gemeentegaranties (Categorie III L)**
De gemeente Neerijnen staat garant voor de betaling van rente en aflossing van een tweetal geldleningen van stichting De Wittenberg. De schuldrestant van deze leningen bedraagt € 136.134,- per 1-1-2010. Ook voor Vitens staat de gemeente garant voor een bedrag van € 294.900,-. Dit bedrag is naar rato van het aantal aansluitbare percelen. Daarnaast fungeert de gemeente als achtervang van een aantal door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gegarandeerde geldleningen van in totaal € 13.729.000,-. Dit betreffen leningen die afgesloten zijn door Woningbouwvereniging De Goede Woning, Woningstichting Rivierenland en Stichting Gereformeerde Bouwcorporatie voor Bejaarden (SGBB).

In onderstaand overzicht wordt de totale risicowaarde van bovengenoemde risico's berekend.

	Risico	Kans	Schadebedrag
Programma 0 Algemeen bestuur			
Juridische kwaliteitszorg	175.000	50,0%	87.500
"Inktvraat" akten Burgerlijke Stand	50.000	87,5%	43.750
Wet dwangsom en beroep	50.000	12,5%	6.250
Programma 1 Openbare orde en veiligheid			
Regionalisering basis-brandweerzorg	175.000	50%	87.500
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Wegen	500.000	50%	250.000
Programma 4 Onderwijs			
Uitvoering leerlingenvervoer	50.000	87,5%	43.750
Programma 5 Cultuur en recreatie			
Bomenonderhoud	50.000	50,0%	25.000
MFC Haaften	500.000	50,0%	250.000
Subsidies	500.000	50,0%	250.000
Programma 6 Maatschappelijke Ondersteuning			
Inkomensdeel Wet Werk & Bijstand	175.000	87,5%	153.125
Hogere kosten bijzondere bijstand	175.000	87,5%	153.125
Hogere kosten Bijstands besluit Zelfstandigen	50.000	50,0%	25.000
Hogere kosten schuldhulpverlening	175.000	50,0%	87.500
WMO: kosten regio-taxi	50.000	50,0%	25.000
Programma 7 Volksgezondheid en milieu			
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	50.000	12,5%	6.250
Consequenties regionale uitvoeringstaken milieu	175.000	87,5%	153.125
Bodemsanering	500.000	12,5%	62.500

Programma 8 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting			
Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen	175.000	12,5%	21.875
Planschade ex artikel 49 Wet op de RO	50.000	12,5%	6.250
Financiële positie grondexploitaties	500.000	50,0%	250.000
Financiering en algemene dekkingsmiddelen			
Overdracht rijkstaken naar gemeenten	175.000	50,0%	87.500
Algemene uitkering	500.000	87,5%	437.500
Schadeclaims	50.000	12,5%	6.250
Risico's uit borgstellingen en gemeentegaranties	500.000	12,5%	62.500
Totaal risicoschadebedrag			2.581.250

Conclusie

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit ad. € 6.323.000,-- en het berekende schadebedrag van de inventarisatie van de aanwezige risico's ad € 2.581.250,--, kan de conclusie getrokken worden dat er in de gemeente Neerijnen voldoende ruimte (weerstand) beschikbaar is om financiële tegenvallers op te vangen.

3.2. Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenoemde 'verbonden partijen' van de gemeente Neerijnen. Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang wil in dit verband zeggen zeggenschap over de rechtspersoon, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang wil zeggen dat de gemeente middelen aan een verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn bij een faillissement dan wel dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om twee redenen van belang voor de raad. In de eerste plaats voeren deze organisaties vaak beleid uit dat de gemeente in principe zelf kan doen. Hoewel de uitvoering van het beleid is gedelegeerd, blijft de gemeente de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen zoals die in de verschillende programma's zijn opgenomen. Er blijft dus voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over. Helaas is deze taak niet altijd eenvoudig te realiseren, vooral niet als de collega verbonden partijen veel groter zijn dan onze gemeente. In de tweede plaats zijn er kosten verbonden aan de deelname in verbonden partijen en loopt de gemeente financiële risico's door haar deelname.

Hieronder volgt een overzicht van de verbonden partijen van de gemeente Neerijnen.

Verbonden partij	Bestuurlijke vertegenwoordiger AB = algemeen bestuur DB = dagelijks bestuur
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	
1. Regio Rivierenland	Vertegenwoordiger in AB: Burgemeester
	Vervangende vertegenwoordiger in AB: Wethouder J.C. Koedam
2. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	Vertegenwoordiger in AB: Wethouder J. Andriesse
	Vervangende vertegenwoordiger in AB: Wethouder S. van den Heuvel
3. Hulpverlening en Veiligheid Gelderland-Zuid	Vertegenwoordiger in AB: Burgemeester
	Vervangende vertegenwoordiger in AB: Wethouder J.C. Koedam
4. Regionaal Archief Rivierenland	Vertegenwoordigers in AB: Burgemeester Raadslid H.J. Verseijl
	Vertegenwoordiger in DB: Burgemeester
5. Lander werk & participatie	Vertegenwoordigers in AB: Raadslid C. Nijhoff Raadslid L.D. van Lith Wethouder J. Andriesse
	Vervangende vertegenwoordiger in AB: Raadslid F.C.M. van het Hoofd

Verbonden partij	Bestuurlijke vertegenwoordiger <i>AB = algemeen bestuur</i> <i>DB = dagelijks bestuur</i>
6. Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR)	Vertegenwoordiger in AB: Wethouder S. van den Heuvel Vervangende vertegenwoordiger in AB: Wethouder J. Andriess
<i>Deelnemingen</i> 7. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering: Wethouder S. van den Heuvel

1. *Gemeenschappelijke Regeling Regio Rivierenland*

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van 9 gemeenten te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel. Het samenwerkingsverband bestaat uit drie diensten:

- Bestuursdienst
- Afvalverwijdering Rivierenland (AVRI)
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Rivierenland (GGD)

Door dit samenwerkingsverband worden taken uitgevoerd op het gebied van milieu, afval, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, onderwijs, educatie, economie en arbeidsmarkt, volksgezondheid en zorg en verkeer en vervoer. Daarnaast heeft de Regio Rivierenland als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers te behartigen op basis van het principe 'verlengd lokaal bestuur'. Daarmee wil de Regio Rivierenland een bijdrage leveren aan een evenwichtige ontwikkeling van de regio.

Met ingang van 11 maart 2010 is de bestuurlijke structuur van de Regio Rivierenland ingrijpend gewijzigd. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 10 leden (iedere deelnemende gemeente één vertegenwoordiger uit het college van B&W en een onafhankelijke voorzitter. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden door het Algemeen Bestuur uit haar midden te benoemen. Begin 2010 is voor de AVRI duidelijkheid ontstaan over de positie binnen Regio Rivierenland; op 14 januari 2010 is door het Algemeen Bestuur van de Regio unaniem besloten tot de variant van de verzakelijke gemeenschappelijke regeling.

Financiële consequenties:

De geraamde bijdrage van de gemeente Neerijnen aan de Regio Rivierenland is voor 2011 geraamd op een totaalbedrag van € 463.047,-. Dit bedrag is als volgt verdeeld over de door de Regio onderscheiden programma's:

• Programma 2 – Gezondheid	€ 308.993,-
• Programma 3 – Kennis en diensten	€ 75.672,-
• Programma 4 – Strategische beleidsontwikkeling	€ 59.549,-
• Programma 5 – Bestuur en strategie	€ 19.113,-
• Programma 6 – Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	€ 5.155,-

In de productenraming van de gemeente Neerijnen is een verdere specificatie te vinden van deze bedragen, verdeeld naar de diverse binnen onze gemeente onderscheiden producten.

2. *Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal*

Het recreatieschap behartigt de gezamenlijke belangen op het gebied van openluchtrecreatie, toerisme, landschapsschoon en natuurbescherming op bovenlokaal niveau voor de acht deelnemende gemeenten. Het Algemeen Bestuur bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn, het dagelijks bestuur wordt gekozen uit het Algemeen Bestuur.

Financiële consequenties:

De structurele bijdrage aan het recreatieschap is in 2001 in één keer afgekocht bij de verzelfstandiging van het Recreatieschap. Hoewel derhalve geen sprake meer is van jaarlijkse bijdragen aan het Recreatieschap, is uiteraard nog wel sprake van een financieel risico voor de gemeente.

3. *Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland-Zuid*

Op 1 januari 2004 is de Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland-Zuid formeel tot stand gekomen. De volgende diensten maken onderdeel uit van deze Gemeenschappelijke regeling:

- Regionale Brandweer Gelderland-Zuid.
  - Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen Gelderland-Zuid (GHOR).
  - Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV).
- In 2009 zijn de drie oorspronkelijke bedrijfsonderdelen uitgebreid met twee nieuwe onderdelen:
- Veiligheidsbureau.
  - Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid.

Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de 18 deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Als belangrijkste (landelijke en regionale) ontwikkelingen zijn in 2011 voorzien:

- Wet op de Veiligheidsregio's
- Regionalisering brandweer
- Strategische reis brandweer
- Invoering Aristoteles en Cicero
- Netcentrisch werken
- Uitvoering consequenties project Besluit Personeel Veiligheidsregio's

Als speerpunten van beleid zijn voor 2011 benoemd:

- Inrichten brandweer als lerende organisatie
- Doorvoeren van de gewijzigde adviestaak van de brandweer
- Regionaal risicoprofiel, crisisplan en beleidsplan
- Regionalisering brandweer
- Extra opleidingscyclus OvdG-en
- Multidisciplinair oefenen
- Uitvoering CACO-regeling
- Intensiveren van de samenwerking met ketenpartners
- Verwerven van een ambulancevergunning
- Uitvoering consequenties project Besluit Personeel Veiligheidsregio's
- Implementatie kwaliteitssystemen Aristoteles en begrotingssystematiek Cicero
- Netcentrische werken

Voor een nadere toelichting op ontwikkelingen en speerpunten voor 2011 wordt verwezen naar de programmabegroting 2011/Meerjarenbegroting 2012-2014 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Financiële consequenties:

De bijdrage van de gemeente Neerijnen voor 2011 aan de Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland-Zuid is geraamd op € 88.088,-.

4. *Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief Rivierenland (RAR)*

Het Regionaal Archief Rivierenland is in 1999 ontstaan uit een fusie tussen de archiefdiensten Tiel-Buren-Culemborg en de KLEM-gemeenten (Kesteren, Echteld, Lienden en Maurik). In 2003 sloot ook Waterschap Rivierenland zich bij de regeling aan. Met ingang van 1 januari 2009 nemen ook de gemeenten Geldermalsen en Neerijnen deel aan deze gemeenschappelijke regeling. Het Regionaal archief beheert de gemeentearchieven van de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen, Tiel, Culemborg, Buren en Neder-Betuwe. Het Regionaal archief is ontstaan uit de fusie van het Streekarchivariaat West Betuwe en het Regionaal Archief Rivierenland met ingang van 1 januari 2009.

Financiële consequenties:

De bijdrage van de gemeente Neerijnen aan het regionaal archief is voor 2011 geraamd op € 92.760,-.

5. *Lander Werk en Integratie*

Lander is een gemeenschappelijke regeling van 8 gemeenten met als doel uitvoering van de:

- a. Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)
- b. Regeling In- en Doorstroombanen (I/D)
- c. Project "Laatste kans"

Per 1 januari 2008 is de WSW (wet sociale werkvoorziening) in voorbereiding gewijzigd. De belangrijkste wijziging ingevolge deze wetswijziging is dat de subsidie direct aan de gemeenten toegekend en uitbetaald wordt. In regio-verband is met Lander afgesproken dat de subsidie onverkort aan Lander doorbetaald wordt. Aan Lander wordt vervolgens opdracht gegeven dat zij het taakstellingbeheer inricht en uitvoert en dat zij alle administratieve zaken rond de uitvoering en verantwoording van de WSW inricht, verricht, bekostigt en aanlevert aan de gemeente. Hiermee wordt het risico voor de bedrijfsvoering van Lander beperkt.

Financiële consequenties:

De deelnemende gemeenten dragen tot nu toe niet bij in de exploitatie van Lander. Door het Rijk zijn ingrijpende bezuinigingen aangekondigd. Lander streeft ernaar dit intern op te vangen. Het risico blijft dat de deelnemende gemeenten moeten bijdragen.

6. *Belastingsamenwerking Rivierenland*

De Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) voert met ingang van 1 januari 2008 voor de gemeenten Culemborg, Lingewaal, Maasdriel, Tiel, Regio Rivierenland en het Waterschap Rivierenland de werkzaamheden met betrekking tot de wet WOZ (Wet waardering onroerende zaken), gemeentelijke belastingen, de waterschapsomslag en de afvalstoffenheffing uit. De raad heeft in de vergadering van 24 april 2008 besloten om toe te treden tot de BSR per 1 januari 2009.

Financiële consequenties:

De bijdrage aan de BSR is opgenomen op basis van de op 5 juli 2010 door het AB vastgestelde Begroting 2011. Voor 2011 is nu een bedrag geraamd van € 171.000,--.

7. *NV Bank Nederlandse Gemeenten*

De gemeente Neerijnen is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), maar heeft geen afvaardiging in het bestuur. De aandelen BNG zijn voor 50% in handen van gemeenten en provincies. De andere helft is in handen van het rijk.

Financiële consequenties:

Voor 2010 wordt voor de gemeente Neerijnen een dividend geraamd van € 20.000,--.

Door de wereldwijde kredietcrisis staat ook de winst van de BNG onder druk. Hierdoor bestaat het risico dat het uit te keren dividend lager uitvalt dan € 20.000,--.

3.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de "grotere" kapitaalgoederen van de gemeente. Dit omvat onder meer de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De instandhoudingskosten worden opgenomen in meerjaren onderhoudsplannen, die door de raad worden vastgesteld.

Water

Het nieuwe Waterplan is in 2010 tot stand gekomen. Voor de komende jaren zal de gemeente Neerijnen een extra inspanning moeten leveren om de nodige watercompensatie aan te leggen. De nieuwe waterwet is in 2009 van kracht geworden. De gemeente beheert het waterloket en is daarmee behartiger van watertaken en vraagbaak voor de burger. Gemeente en Waterschap worden daarmee meer aangewezen op samenwerking. Ook is binnen het verbreed rioolrecht aandacht voor beheer van oppervlaktewater en hierbij zal de nodige aandacht besteed moeten worden aan onderwerpen als overstorten rioleringen en afkoppeling hemelwater van vuilwaterriolering.

Groen

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de groenvoorziening komt steeds meer onder druk te staan en afschaffing van dit gebruik wordt binnen enkele jaren voorzien. Binnen de uitvoering van beheer en onderhoud is reeds begonnen met het omvormen van het groen voor mechanisch onderhoud. Het onderhoud van bomen is op de rit gezet en voldoet aan de gestelde eisen, waardoor de risico's tot een minimum zijn teruggebracht.

Wegen

Met gebruikmaking van het geactualiseerde beheerinstrument voor wegen (wegenbeheerplan) is het meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Structureel is een bedrag van € 581.000 per jaar beschikbaar. Daarnaast is voor het wegwerken van een gedeelte van het achterstallig onderhoud door de raad in september 2010 eenmalig een bedrag van € 580.000 beschikbaar gesteld. De overige benodigde middelen ad. € 900.000 wordt meegenomen in de afweging bij de Voorjaarsnota 2011.

Openbare verlichting

In de gemeente Neerijnen zijn ongeveer 1800 lichtmasten van diverse aard, kwaliteit en leeftijd. In 2010 wordt het verlichtingsplan herzien, waarbij aandacht zal worden besteed aan de kwaliteit van de verlichting en het aspect energie zuinig. Politiekeurmerk en veiligheid zullen daarbij tevens de aandacht krijgen. Het reguliere onderhoud wordt bekostigd uit de reguliere posten in de gemeentebegroting.

Riolering

Het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) is een belangrijk hulpmiddel voor het maken van de juiste afwegingen op het terrein van bodembescherming, waterkwaliteit en rioleringszorg. Conform de Wet milieubeheer geeft de gemeente in het GRP aan op welke wijze zij de wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op de instandhouding van een goede riolering. Alle kosten en baten met betrekking tot riolering zijn opgenomen in het kostendekkingsplan, dat als zodanig onderdeel uitmaakt van het GRP. Het GRP, met de planperiode 2008-2012 en met een doorrekening van investeringen voor de komende zestig jaar, is door de raad vastgesteld op 26 maart 2009.

De uitvoering van geplande werkzaamheden vindt plaats. Er is een goede afstemming van watertaken met het waterschap.

Begraafplaatsen

In maart 2009 heeft de raad nieuw beleid vast gesteld voor de begraafplaatsen. De uitvoering van aanpassingen om de cyclus van 40 jaar te borgen, vorderen volgens planning. In 2010/2011 zal een gedeelte van de begraafplaats te Waardenburg worden geruimd en zal de uitbreiding van de begraafplaats te Est verder worden uitgewerkt.

Gemeentelijke gebouwen

Het is gebruikelijk om de kosten van het periodiek- en groot onderhoud in een meerjarenonderhoudsplan op te nemen, waarna de gemiddeld per jaar benodigde bedragen kunnen worden

berekend. Als dit gemiddelde elk jaar in een voorziening "Onderhoud gebouwen" wordt gestort en de jaarlijkse kosten ten laste van de voorziening worden gebracht, is het noodzakelijke onderhoud aan de gemeentelijke onroerende zaken in financiële zin voldoende afgedekt. De voorziening bevat voldoende middelen voor het dekken van de onderhoudskosten voor de komende 35 jaar; daarna laat de planning zien dat meer middelen noodzakelijk zijn.

Totaaloverzicht lasten kapitaalgoederen

Kapitaalgoed	Lasten 2011
Water (incl. beleidsondersteuning en beheersplan)	129.754
Groen	686.894
Wegen (onderhoud wegen)	581.000
Wegen (onderhoud bermen)	116.178
Openbare verlichting (incl. kosten beheersplan)	60.675
Riolering	221.110
Begraafplaatsen	263.083
Gemeentelijke gebouwen	207.466
Schoolgebouwen (excl. planontwikkelingen Haaften/Ophemert)	151.512

3.4. Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Ook heeft het grondbeleid een grote financiële impact. Het gaat om grote belangen en grote hoeveelheden geld. De resultaten van grondexploitaties en de financiële risico's zijn van essentieel belang voor de algemene financiële positie van de gemeente. Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Belangrijk onderdeel hiervan is de Grondexploitatiewet. Deze wet voorziet in een nieuwe werkwijze en betere mogelijkheden tot sturing door de gemeente bij de ontwikkeling van bouwlocaties.

Huidig beleid

Basis voor Neerijnen is de Nota grondbeleid, vastgesteld in de raadsvergadering van 8 december 2005. Hierin zijn beleidsregels opgenomen ter verbetering en ondersteuning van de besturingsfilosofie en controlerende taak van de raad en natuurlijk ook het proces en besluitvorming bij ruimtelijke projecten en ontwikkelingen.

De gemeente Neerijnen hanteert een actief grondbeleid om ontwikkelingen optimaal te kunnen beïnvloeden. Aangekocht wordt mits dit is ter realisering van een ruimtelijke ontwikkeling of vanuit strategisch oogpunt. Een maximale winst op een exploitatie wordt nagestreefd onder de voorwaarde dat de (uitgifte)grondprijzen marktconform blijven.

Indien door middel van een actief grondbeleid geen of onvoldoende resultaat wordt bereikt, streeft de gemeente naar samenwerking met marktpartijen teneinde op die wijze de gemeentelijke doelstellingen alsnog te realiseren.

In het licht van de huidige economische situatie en de veranderde wetgeving (Wro) wordt de Nota grondbeleid in 2011 geactualiseerd.

Instrumenten

De instrumenten die de gemeente ter beschikking staan om de doelen te bereiken, zijn, naast het zelf verwerven, bouwrijp maken en uitgeven:

- Wet voorkeursrecht gemeenten.
Het voorkeursrecht verleent de gemeente een wettelijke voorrangspositie bij voorgenomen vervreemding van onroerende zaken binnen een daarvoor door de gemeente aangewezen gebied. Er is geen sprake van een vervreemdings- of aanbiedingsplicht.
- Onteigeningswet.
Minnelijke verwerving heeft voorrang op en voorkeur boven onteigening. Daar waar minnelijke verwerving niet leidt tot het gewenste resultaat, wordt het onteigeningsinstrument ingezet.
- Grondexploitatiewet.
Deze wet voorziet in een heldere basis voor contracten tussen gemeente en marktpartijen op punten als exploitatiekosten, kostenverdeling en kwaliteitseisen.

Kostenverhaal

Bij gronduitgifte door de gemeente, worden de kosten van de voorzieningen verhaald via de uitgifteprijs van de bouwrijpe grond. Door de invoering van de grondexploitatiewet is het nu ook wettelijk mogelijk om kostenverhaal af te dwingen ingeval van zelfrealisatie door particuliere grondeigenaren en/of projectontwikkelaars. Dit is zowel mogelijk via een privaatrechtelijk spoor (samenwerking) dan wel via een publiekrechtelijk spoor (exploitatieplan).

In onze gemeente wordt gestreefd naar het afsluiten van (intentie-, samenwerking- en realisatie) overeenkomsten met marktpartijen. Deze zijn gebaseerd op een optimale realisering van de programma's en het financiële resultaat voor de gemeente. Indien dit niet lukt wordt gekozen om via het publiekrechtelijk spoor met het vereiste exploitatieplan, kostenverhaal en ook andere gemeentelijke eisen af te dwingen.

Planschade

Verhaal van planschadekosten wordt toegepast op de initiatiefnemers van planherzieningen en planvrijstellingen. De wettelijke mogelijkheid hiertoe bestaat sinds de wetwijziging van 1 september 2005. Sinds de invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening wordt pas dan planschade toegekend als de schade groter is dan 2% van de economische waarde van de onroerende zaak.

Exploitaties

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de lopende exploitaties.

	Boekwaarde 1-1-2010	Aantal woningen	RvR woning en	totale oppervl. m2	Start uitvoering
Bouwgrondexploitaties:					
Nog niet in exploitatie genomen gronden					
Grond eigendom gemeente					
Ophemert Slingerbos (incl. vm Lacet)	1.959.808	65		39.000	2009/2013
Haafden Noord	293.520	pm		51.200	2012/2015
Ophemert A. Makaylaan	62.020	pm		1.370	
Tuil Klingenberg-Noord	638.627	pm		16.595	2010/2013
Grond (nog) niet in eigendom gemeente, betreft vooronderzoekskosten					
Stedelijke ontwikkeling rondweg Est	228.980				
In exploitatie genomen gronden					
Gemeente koopt/heeft aangekocht en verkoopt/heeft verkocht aan derde/projectontwikkelaar					
RvR 01 Beuningen 2e fase Ophemert	-482.668	13	9	12.770	2006/2010
RvR 02 (Versendaal, v. Galen) Varik	2.596.118	45	7	22.595	2009/2012
RvR 03 Heesselt Donkerstraat	-159.999	12	5	12.800	2009/2011
Totaal	5.136.407				

Financiële positie

Buffer algemene reserve bouwgrondexploitaties

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn trajecten die meerdere jaren duren, waarmee hoge investeringen zijn gemoeid en waarvan de resultaten voor een lange tijd grote invloed hebben. Belangrijk is des te meer om zorgvuldige afwegingen te maken en de risico's zo goed mogelijk in te schatten.

Onderdeel van een grondexploitatie is dan ook een risico-inventarisatie, die periodiek wordt bijgesteld. Bij de risico-inventarisatie gaat het om een inschatting van de mate waarin een risico van toepassing is en het effect op het financiële resultaat.

Er zijn twee soorten risico's: de voorzienbare (de exploitatierisico's) die jaarlijks blijken uit de geactualiseerde exploitatieopzetten bij de jaarrekening en de onvoorzienbare of algemene risico's. Deze laatstgenoemde ontstaan door negatieve conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte stagneert. Ook kunnen problemen ontstaan door stijging van het rentepercentage waardoor renteverliezen ontstaan en de grondprijs wellicht zal moeten aangepast. Tevens komt de toerekening van de apparaatskosten en de voeding van fondsen die met de grondexploitatie samenhangen in gevaar.

Gezien het feit dat deze risico's zodanig bijzonder van karakter en omvang zijn, is het nodig hiervoor een aparte algemene reserve bouwgrondexploitatie in stand te houden. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van deze reserve is niet eenvoudig omdat de omvang afhangt van onzekere factoren als markt- en politieke ontwikkelingen, de rentestand en de verwachte resultaten.

Voor de berekening van de buffer, welke jaarlijks wordt bepaald, wordt uitgegaan van:

- Onderhanden werken (in exploitatie genomen gronden): 15% van de (volgens de exploitatieprognoses) per complex (op enig moment) verwachte maximale boekwaarde. Voor deze berekening wordt uitgegaan van de boekwaarde van de complexen per 1 januari vermeerderd met 50% van de nog te maken kosten.
- Overige gronden (gronden zonder kostprijsberekening en overige percelen): 15% van de boekwaarde. Afwijkingen zijn mogelijk op basis van hogere risico's of ingenomen omvangrijke grondposities, met (stellige) voornemens voor toekomstige exploitatie.

Voorname 15% is gebaseerd op 2½ jaar rente van 6% bij een gemiddelde doorlooptijd van 5 jaar.

Berekening stand buffer per 1-1-2011

De boekwaarde op 1 januari 2010 van de grondexploitatie complexen bedraagt € 5.136.407,-- . Dit bedrag wordt vermeerderd met 50% van de te verwachten nog te maken kosten in 2010 ten bedrage van € 726.680,--. Opgeteld geeft dit een verwachte boekwaarde van € 5.863.087,-- per 1 januari 2011. Bij een gewenste buffergrootte van 15 % leidt dit tot een gewenste buffer per 1 januari 2011 van

€ 879.500,--. Op 1 januari 2010 bedraagt de reserve bouwgrondexploitatie € 1.035.548,-- hetgeen voldoende moet zijn om als buffer te fungeren voor risico's.

Tussentijdse winstneming

De raad heeft 9 juli 2009 ingestemd met de Nota spelregels betreffende wijze van (tussentijdse) winst-/verliesneming en afsluiten grondexploitaties.

Rekening houdend met de tot nu uitgevoerde ongeschreven regels waarbij risicomijdend wordt geopereerd, wordt het beleid vanaf 1 januari 2009 als volgt toegepast.

Winst binnen een exploitatieopzet, of een afzonderlijk deel daarbinnen, kan alléén tussentijds genomen worden als:

- Alle kosten van een complex geheel zijn gedekt door gerealiseerde verkopen. Iedere verdere verkoop is dus netto winst.
- Bijna alle kosten zijn gemaakt én ook de behoedzaam geraamde nog te maken laatste kosten geheel zijn gedekt door gerealiseerde verkopen.
- De gerealiseerde verkopen de gemaakte kosten overtreffen én de behoedzaam geraamde nog te verkrijgen verkoopopbrengsten aanmerkelijk hoger zijn dan de behoedzaam geraamde nog te maken laatste kosten. Deze situatie kan zich voordoen bij locaties met een relatief grote winstgevendheid.

Verlies wordt genomen bij de jaarrekening zodra dit bekend is.

Bij het afsluiten van een (nog niet opgestarte) exploitatie wordt het verlies direct afgeboekt, voor nog lopende exploitaties wordt voor de te verwachten verliezen een voorziening getroffen.

Bestemmingsreserve dorpsuitleg/bovenwijkse voorzieningen

In de raadsvergadering van februari 2010 is ingestemd met de Nota bovenwijkse zaken. Deze nota geeft het beleidskader weer voor het verhaal van kosten bij de uitgifte van bouwrijpe grond.

De bijdragen voor bovenwijkse investeringen is voorlopig vastgesteld op € 15,--per m² uitgeefbare grond. Na vaststelling van de structuurvisie, naar verwachting medio 2011, wordt de Nota bovenwijkse zaken herzien. De structuurvisie biedt namelijk de basis voor de mogelijkheid om bovenplanse verevening en ruimtelijke ontwikkelingskosten te verhalen.

3.5. Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen: personeel, organisatie, automatisering, financiën, communicatie en huisvesting en is van belang voor het verwezenlijken van de taken van de gemeente. De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De burger mag erop rekenen, dat de gemeente de beschikbare middelen doelmatig, doeltreffend en rechtmatig besteedt, dat ze een betrouwbare partner is voor onze burger en transparant is.

Bestuurlijke organisatie

In het licht van het coalitieakkoord 2010-2014 wil het bestuur toegankelijk zijn en wil oog en oor hebben voor wat er speelt binnen de gemeenschap. Participatie en consultatie in een vroeg stadium is het credo. Er worden duidelijke keuzes gemaakt. Het begrip burgerparticipatie is belangrijk en zal nog belangrijker worden. Het streven is erop gericht de burger in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij het opstellen van beleidsplannen; en niet alleen de individuele burger maar ook de ondernemer, de maatschappelijke organisatie en de verenigingen. Het bestuur staat voor een ambtelijke organisatie, die extern gericht is en waar de burger centraal staat.

Bedrijfsvoering algemeen

De afgelopen jaren de bedrijfsvoering op orde gebracht. Dat is ook onderkend door de accountant bij de controle van de laatste jaarrekeningen. De planning en control cyclus is voorzien van een stevig fundament en we bouwen verder aan een transparante organisatie.

Ons bedrijf

Het afgelopen jaar zijn we volop bezig geweest met het aanbrengen van allerlei verbeteringen in de organisatie. Het personeel heeft hierop flexibel ingespeeld. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben we lager in de organisatie neergelegd. Dat vergroot de doelmatigheid en de burger wordt sneller geholpen. De productieve uren zijn aanzienlijk toegenomen en de organisatie is platter. We richten ons op continue kostenreductie, ombuigingsscenario's, opbrengstverbetering en optimalisering van onze dienstverlening.

We zijn er nog niet. Het doel is ambitieus verder te gaan met het verbeteren van de dienstverlening en ons te richten op wat onze burgers, de ondernemers en maatschappelijke organisaties willen.

Kwaliteit, snelheid, duidelijkheid en klantgericht zijn daarbij kernbegrippen.

Na jaren van geleidelijke organisatieverbetering is op 1 juli 2010 gekozen voor een structuurverandering. Een belangrijke aanleiding lag ook in de invoering van de omgevingsvergunning. Nu kennen we nog slechts vier organisatie-eenheden. Alle ondersteunende werkzaamheden vinden plaats in de eenheid Bedrijfsvoering. Alle contacten met klanten en/of groepen klanten en/of partners vinden plaats in de eenheid Gemeentewinkel/Samenlevingszaken. De beide andere eenheden Ontwikkeling en Toezicht en Beheer kunnen worden beschouwd als een soort backoffice. Met deze nieuwe organisatie zijn we in staat de kracht van een kleine organisatie optimaal te benutten.

De processen en procedures zijn aangepast, de e-dienstverlening is weer verder uitgebreid. Er zal voortdurend gekeken worden naar het nut en de noodzaak van regels en procedures; dit past in de visie van het bestuur: minder bureaucratie!

De dienstverlening aan de inwoners is geconcentreerd op één plek, het Kasteel. Het doel daarbij is:

- het creëren van een herkenbaar aanspreekpunt;
- het verkorten van doorlooptijden;
- het verminderen van de doorverwijzingen;
- inzichtelijke behandeling van aanvragen;
- duidelijke communicatie;
- uitbouwen van onze digitale dienstverlening
- maximale toegankelijkheid.

Personeel

De gemeente heeft te maken met een voortdurende groei van het aantal taken en het invoeren van wet- en regelgeving. Zowel de taken als de vernieuwde wetgeving worden steeds complexer. Denk aan de invoering van de omgevingsvergunning.

Het management besteedt maximale aandacht aan de arbeidsomstandigheden en werkt aan een klimaat waar de medewerkers ertoe doen. We willen investeren in goede medewerkers en we zoeken naar mogelijkheden om de goede medewerkers langer aan ons te binden. De uitstroom kunnen we uiteindelijk niet voorkomen. Kijkend naar onze schaal zijn we vooral "opleidingsgemeente". Een deel van de medewerkers zal op een gegeven moment doorstromen naar grotere gemeenten, vanwege betere loopbaanperspectieven.

Ook zal door vergrijzing en ontgroening het aanbod van goed personeel onder druk komen te staan. Het vraagt meer tijd vacatures goed in te vullen. Er is meer maatwerk nodig om goede medewerkers aan te trekken en te binden. Daarom investeren we ook in stages en traineeplaatsen.

Ook wordt het gegevensbeheer steeds belangrijker. Was het gegevensbeheer (GBA, BAG, WION) in het verleden vooral een ondersteunend proces, vandaag de dag is het meer en meer een primair proces. Dat betekent dat het gegevensbeheer perfect op orde moet zijn en blijven.

Formatie

De formatie is ook in 2011 gedaald, onder meer door het werk anders te organiseren, meer samen te werken en taken op afstand te plaatsen. Leerplicht is in de tweede helft van 2010 verplaatst naar de Regio Rivierenland. Een bestuurskrachtige gemeente oriënteert zich ook op de mogelijkheden van het optimaliseren van de samenwerking. In het recente verleden is een aantal taken uitbesteed aan de Regio Rivierenland en worden taken in samenwerking opgepakt. Als voorbeelden kunnen worden genoemd de brandweercluster GNL, IVR met Lingewaal, deelname in de BSR. Sociale zaken en WMO zijn voor een belangrijk deel ondergebracht bij de gemeente Tiel. In 2011 willen we onderzoeken of meer en intensiever kan worden samengewerkt met de gemeente Lingewaal. Met betrekking tot de inhuur van personeel van derden wordt een uiterst terughoudend beleid gevoerd. Inhuur is een optie wanneer er behoefte is aan tijdelijke – of beperkte specialistische kennis. Uitgangspunt blijft dat extern personeel ingehuurd wordt, wanneer de noodzaak aantoonbaar is. Het gevolg van dit beleidsuitgangspunt is dat bij uitval van personeel niet alles volgens planning kan worden uitgevoerd en er prioriteiten worden gesteld.

Automatisering

De kantoorautomatisering is op een goed niveau in Neerijnen. De organisatie werkt met een systeem, dat gericht is op de toekomst. De nieuwe apparatuur ondersteunt de wens om flexibeler te werken vanuit verschillende werkplekken in Het Koetshuis en het Kasteel. Thuiswerken is inmiddels een mogelijkheid en draagt bij aan de gewenste flexibiliteit.

De website van de gemeente zal in 2011 verder worden verbeterd en we zijn actief met het uitbreiden van transactiemogelijkheden met behulp van DigiD. Onze burger kan vanuit huis steeds meer digitaal bestellen en direct afrekenen. Dit sluit aan bij de visie van de Rijksoverheid, die van mening is dat gemeenten 65% van hun dienstverlening volledig online moeten kunnen aanbieden. Internet en intranet zijn bij uitstek geschikt voor de interactieve benadering van communicatie en zijn goede instrumenten voor het ontwikkelen van betrokkenheid en draagvlak, zowel bij medewerkers als bij inwoners.

Communicatie

Communicatie wordt waar mogelijk meer afgestemd op de verschillende dorpen. Et bestuur wil dat inwoners goed worden geïnformeerd over de zaken die spelen in de directe leefomgeving. De gemeentelijke website speelt hierin een belangrijke rol. Met een goed geoutilleerde website kan de service aan burgers, instellingen en bedrijven verder toenemen.

Communicatie is belangrijk en lastig en vooral het inleven in de vraag van de burger is een aandachtspunt. In training en opleiding krijgt dat aspect de komende tijd ook aandacht.

Interactie met inwoners en belanghebbenden als maatschappelijke organisaties, sportverenigingen, winkeliers/ondernemers is onmisbaar. Uitgangspunt is dat beleid vanaf het allereerste stadium samen met inwoners en betrokkenen ontwikkeld moet worden.

Met elkaar, voor elkaar, maar bovenal voor de burgers van Neerijnen!

3.6. Financiering

Algemeen

Per 1 januari 2009 is de gewijzigde Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) in werking getreden. In deze wet zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van de decentrale overheden. Naast de van hogerhand opgelegde regels, geven de individuele gemeenten zelf een nadere inkadering door het vaststellen van een treasurystatuut. In 2007 is het nieuwe Treasurystatuut van de gemeente Neerijnen door het College vastgesteld.

De uitvoering van het treasurybeleid binnen de kaders van het Treasurystatuut vereist een planning- en controlcyclus met een daaraan verbonden verantwoordingsinformatie. De gemeenteraad mandateert de uitvoering van de treasury-activiteiten aan de ambtelijke organisatie, daarom is in het treasurystatuut vastgelegd welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden de uitvoerende ambtenaren hebben. Een van de verantwoordelijkheden is het periodiek informeren van de raad over de treasury-activiteiten. In de begroting leggen wij u de beleidsplannen met betrekking tot de treasuryfunctie voor. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het in dat jaar uitgevoerde treasury-activiteiten.

Treasurybeheer

Bij het vaststellen van de begroting 2007 is uitgegaan van een totale doorverdeling van de rentelasten tegen een vast percentage van 5,5 %, tenzij een ander percentage is afgesproken (bijvoorbeeld bij begraafplaatsen, riolering, bouwgrondexploitatie en verstrekte geldleningen). Het niet verdeelde saldo van de rentelasten en –baten wordt in één bedrag naar de exploitatie verdeeld bij het onderdeel algemene dekkingsmiddelen.

Financieringsbeleid

Uitgangspunt is dat bij een normale rentestructuur (lange rente is hoger dan de korte rente) tot aan de kasgeldlimiet kort gefinancierd wordt via het aantrekken van daggeld en dat boven deze limiet er langdurige (vaste) geldmiddelen worden aangetrokken.

Beleggingen

In 2001 heeft de gemeente Neerijnen de opbrengst van de verkoop van het gasbedrijf van € 3.630.242,-- (NLG 8 miljoen) in een Garantiemandaat bij de ABNAMRO belegd. Dit product heeft een looptijd van 20 jaar (tot 1-9-2021) en heeft een hoofdsomgarantie van € 3.630.242,--. Dit houdt in dat aan het eind van de looptijd in ieder geval de hoofdsom uitgekeerd wordt. Daarnaast wordt elk jaar een uitkering gedaan van € 136.134,-- (3,75% van de hoofdsom). Om er voor te zorgen dat in 2021 de hoofdsom uitgekeerd kan worden is er een obligatie aangekocht met een looptijd van 20 jaar. Met een klein deel van de hoofdsom (het actieve deel) wordt belegd in beleggingen met hoog verwacht rendement en hoog risico. Door de hoofdsomgarantie voldoet dit product aan de voorwaarden die gesteld zijn in de Wet fido en het treasurystatuut.

Renterisicobeheer

Als maatstaf voor een goed treasurybeleid geldt het renterisico dat wordt gelopen over zowel het lang als kort vreemd vermogen. Als richtlijn voor het lang vreemd vermogen wordt gebruik gemaakt van de renterisiconorm. Deze norm houdt in dat maximaal over 20% van de vaste schuld per 1 januari een renterisico wordt gelopen. Het renterisico over het kort vreemd vermogen wordt bepaald aan de hand van de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft aan dat de vlottende schuld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het dienstjaar mag bedragen. De kasgeldlimiet voor 2011 komt uit op een bedrag van € 1.780.000,--.

Renterisiconorm

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan herfinanciering en van het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Het percentage voor de risiconorm voor de gemeenten is vastgesteld op 20%. Er mag dus per jaar maar 1/5e deel van de langlopende schuld aan rentewijziging onderhevig zijn.

Renterisiconorm 2011 en volgende jaren

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld 2011-2014	Bedragen in € 1.000			
	2011	2012	2013	2014
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	0	0	0	0
3a Nieuw aan te trekken vaste schuld	0	0	0	0
3b Nieuw te verstrekken vaste schuld	0	0	0	0
4 Netto aan te trekken vaste schuld (3a -/- 3b)	0	0	0	0
5 Te betalen aflossingen	1.424	725	725	725
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0	0	0	0
7 Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	0	0	0	0
Renterisiconorm				
8 Stand van de vaste schuld per 1 januari	16.037	14.612	13.888	13.163
9 Te hanteren %	20%	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm (8 x 9)	3.207	2.922	2.778	2.633
Toets renterisiconorm				
10 Renterisiconorm	3.207	2.922	2.778	2.633
Renterisico op vaste schuld	0	0	0	0
11 Ruimte (10 -/- 7)	3.207	2.922	2.778	2.633

3.7. Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (bijvoorbeeld rioolrecht en bouwleges) als heffingen waarvan de besteding niet van tevoren al is bestemd (bijvoorbeeld de OZB). Deze nog niet van tevoren al bestemde heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van onze gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang voor de raad omdat deze immers veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen financieren. De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burger namelijk heel direct in de portemonnee. De lokale heffingen staan dan ook altijd sterk in de politieke belangstelling. De heffing en inning is met ingang van 2009 overgedragen aan Belasting Samenwerking Rivierenland.

Bepaling van de trendmatige verhoging 2011

Voor de bepaling van de hoogte van de trendmatige verhoging voor 2011 stellen wij voor de tarieven in 2011 te laten stijgen met het prijsmutatie percentage zoals deze in de meicirculaire is gepresenteerd van 0,5%.

Heffingen

De gemeente Neerijnen kent de hierna te noemen heffingen (die in principe - met uitzondering van de rioolrechten - dienen tot het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen). :

1. Onroerende-zaakbelastingen
2. Rioolrechten

De toeristenbelasting is met ingang van 1 januari 2010 uit efficiency-overwegingen afgeschaft.

Daarnaast kent de gemeente een aantal heffingen ter dekking van de dienstverleningskosten van de gemeente.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Onder de naam onroerende-zaakbelastingen wordt belasting geheven van de eigenaren van alle woningen, en de eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden en overige gebouwen. Deze belastingen worden geheven over de waarde van de onroerende zaak. Voor 2011 wordt een trendmatige verhoging van de tarieven met 0,5 % voorgesteld ten behoeve van het opvangen van loon- en prijsontwikkelingen.

De tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen zijn mede afhankelijk van de op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) getaxeerde waarden. De WOZ-waarden worden met ingang van 2008 jaarlijks vastgesteld. Voor de aanslagen 2011 worden de WOZ-waarden per 1-1-2010 gebruikt.

Op basis van verkoopcijfers zijn de voorlopige stijgingspercentages van de woningen en niet-woningen berekend. Voor woningen betreft het een stijging van de waarden van 0,2% en voor niet-woningen is sprake van geen stijgings-/dalingspercentage. Met andere woorden de waarden van de niet-woningen blijven gelijk.

Belasting- plichtige	Woningen				Niet-woningen			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Eigenaren	0,0804	0,0795	0,07946	0,07970	0,1520	0,1519	0,1524	0,1532
Gebruikers	-	-	-	-	0,1220	0,1220	0,1224	0,1230
Totaal	0,0804	0,0795	0,07946	0,07970	0,2740	0,2739	0,2748	0,2762

Rioolrechten

Onder de naam rioolrechten wordt een recht geheven van de eigenaar van een op het riool aangesloten onroerende zaak. Het zogenaamde zakelijk genot van het hebben van een aansluiting op het gemeentelijk rioleringsstelsel. Daarnaast wordt van de gebruiker van een eigendom een recht geheven indien er meer dan 500 m³ water verbruikt wordt en dit afvalwater loost op het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Het verbreed rioolrecht en de verantwoordingsverplichting lv3 (informatie voor derden via CBS) vragen een verdere uitsplitsing van de rioolrechten naar:

- baten rioolheffing huishoudelijk/bedrijfsafvalwater;
- baten rioolheffing grond- en hemelwater;
- huishoudelijk/bedrijfsafvalwater;
- hemelwater;
- grondwater.

Overeenkomstig het in maart 2009 vastgestelde GRP (gemeentelijk rioleringsplan) wordt het rioolrecht voor 2011 berekend. De tarieven rioolrecht van de afgelopen jaren en voor volgend jaar:

2007	€ 174,00
2008	€ 192,00
2009	€ 310,00
2010	€ 326,52
2011	€ 343,15

Afvalstoffenheffing

Het inzamelen van afval wordt in een samenwerkingsverband (Regio Rivierenland) uitgevoerd door de Afvalverwijdering Rivierenland (AVRI) te Geldermalsen.

Overige lokale heffingen

Naast de hiervoor genoemde belastingen heft de gemeente Neerijnen een aantal rechten en leges. Het betreft de begraafrechten, de leges in het kader van bijzondere wetten, de leges burgerzaken en de bouwleges. De begraafrechten worden geheven ter dekking van de kosten van de begraafplaatsen. De leges bijzondere wetten betreffen de leges voor het afgeven van vergunningen zoals de horecaverunningen. De leges voor burgerzaken betreffen onder meer de leges voor het afgeven van paspoorten en het sluiten van huwelijken. Bij het vaststellen van de legesverordening worden de voorgestelde tarieven voor 2010 ter vaststelling voorgelegd. Vooralsnog zullen wij hierbij in beginsel uitgaan van een stijging van de tarieven met 0,5%.

Overzicht lokale heffingen gemeente Neerijnen

Naam heffing	Tarief 2010	Grondslag heffing	Werkelijke inkomsten 2008	Werkelijke inkomsten 2009	Raming inkomsten 2010	Raming inkomsten 2011
OZB	Diversen	% vd Waarde	€ 1.657.908	€ 1.749.314	€ 1.805.000	€ 1.825.000
Rioolrechten	€ 325,00	Aansluiting	€ 911.021	€ 1.508.322	€ 1.600.000	€ 1.694.000
Toeristen-belasting	€ 0,79	Overnachting	€ 2.929	€ 2.402	0	0
Afvalstoffen-heffing	Diversen	Huishouden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Begraaf-rechten	Diversen	Gemaakte kosten	€ 197.085	€ 212.501	€ 257.223	€ 217.808
Bijzondere wetten	Diversen	Gemaakte kosten	€ 20.797	€ 23.795	€ 22.500	€ 22.500
Burgerzaken: gemeentelijke leges	Diversen	Gemaakte kosten	€ 193.469	€ 186.847	€ 172.318	€ 181.318
Burgerzaken: rijksleges	Diversen	Wetgeving	€ 55.006	€ 56.287	€ 53.250	€ 53.000
Bouwleges	Diversen	Gemaakte kosten	€ 663.475	€ 604.162	€ 443.550	€ 440.000
Overige leges	Diversen	Gemaakte kosten	€ 1.491	€ 900	€ 800	€ 800

Kwijtschelding

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kunnen beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. Voor de onroerende zaakbelastingen en de rioolrechten kan in onze gemeente kwijtschelding worden aangevraagd. Indien het netto besteedbaar inkomen onder de door de rijksoverheid bepaalde normen ligt dan kan men voor kwijtschelding in aanmerking komen.

Deel 2 Financiële begroting

4. Overzicht baten en lasten

4.1. Algemeen

In onderstaande overzichten treft u de budgetten per begrotingsprogramma aan. Elk programma is onderverdeeld in baten en lasten, tevens is het saldo opgenomen. De overzichten geven het niveau van autorisatie van uw raad weer. Autorisatie vindt namelijk plaats op programmaniveau. Binnen deze budgetten is het college bevoegd de begroting uit te voeren. Door het vaststellen van deze begroting autoriseert u ons college tot het doen van uitgaven en het genereren van inkomsten tot de in de verschillende programma's opgenomen bedragen. Dit geldt overigens alleen voor het eerste begrotingsjaar. Dit betekent dat dit dus ook het niveau is waarop u periodiek geïnformeerd zult worden over de uitvoering en voortgang van de bestuurlijke prioriteiten en het nieuwe of geïntensiveerde beleid. Mogelijk noodzakelijke wijzigingen op het niveau van de programma's in de loop van het dienstjaar zullen wij u door middel van een begrotingswijziging voorleggen.

4.2. Overzicht programma's 2011- 2014

Lasten

Programma	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
0 Algemeen bestuur	1.713.627	2.315.453	2.413.271	2.360.834	2.367.900	2.389.972
1 Openbare orde en veiligheid	970.602	1.005.857	995.899	994.555	981.256	971.487
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.070.913	2.064.421	1.872.459	1.861.008	1.799.212	1.790.231
3 Economische zaken	107.933	79.107	52.615	52.258	51.901	51.544
4 Onderwijs	1.471.209	1.475.047	1.191.907	1.581.007	1.606.497	1.582.716
5 Cultuur en recreatie	1.710.267	1.653.025	1.643.935	1.605.479	1.633.983	1.624.961
6 Maatschappelijke ondersteuning	5.654.955	5.942.696	5.850.331	5.846.987	5.845.504	5.842.003
7 Volksgezondheid en milieu	3.858.801	3.802.718	3.773.370	3.635.318	3.763.014	3.764.704
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	4.487.909	2.123.287	2.202.230	1.880.991	1.880.638	1.876.068
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	3.487.103	1.447.612	905.171	899.741	883.869	846.879
Totaal lasten bestaand beleid	25.533.318	21.909.223	20.901.188	20.718.178	20.813.774	20.740.565

Baten

Programma	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
0 Algemeen bestuur	268.617	261.718	258.078	258.082	258.086	258.090
1 Openbare orde en veiligheid	33.456	42.500	40.000	40.000	40.000	40.000
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	57.313	16.400	19.000	19.000	19.000	19.000
3 Economische zaken	605	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	323.971	219.924	19.208	17.012	17.012	17.012
5 Cultuur en recreatie	505.714	213.295	243.560	215.107	217.994	219.881
6 Maatschappelijke ondersteuning	3.111.935	2.973.174	2.893.972	2.893.972	2.893.972	2.893.972
7 Volksgezondheid en milieu	3.167.820	3.351.715	3.424.197	3.275.442	3.383.442	3.383.442
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	3.811.608	1.320.061	1.448.419	1.127.533	1.126.592	1.125.594
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	14.252.280	13.510.436	12.460.609	12.610.916	12.610.076	12.544.543
Totaal baten bestaand beleid	25.533.318	21.909.223	20.807.043	20.457.064	20.566.174	20.501.534

Saldo

Programma	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
0 Algemeen bestuur	-1.445.010	-2.053.735	-2.155.193	-2.102.752	-2.109.814	-2.131.882
1 Openbare orde en veiligheid	-937.146	-963.357	-955.899	-954.555	-941.256	-931.487
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-2.013.601	-2.048.021	-1.853.459	-1.842.008	-1.780.212	-1.771.231
3 Economische zaken	-107.328	-79.107	-52.615	-52.258	-51.901	-51.544
4 Onderwijs	-1.147.238	-1.255.123	-1.172.699	-1.563.995	-1.589.485	-1.565.704
5 Cultuur en recreatie	-1.204.553	-1.439.730	-1.400.375	-1.390.372	-1.415.989	-1.405.080
6 Maatschappelijke ondersteuning	-2.543.020	-2.969.522	-2.956.359	-2.953.015	-2.951.532	-2.948.031
7 Volksgezondheid en milieu	-690.980	-451.003	-349.173	-359.876	-379.572	-381.262
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-676.300	-803.226	-753.811	-753.458	-754.046	-750.474
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	10.765.177	12.062.824	11.555.438	11.711.175	11.726.207	11.697.664
Totaal saldo bestaand beleid	0	0	-94.145	-261.114	-247.600	-239.031

Daarnaast is het van belang dat het in bijlage 2 opgenomen meerjaren investerings- en activiteitenplan door uw raad wordt vastgesteld. Hiermee autoriseert u het college tot het doen van investeringen en het uitvoeren van activiteiten voor ten hoogste het beschikbaar gestelde budget. Dit betekent dat de opgenomen investeringen en activiteiten, tenminste als zij binnen de beschikbaar gestelde budgetten blijven, niet meer apart in uw raad behandeld zullen worden. Dit geldt uiteraard alleen voor het eerstvolgende begrotingsjaar.

4.3. Resultaatbepaling en – bestemming

Op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) moet de invloed van de reserves op de exploitatie worden weergegeven. Uit onderstaand overzicht blijkt de invloed van de reserves op de exploitatie voor het jaar 2011.

Lasten en baten (exclusief Mutaties reserves)

Programma	Lasten	Baten	Saldo 2011
0 Algemeen bestuur	2.413.271	258.078	-2.155.193
1 Openbare orde en veiligheid	995.899	40.000	-955.899
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.872.459	19.000	-1.853.459
3 Economische zaken	52.615	0	-52.615
4 Onderwijs	1.191.907	19.208	-1.172.699
5 Cultuur en recreatie	1.643.935	243.560	-1.400.375
6 Maatschappelijke ondersteuning	5.850.331	2.893.972	-2.956.359
7 Volksgezondheid en milieu	3.773.370	3.424.197	-349.173
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	2.202.230	1.448.419	-753.811
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	270.813	12.040.629	11.769.816
Resultaat voor bestemming	20.266.830	20.387.063	120.233

Mutaties reserves

Programma	Lasten	Baten	Saldo 2011
0 Algemeen bestuur	0	0	0
1 Openbare orde en veiligheid	0	0	0
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	0	0	0
3 Economische zaken	0	0	0
4 Onderwijs	0	0	0
5 Cultuur en recreatie	0	0	0
6 Maatschappelijke ondersteuning	0	0	0
7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0	0
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	634.358	419.980	-214.378
Kostenplaatsen	0	0	0
Totaal mutaties reserves	634.358	419.980	-214.378
Resultaat na bestemming	20.979.833	20.885.688	-94.145

5. Bijlagen

5.1. Meerjaren investerings- en activiteitenplan

Omschrijving	Jaar van besteding	te financieren investering	Afschr. termijn	Lasten 2011	Lasten 2012	Lasten 2013	Lasten 2014
A. Nieuw beleid uit voorgaande jaren							
Brandweer: Warmtebeeldcamera's	2010	14.000	10	2.170	2.093	2.016	1.939
Brandweer: Aanpassing kazerne Neerijnen-west	2011	50.000	25	0	4.750	4.640	4.530
Brandweer: Warmtebeeldcamera's	2012	7.000	10	0	0	1.085	1.047
Brandweer: 100% mobiel NEW 738	2011	14.000	5	0	3.570	3.416	3.262
Brandweer: 100% mobiel NEW 739	2013	14.000	5	0	0	0	3.570
Brandweer: 100% mobiel NEW 740	2015	14.000	5	0	0	0	0
Planontwikkeling kern Haaften: huisvesting OBS Haaften	2011	1.459.829	40	0	116.786	114.779	112.772
Planontwikkeling kern Haaften: kapitaallasten scholen tlv reserve				0	-116.786	-114.779	-112.772
Planontwikkeling kern Haaften: huisvesting CBS Haaften	2011	1.826.011	40	0	146.081	143.570	141.059
Planontwikkeling kern Haaften: kapitaallasten scholen tlv reserve				0	-146.081	-143.570	-141.059
Planontwikkeling kern Tuil: huisvesting basisschool Tuil	2011	1.792.819	40	0	143.426	140.960	138.495
Planontwikkeling kern Tuil: kapitaallasten scholen tlv reserve				0	-143.426	-140.960	-138.495
Subtotaal nieuw beleid uit voorgaande jaren				2.170	10.413	11.157	14.348
C. Vervangingsinvesteringen 2010 - 2014							
ICT 2010 (afschrijving in 3 jaar)	2010	100.000	3	38.833	37.000	35.167	0
ICT 2011 (afschrijving in 3 jaar)	2011	129.250	3	0	50.192	47.823	45.453
ICT 2012 (afschrijving in 3 jaar)	2012	23.500	3	0	0	9.126	8.695
ICT 2013 (afschrijving in 3 jaar)	2013	96.000	3	0	0	0	37.280
ICT 2014 (afschrijving in 3 jaar)	2014	122.000	3	0	0	0	0
Totaal automatisering				38.833	87.192	92.115	91.428
Renovatie kademuur (135.000 euro : 80 jaar)	2010	135.000	80	9.113	9.020	8.927	8.834
Vervanging telefooncentrale	2010	50.000	10	7.750	7.475	7.200	6.925
Vervanging koffieautomaten	2012	10.250	5	0	0	2.614	2.501
Totaal huisvesting				16.863	16.495	18.741	18.260
Ford Transit VP-ZX-34 (1996)	2010	23.600	8	4.248	4.086	3.924	3.761
Houtversnipperaer	2010	19.550	8	3.519	3.385	3.250	3.116
Hogedrukspuit Rior	2010	7.150	8	1.287	1.238	1.189	1.140
MIP 2009: gladheidsbestr. Varik sneeuwschuif	2010	5.900	15	718	696	675	653
MIP 2009: gladheidsbestr. Varik wielstrooier	2010	22.825	15	2.777	2.693	2.610	2.526
MIP 2009: gladheidsbestr. W'burg sneeuwschuif	2010	5.900	15	718	696	675	653
Gemeentewerken: verv. meubilair garage/floods Waardenburg (50%)	2010	10.000	15	1.217	1.180	1.143	1.107
MIP 2009: frees uit 2008	2010	4.350	8	783	753	723	693
MIP 2009: laadtransporteur uit 2008	2010	16.000	8	2.880	2.770	2.660	2.550
MIP 2009: tractor en kipkar uit 2008	2010	20.000	10	3.100	2.990	2.880	2.770
MIP 2009: Ford Transit uit 2008	2010	28.850	8	5.193	4.995	4.796	4.598
MIP 2009: Ford Transir uit 2008	2010	28.850	8	5.193	4.995	4.796	4.598
MIP 2009: 3-zijdige kipper uit 2008	2010	3.700	8	666	641	615	590
MIP 2009: vervangen grondboor	2010	1.000	5	255	244	233	222
MIP 2009: vervangen stamper gstraatwerk	2010	1.600	5	408	390	373	355
3-zijdige kipper	2010	3.700	8	666	641	615	590
Gemeentewerken: vervanging trilplaat groot	2011	4.300	5	0	1.097	1.049	1.002
Gemeentewerken: vervanging trilplaat klein	2011	3.000	5	0	765	732	699
Verv. enkelasser aanhangwagen	2011	1.600	10	0	248	239	230
Verv. dubbelasser aanhangwagen	2011	2.500	10	0	388	374	360
Gemeentewerken: vervanging hogedrukreiniger Varik	2012	2.100	6	0	0	466	446
Verv. Mitsubishi Canter BP-NH-44 (2004)	2012	41.950	8	0	0	7.551	7.263
Vlak dikte bank	2012	9.100	15	0	0	1.107	1.074
Verv. MAN kip-auto (BL-FR-98)	2013	68.100	10	0	0	0	10.556
Tractor en kipkar	2013	39.200	10	0	0	0	6.076
Verv. Mitsubishi Canter 79-VDP-6 (2007)	2017	31.138	8	0	0	0	0
Totaal Gemeentewerken				33.627	34.889	42.674	57.626
Computers t.b.v. gemeenteraad 2010 (22.500 euro)	2010	22.500	4	6.863	6.553	6.244	5.934
Totaal gemeenteraad				6.863	6.553	6.244	5.934

Omschrijving	Jaar van besteding	te financieren investering	Afschr. termijn	Lasten 2011	Lasten 2012	Lasten 2013	Lasten 2014
Bluskleding oost	2010	11.050	7	2.186	2.100	2.013	1.926
Spreider (TAS 739)	2010	5.175	10	802	774	745	717
Beamer	2010	5.000	5	1.275	1.220	1.165	1.110
Brandweer: auto ond. Dienst (citroen berlingo)	2010	4.000	7	791	760	729	697
Brandweer: pagers	2010	24.050	8	4.329	4.164	3.998	3.833
Brandweer: verv. meubilair garage/loods Waardenburg (50%)	2010	12.500	15	1.521	1.475	1.429	1.383
Brandweer: Spreider (TAS 740)	2010	5.175	10	802	774	745	717
Brandweer: Aanhangwagen incl. pomp en materiaal	2010	6.000	10	930	897	864	831
Brandweer: Zwemvesten	2010	10.500	10	1.628	1.570	1.512	1.454
Brandweer: Uitgaanstenuue	2010	20.500	10	3.178	3.065	2.952	2.839
Brandweer: Piketauto (VW Touran)	2011	9.000	7	0	1.781	1.710	1.639
Brandweer: personenbusje Oost	2011	30.000	10	0	4.650	4.485	4.320
Brandweer: aandeel in personenauto GNL	2011	3.500	5	0	893	854	816
Brandweer: ladders Oost	2011	2.100	15	0	256	248	240
Brandweer: Laarzen	2011	8.200	6	0	1.818	1.743	1.667
Brandweer: Hydropomp (770) is electropomp incl slangen	2011	6.900	10	0	1.070	1.032	994
Brandweer: Spreider (TAS 770)	2011	5.175	10	0	802	774	745
Brandweer: Inrichting/droogapparatuur	2011	8.000	10	0	1.240	1.196	1.152
Brandweer: diverse handgereedschappen	2012	2.700	7	0	0	534	513
Portofoons C2000	2012	9.200	7	0	0	1.820	1.748
Mobilfoon C2000	2012	15.000	7	0	0	2.968	2.850
Pagers P2000	2012	6.150	7	0	0	1.217	1.169
Aanpassing TAS739	2013	15.000	7	0	0	0	2.968
Testapparatuur incl computer	2013	6.500	10	0	0	0	1.008
Warmtebeeldsysteem hoogwerker 752	2014	18.000	10	0	0	0	0
Beamer	2014	5.000	5	0	0	0	0
Testapparatuur incl computer	2014	6.500	10	0	0	0	0
Totaal brandweer				17.442	29.305	34.732	37.335
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen 2008 e.v.	2008		p.m. diversen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal onderhoud buitenkant schoolgebouwen							
Subtotaal vervangingsinvesteringen				113.628	174.434	194.505	210.584
TOTAAL				115.798	184.847	205.662	224.931

5.2. Reserves en voorzieningen

Omschrijving	saldo 31-12-10	vermeerderingen		verminderingen			saldo 31-12-11
		2% infl.corr.	tlv exploitatie	tbv exploitatie	tbv activa	tbv saldo	
ALGEMENE RESERVE							
a. Buffer	1.800.000,00						1.800.000,00
b. Aanwendbaar	3.136.767,27			104.097			3.032.670,27
Totaal algemene reserve	4.936.767,27	-	-	104.097	-	-	4.832.670,27
BESTEMMINGSRESERVES							
<u>Bestemmingsreserves ter dekking van investeringen met een economisch nut</u>							
MFC's Haaften / Ophemert	1.461.884,00	29.238					1.491.121,68
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	1.282.557,00	25.651	512.040	275.611			1.544.637,14
<u>Bestemmingsreserves ter dekking van investeringen met een maatschappelijk nut</u>							
Afbouw diverse complexen	362.191,37	7.244					369.435,20
<u>Overige bestemmingsreserves</u>							
Kunstbeleid	35.368,21						35.368,21
Accommodatiebeleid (algemeen)	167.009,00						167.009,00
Lokale Educatieve Agenda (LEA)	214.645,00						214.645,00
Bouwgrond algemeen	1.035.548,39						1.035.548,39
Sociaal statuut	78.738,90						78.738,90
Calamiteit bomen	40.000,00						40.000,00
Buitensportaccommodaties	160.062,00	3.201	37.650				200.913,24
Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	36.314,00			18.522			17.792,00
BOS-project	40.834,65			12.500			28.334,65
Eigen Wijs Rivierenland (RSA / RSP)	248.800,00			9.250			239.550,00
Rekenkamercommissie	3.419,36						3.419,36
Egalisatie riolering	248.705,00						248.705,00
Egalisatie begraafplaatsen	57.396,00						57.396,00
Inventaris gymlokalen	145.108,00		11.322				156.430,00
Totaal bestemmingsreserves	5.618.580,88	65.334	561.012	315.883	-	-	5.929.043,77
VOORZIENINGEN							
<u>Voorzieningen ter gelijkmatige verdeling van lasten over meerdere begrotingsjaren</u>							
Dorpsuitleg / bovenwijkse investeringen	706.005,15	14.120		21.500			698.625,25
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	359.112,16	7.182	207.466		367.958		205.802,40
Onderhoud wegen	58.024,00		581.000		581.000		58.024,00
Groenonderhoud begraafplaatsen	687.122,00	13.742	50.000	78.634			672.230,44
Spaardeel riolering	6.837,00		75.555				82.392,00
Wethouderspensionoenen	517.042,00	10.341					527.382,84
Bruidschat Fluvium	-						-
Totaal voorzieningen	2.334.142,31	45.386	914.021	100.134	948.958	-	2.244.456,94
Totaal reserves en voorzieningen	12.889.490,46	110.720	1.475.033	520.114	948.958	-	13.006.170,97

5.3. Specificatie algemene uitkering

Basis Junicirculaire 2010 d.d. 9 juni 2010				
Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2011	2012	2013	2014
1a Waarde woningen eigenaren	-990.576,40	-1.004.040,40	-1.030.968,40	-1.030.968,40
1b Waarde niet-woningen gebruikers	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-280.233,45	-284.618,95	-289.004,45	-289.004,45
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-176.291,16	-179.826,16	-183.361,16	-183.361,16
Subtotaal	-1.447.101,01	-1.468.485,51	-1.503.334,01	-1.503.334,01
Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2011	2012	2013	2014
1e OZB waarde niet-woningen	69.778,80	70.870,80	71.962,80	71.962,80
2 Inwoners	1.574.568,50	1.568.449,26	1.596.588,06	1.591.220,06
3a Eén-ouder-huishoudens	31.316,64	31.316,64	31.316,64	31.316,64
4 Inwoners: jongeren < 20 jaar	734.433,76	740.024,76	745.615,76	751.206,76
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	136.353,60	137.189,10	138.024,60	138.860,10
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	13.593,96	13.732,11	13.870,26	14.008,41
7 Lage inkomens	94.362,45	94.677,40	94.655,60	94.622,90
7a Lage inkomens (drempel)	225.808,63	225.782,79	222.719,90	220.159,66
8 Bijstandsontvangers	100.587,51	101.890,60	97.496,39	93.077,76
10a WWB schaalnadeel	18.574,38	18.758,31	18.076,26	17.377,97
10b WWB schaalvoordeel	148.055,49	149.550,64	143.890,87	138.138,89
11 Uitkeringsontvangers	62.760,29	62.845,94	62.514,00	62.182,12
12 Minderheden	52.489,60	52.489,60	52.489,60	52.489,60
13 Klantenpotentieel lokaal	382.273,50	382.273,50	382.273,50	382.273,50
14 Klantenpotentieel regionaal	4.798,80	4.798,80	4.798,80	4.798,80
15c Extra groei jongeren	--	--	--	--
16 Oppervlakte land	215.028,00	215.028,00	215.028,00	215.028,00
17 Oppervlakte land * percentage slechte grond totaal	-2.865,72	-2.865,72	-2.865,72	-2.865,72
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	225.409,80	234.127,74	246.222,90	246.851,22
19 Oppervlakte binnenwater	27.276,24	28.048,80	29.120,64	29.176,32
21 Oppervlakte bebouwing	55.480,48	55.480,48	55.480,48	55.480,48
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	239.167,23	239.167,23	239.167,23	239.167,23
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	99.914,55	99.914,55	99.914,55	99.914,55
24 Woonruimten	827.122,66	835.868,67	850.861,83	863.356,13
25 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	151.849,69	153.455,35	156.207,92	158.501,72
26 Woonruimten * percentage slechte grond totaal	31.133,07	31.462,27	32.026,61	32.496,90
31a ISV (a) stadsvernieuwing	2.835,23	2.835,23	2.835,23	2.835,23
31b ISV (b) herstructurering	406,38	406,38	406,38	406,38
32 Omgevingsadressendichtheid	51.520,44	52.065,22	52.999,12	53.777,38
33 Omgevingsadressendichtheid * percentage slechte grond totaal	44,53	45	45,81	46,48
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	13.758,24	13.758,24	13.758,24	13.758,24
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13.325,64	13.353,63	13.409,59	13.465,55
36 Meerkernigheid	101.151,16	101.151,16	101.151,16	101.151,16
36a Kernen met 500 of meer adressen	84.542,28	84.542,28	84.542,28	84.542,28
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	195.184,86	195.184,86	195.184,86	195.184,86
38 Bedrijfsvestigingen	122.194,00	122.194,00	122.194,00	122.194,00
39 Vast bedrag	262.040,95	262.040,95	271.208,26	271.208,26
Subtotaal	6.366.275,64	6.391.914,56	6.455.192,40	6.459.372,62

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2011	2012	2013	2014
Uitkeringsfactor	1,53	1,494	1,462	1,436
Subtotaal (B x C (=uf))	9.740.401,72	9.549.520,35	9.437.491,29	9.275.659,08
Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2011	2012	2013	2014
51 Rioleringen	117.823,69	1.017,61	1.017,61	--
53a Overgangmaatregel ISV (VHROSV)	171	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
55 WUW-middelen Gemeentefonds (IU)	60.523,00	58.834,00	--	--
59 Suppletie-uitkering wijziging verdeelstelsel 2011	5.102,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
61 Suppletieregeling OZB	-18.535,00	-18.457,00	-17.020,00	-17.020,00
135 Integratie-uitkering Bommenregeling	--	--	--	--
Subtotaal	165.084,69	41.394,61	-16.002,39	-17.020,00
Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing				
Maatstaf	2011	2012	2013	2014
62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	784.221,00	784.221,00	784.221,00	784.221,00
63 Amendement De Pater (IU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
69 Bibliotheken (IU)	13.533,00	13.533,00	n.v.t.	n.v.t.
71 Impuls Brede scholen combinatiefuncties (DU)	--	--	--	--
79 Taalcoaches (DU)	4.500,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
97 Onderwijsachterstandenbeleid (DU)	--	--	--	--
111 WMO, nadeelgemeenten (IU)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	47.159,50	47.159,50	47.159,50	47.159,50
Subtotaal	849.413,50	844.913,50	831.380,50	831.380,50
Onderdeel F - Aanvullingen				
Aanvullingen	2011	2012	2013	2014
Behoedzaamheidsreserve	--	--	--	--
stelpost accres 2013	--	--	125.000,00	125.000,00
stelpost accres 2012	--	135.000,00	135.000,00	135.000,00
stelpost reeel accres 2014	--	--	--	130.000,00
stelpost reeel accres 2015	--	--	--	--
Subtotaal	--	135.000,00	260.000,00	390.000,00
Totaal	9.307.798,90	9.102.342,96	9.009.535,40	8.976.685,58